

АНАЛІЗ

**СТАНУ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ НАСЕЛЕННЮ
У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ.**

**РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ РІШЕНЬ
ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ТА РІЗНОМАНІТНОСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ,
ЩО НАДАЮТЬСЯ У ВІДПОВІДЬ НА КРИЗУ ТА ВІДПОВІДНО ДО ПОТРЕБ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД, СПРЯМОВАНИХ НА ПОКРАЩЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
ТА РОЗВИТОК СИСТЕМИ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ
ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ У ЦІЛОМУ ТА З УРАХУВАННЯМ ПОТРЕБ
МЕШКАНЦІВ 52 ГРОМАД ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Договір на надання Товарів та/або Послуг між
Програмою розвитку Організації Об'єднаних
Націй та Громадською організацією
«Український інститут соціальних досліджень
імені Олександра Яременка» у співпраці з ГО
«Ліга соціальних працівників України»
№ 0093127_UKR/2023/70

Цей аналіз підготовлено за результатами проведеного Громадською організацією «Ліга соціальних працівників України» дослідження у рамках пілотного проекту Програми ООН із відновлення та розбудови миру «Удосконалення системи соціальної роботи та надання соціальних послуг в 6 цільових областях проекту шляхом проведення аналізу стану організації та надання соціальних послуг у територіальних громадах цих регіонів, ідентифікації надавачів та визначення потреб задля цифровізації процесів».

Автори - упорядники:

Світлана Толстоухова – кандидатка педагогічних наук, заслужений працівник соціальної сфери, експертка проекту, аналітикиня з державного/муніципального адміністрування та соціальної роботи.

Ірина Пінчук – кандидатка педагогічних наук, заслужений працівник соціальної сфери, експертка проекту, аналітикиня з державного/муніципального адміністрування та соціальної роботи.

Наталія Виниченко – експертка проекту, аналітикиня з розвитку соціальних послуг, соціальної роботи у громаді.

Вікторія Галайдюк – доктор філософії (PhD) у галузі державного управління, експертка проекту, аналітикиня з розвитку соціальних послуг, соціальної роботи у громаді.

Оксана Стефанова – кандидатка наук з державного управління, експертка проекту, аналітикиня з розвитку соціальних послуг, соціальної роботи у громаді.

Ірина Сергієнко – експертка проекту, аналітикиня з розвитку соціальних послуг, соціальної роботи у громаді.

Валерія Вішталюк –редактор, магістр з соціальної роботи.

ЗМІСТ

Список умовних скорочень	04
Вступ	05
РОЗДІЛ I. Стан організації та надання соціальних послуг (за результатами кабінетного аналізу)	09
1.1. Профіль області	09
1.2. Соціально-демографічна характеристика населення області	12
1.3. Характеристика програмних документів щодо розвитку соціальних послуг у громадах Чернівецької області. Соціальні проблеми громад та чинники, що їх обумовлюють	25
1.4. Стан організації системи соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг у громадах відповідно до вимог чинного законодавства	31
1.5. Аналіз забезпечення базовими та спеціалізованими соціальними послугами вразливих груп населення у громадах	47
1.6. Характеристика кадрового, матеріально-технічного, фінансового забезпечення системи надання соціальних послуг на місцевому та регіональному рівнях	72
1.7. Інформування та комунікація з населенням громад	83
1.8. Стан проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг у громадах	87
Розділ II. Рекомендацій щодо впровадження інноваційних рішень для підвищення рівня та різноманітності послуг, що надаються у відповідь на кризу та відповідно до потреб ТГ, спрямованих на покращення соціальної роботи та розвиток системи надання соціальних послуг для області в цілому, з урахуванням потреб 52 ТГ області	93
2.1. Удосконалення місцевих політик	93
2.2. Удосконалення системи управління та адміністрування у сфері надання соціальних послуг на місцевому та регіональному рівнях	96
2.3. Розвиток мережі надавачів соціальних послуг усіх форм власності	98
2.4. Розвиток пріоритетних видів соціальних послуг для жителів регіону, в тому числі комплексних спеціалізованих соціальних послуг (з урахуванням результатів визначення потреб)	99
2.5. Кадрове забезпечення системи надання соціальних послуг	101
2.6. Підвищення кваліфікації працівників, які надають соціальні послуги	102
2.7. Посилення комунікації з жителями територіальних громад з метою підвищення їх обізнаності щодо соціальних послуг, їх змісту, порядку та умов їх надання	103
2.8. Цифровізація процесу визначення потреб населення у соціальних послугах та надання соціальних послуг, зокрема, шляхом запровадження та використання Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг на місцевому, регіональному та національному рівнях	104
2.9. Матеріально-технічне забезпечення комунальних надавачів соціальних послуг	104

СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

КУ	комунальна установа
ТГ	територіальна громада
ЦСС	центр соціальних служб
КМУ	Кабінет Міністрів України
ОВА	обласна військова адміністрація
ЦНАП	Центр надання адміністративних послуг
ФСР	фахівець із соціальної роботи
ДБН	державні будівельні норми
Нацсоцслужба	Національна соціальна сервісна служба України
ГУ НСССУ	Головне управління Національної соціальної сервісної служби України у Чернівецькій області
Мінсоцполітики	Міністерство соціальної політики України
ТЦСО	територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг)
ЦНСП	центр надання соціальних послуг

ВСТУП

В Україні закладено конституційні засади місцевого самоврядування, ратифіковано Європейську хартію місцевого самоврядування, прийнято ряд базових нормативно-правових актів, які створюють правові та фінансові основи діяльності органів місцевого самоврядування¹.

Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальних органів виконавчої влади в Україні передбачає передачу більшості повноважень, у тому числі з планування політики регіонального розвитку, до компетенції регіональних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

Відповідно, у контексті децентралізації, питання щодо планування та впровадження заходів із соціального захисту населення регіону, зокрема організації та надання соціальних послуг населенню, як складової політики регіонального розвитку, стали одним із пріоритетних завдань місцевих органів виконавчої влади.

Але, на шляху переходу до децентралізованої моделі, ТГ потребують підтримки, зокрема, у розбудові базової інституційної спроможності, плануванні, організації, адмініструванні, моніторингу та оцінки якості соціальних послуг.

➤ **Методологія**

Аналіз стану організації та надання соціальних послуг в Чернівецькій області (далі – Аналіз) проводився у період з 20 жовтня до 18 грудня 2023 р.

Аналіз підготовлено з метою представлення результатів стану організації та надання соціальних послуг у Чернівецькій області, ідентифікації надавачів та визначення потреб задля цифровізації процесів та подальшої розробки рекомендацій, спрямованих на вдосконалення соціальної роботи та розвиток системи надання соціальних послуг для задоволення потреб, зниження рівня незадоволеного попиту на соціальні послуги для Чернівецької області в цілому (з урахуванням потреб 52 ТГ Чернівецької області).

Для реалізації мети Аналізу були визначені такі взаємопов'язані завдання:

- аналіз стану надання соціальних послуг мешканцям Чернівецької області та відповідності організаційної структури ТГ з питань соціального захисту населення системі надання соціальних послуг згідно вимог чинного законодавства шляхом аналізу документів, даних з відкритих джерел тощо, Google-опитувань щодо організації та надання соціальних послуг у регіоні та в 52 ТГ Чернівецької області;
- створення регіональних робочих груп для планування та розвитку системи надання соціальних послуг у Чернівецькій області. При формуванні складу робочої групи враховано принципи гендерної рівності;
- підготовка рекомендацій щодо впровадження інноваційних рішень для підвищення рівня та різноманітності послуг, що надаються у відповідь на кризу та відповідно до потреб ТГ, спрямованих на покращення соціальної роботи та розвиток системи надання соціальних послуг для Чернівецької області в цілому (з урахуванням потреб 52 ТГ Чернівецької області).

Аналіз стану організації та надання соціальних послуг у Чернівецькій області здійснено із використанням методу кабінетного аналізу (кабінетного дослідження), шляхом пошуку, систематизації, узагальнення та аналізу інформації з відкритих джерел:

¹Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р)

- наявних статистичних даних;
- нормативно-правових актів, програмних документів соціального розвитку;
- соціального паспорту ТГ із соціально-демографічними даними;
- структури та штатного нормативу надавачів соціальних послуг;
- розпоряджень/наказів, що стосуються створення та роботи робочих груп;
- звітів про результати проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг;
- бюджетів фінансування соціальних послуг;
- внутрішніх документів надавача соціальних послуг (положення, посадових інструкцій, розпорядчих документів, що регламентують навантаження на працівників надавачів соціальних послуг);
 - аналітичних документів (звітів про результати проведення визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ТГ у соціальних послугах (за наявністю);
 - розпоряджень/наказів, що стосуються створення та роботи робочої групи;
 - інтернет-ресурсів профільних органів центральної і місцевої влади, органів місцевого самоврядування;
 - матеріалів неурядових організацій, публікацій у засобах масової інформації;
 - відповідей на запити стосовно досліджуваної проблематики тощо.

З метою отримання необхідних даних було розроблено і надіслано до органів місцевої влади і органів місцевого самоврядування 11 форм (запитів) на отримання інформації для проведення кабінетного аналізу (кабінетного дослідження) щодо:

- стану організації та надання соціальних послуг у ТГ – (форма 1);
- соціально-демографічної характеристики області (ТГ) – (форма 3);
- соціально-демографічної характеристики (область) – (форма 3.1);
- стану забезпечення базовими та іншими соціальними послугами (ТГ) – (форма 2);
- стану забезпечення базовими та іншими соціальними послугами (область) – (форма 2);
- стану фінансування сфери соціальних послуг (громада) – (форма 5);
- стану фінансування сфери соціальних послуг (область) – (форма 5.1);
- надавачів соціальних послуг – (форма 7);
- стану виконання повноважень регіонального структурного підрозділу соціального захисту населення у сфері надання соціальних послуг, проведення соціальної роботи – (форма 8);
- діяльності ГУ НСССУ – (форма 9);
- діяльності обласної Служби у справах дітей – (форма 10);
- діяльності обласного Центру соціальних служб – (форма 11).

Аналіз стану організації та надання соціальних послуг Чернівецької області здійснювався у 2 етапи.

У рамках реалізації 1-го етапу Чернівецькою областю, за технічної підтримки Громадської організації «Ліга соціальних працівників України», здійснено збір статистичної інформації, адміністративних даних та аналітичних матеріалів щодо стану надання соціальних послуг мешканцям Чернівецької області в цілому та у 52 ТГ Чернівецької області.

Під час реалізації 2-го етапу Громадською організацією «Ліга соціальних працівників України» було здійснено аналіз стану організації та надання соціальних послуг, зокрема, проведено аудит та інвентаризацію ресурсів, наявних статистичних даних, нормативно-правових актів, програмних документів соціального розвитку, соціальних паспортів ТГ Чернівецької області із соціально-демографічними даними, звітів про результати проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг, бюджетів фінансування соціальних послуг, внутрішніх документів надавача соціальних послуг (положення, посадових інструкцій, розпорядчих документів, що регламентують навантаження на працівників надавачів соціальних послуг), аналітичних документів (звітів про результати проведення визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ТГ у соціальних послугах (за наявністю), розпоряджень/наказів, що стосуються створення та роботи робочої групи, інтернет-ресурсів профільних органів центральної і місцевої влади, органів місцевого самоврядування, матеріалів неурядових організацій, публікацій у засобах масової інформації, відповідей на запити щодо досліджуваної проблематики та було підготовлено аналітичний звіт «Аналіз стану організації та надання соціальних послуг населенню у Чернівецькій області».

Збір, зберігання та аналіз даних Аналізу базувалися на дотриманні етичних стандартів і захисті прав учасників аналізу на засадах добровільності, анонімності та конфіденційності. Матеріали дослідження не містили персональних даних, які дозволяли б ідентифікувати особу респондента. Респонденти та учасники/ці дали усну поінформовану згоду на участь у аналізі. Розробка дослідницького інструментарію, проведення дослідження базувалося на принципах гендерної чуйності та концепті надання гендерно чутливих послуг на рівні Чернівецької області.

З метою підготовки та узгодження рекомендацій щодо розбудови системи надання соціальних послуг в Чернівецькій області створено робочу групу із залученням представників зацікавлених сторін спільноти. Кількісний та якісний склад робочої групи затверджено розпорядженням голови Чернівецької обласної військової адміністрації.

➤ Структура звіту

Звіт складається із Розділу I (8 підрозділів) та Розділу II (9 підрозділів).

У Розділі I:

– у підрозділах 1.1 та 1.2. охарактеризовано профіль Чернівецької області та гендерний профіль Чернівецької області, проаналізовано узагальнені дані щодо: адміністративно-територіального устрою, соціально-демографічної характеристики Чернівецької області й тенденцій у ТГ Чернівецької області;

– у підрозділі 1.3 охарактеризовано програмні документи розвитку ТГ Чернівецької області щодо розвитку соціальних послуг в громадах. Проаналізовано соціальні проблеми громад та чинники, що їх обумовлюють;

– у підрозділі 1.4. охарактеризовано узагальнені дані щодо особливостей управління у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг; охарактеризовано основні підходи до адміністрування надання соціальних послуг; відслідковано практики використання інформаційних технологій та офісних програм для обробки і передавання документів заявників з питань соціального захисту населення до ЦНАП, ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг; проаналізовано Порядок визначення потреб населення територіальних громад у соціальних послугах та Порядок міжвідомчої взаємодії та співробітництва у ТГ Чернівецької області; визначено механізми залучення недержавних надавачів у систему надання соціальних послуг у ТГ Чернівецької області;

– у підрозділі 1.5. представлено аналіз забезпечення базовими та спеціалізованими соціальними послугами вразливі групи населення у громадах, охарактеризовано пріоритетні вразливі категорії населення регіонального рівня та рівня ТГ; охарактеризовано перелік, обсяг соціальних послуг, що

надаються та рівня охоплення даними послугами населення ТГ і їх відповідності потребам вразливих категорій населення, наявних та потенційних надавачів соціальних послуг у громадах;

– у підрозділі 1.6. надано характеристику та проведено аналіз кадрового, матеріально–технічного, фінансового забезпечення системи надання соціальних послуг на місцевому та регіональному рівнях;

– у підрозділах 1.7 та 1.8. проаналізовано механізми інформування та комунікації з населенням громад, зокрема, особливості законодавчих підстав щодо здійснення виконавчим органам сільських, селищних, міських рад повноваження щодо інформування населення про перелік соціальних послуг, їхній зміст і порядок їх надання та аналіз стану виконання таких повноважень у 52 ТГ Чернівецької області, визначено основні підстави щодо проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг у ТГ Чернівецькій області.

До кожного підрозділу Розділу I представлено загальні висновки.

Розділ II включає напрями діяльності та заходи щодо підготовки та впровадження інноваційних рішень для підвищення рівня та різноманітності послуг, що надаються у відповідь на кризу та відповідно до потреб мешканців ТГ, спрямованих на вдосконалення соціальної роботи та розвиток системи надання соціальних послуг для регіону в цілому (з урахуванням потреб кожної ТГ), що дасть можливість у майбутньому забезпечити незадоволений попит мешканців ТГ на соціальні послуги.

РОЗДІЛ I. Стан організації та надання соціальних послуг (за результатами кабінетного аналізу)

1.1 Профіль області.

Чернівецька область (Буковина) – область у південно-західній частині України. Утворена 7 серпня 1940 року з північної, переважно заселеної українцями, частини Буковини і сусідньої частини Бессарабії (з Хотиним). Розташована у межах Карпат, Передкарпаття та Покутсько-Бессарабської височини².

Обласний центр – місто Чернівці. Загальна площа території Чернівецької області 8100 км². Населення Чернівецької області – 908174 особи³. Жінки складають понад половину населення області – 53,7 % (487966 осіб), чоловічого населення – 46,3 % (420208 осіб).

Міського – 359704 особи, сільського – 548470 осіб.

До складу Чернівецької області входять 3 райони (див. табл. 1.1.1) відповідно до постанови Верховної Ради України від 17 липня 2020 року № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів».

Станом на 01.01.2023 року налічувалося 52 територіальні громади: міських – 11, селищних – 7, сільських – 34. Всього населених пунктів⁴ – 417.

Таблиця 1.1.1. Адміністративно-територіальний устрій Чернівецької області.

Чернівецька область	
Назва	Населення (тис. осіб)
Вижницький	91
Дністровський	157,8
Чернівецький	655,6

Райони	Всього ТГ у районі	Із них:			Кількість населених пунктів	Кількість населення (тис. осіб)
		Міські	Селищні	Сільські		
Вижницький	9	2	2	5	95	90716
Чернівецький	33	6	4	23	205	156058
Дністровський	10	3	1	5	117	654858

Слід зазначити, що 5 із 52 громад є **малочисельними**, тобто з кількістю мешканців менше ніж 5 тис. осіб (див. рис. 1.1.1).

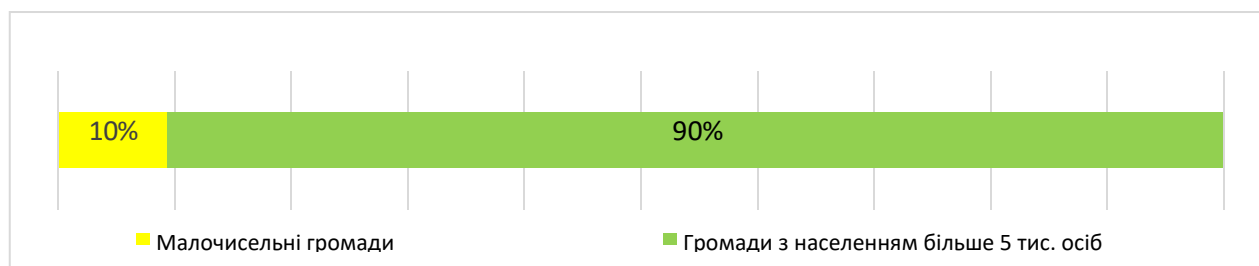

Рисунок 1.1.1. Дані щодо частки малочисельних громад.

У складі області **11 міст**, з яких два (Чернівці, Новодністровськ) – обласного значення (див. табл. 1.1.2) та 9 міст районного значення – Вашківці, Вижниця, Герца, Заставна, Кіцмань, Новоселиця, Сокиряни, Сторожинець, Хотин.

² <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

³ Аналіз соціально-демографічних даних, станом на 01.01.2023 року, у Чернівецькій області здійснено на підставі наданих Анкет (гугл-опитування) та заповнених кожною громадою даних (форма № 2) за підписами керівників громад Чернівецької області та наданих даних Департаментом соціального захисту населення Чернівецької ОВА (форма 2.1)

⁴ <https://decentralization.gov.ua/areas/0372/gromadu>

Таблиця 1.1.2. Найбільші населені пункти

Міста обласного значення	Територія, кв.км ²	Міста		Райони у містах
		всього	у т. ч. обласного значення	
Чернівецька область	8100	11	2	3
м. Чернівці	153		1	3
м. Новодністровськ	7,09		1	-

Із загальної кількості 417 населених пунктів Чернівецької області, села та селища складають значно більшу кількість населених пунктів – 406 (див. рис. 1.1.2).

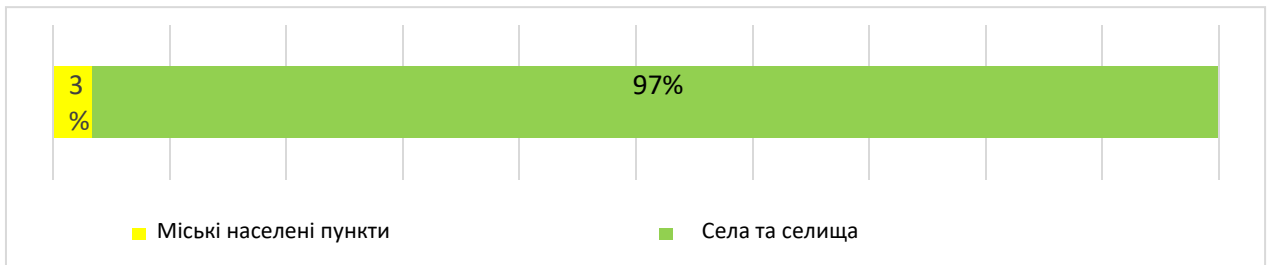

Рисунок 1.1.2. Дані щодо частки селищних та сільських населених пунктів

Дані щодо кількості⁵ старостинських округів, населених пунктів та чисельності населення/жінок наведені у таблиці 1.1.3.

Таблиця 1.1.3. Демографічні дані у розрізі територіальних громад

№	Назва громад	К-сть населених пунктів	К-сть старостинських округів	Кількість населення (тис. осіб)	
				всього	Із них: к-сть жінок (тис. осіб)
1	Банилівська сільська ТГ ⁶	4	Інф. відсутня	7,358	Інф. відсутня
2	Берегометська селищна ТГ	13	3	19,191	11,002
3	Боянська сільська ТГ	4	1	7,046	3,774
4	Брусницька сільська ТГ	10	Інф. відсутня	9,259	Інф. відсутня
5	Ванчиновецька сільська ТГ	10	3	14,875	6,511
6	Вашківецька міська ТГ	7	Інф. відсутня	12,315	Інф. Відсутня
7	Вашковецька сільська ТГ	4	Інф. відсутня	4,680	Інф. відсутня
8	Великокучурівська сільська ТГ	5	2	14,418	7,628
9	Веренчанська сільська ТГ	7	3	8,662	4,521
10	Вижницька міська ТГ	10	6	17,000	9,120
11	Вікнянська сільська ТГ	8	5	5,865	3,036
12	Волоківська сільська ТГ	4	2	7,106	3,766
13	Герцаївська міська ТГ	12	7	18,979	9,552
14	Глибоцька селищна ТГ	9	6	19,1	10,1
15	Горішньошеровецька сільська ТГ	4	4	6,632	3,476

⁵ Аналіз соціально-демографічних даних, станом на 01.01.2023 року, у Чернівецькій області здійснено на підставі наданих Анкет (гугл-опитування) та заповнених кожною громадою даних (форма № 2) за підписами керівників громад Чернівецької області

⁶ <https://decentralization.gov.ua/areas/0372/gromadu>

16	Заставнівська міська ТГ	3	2	9,785	5,440
17	Кадубовецька сільська ТГ	6	5	8,842	4,843
18	Кам'янецька сільська ТГ	4	2	10,2	5,5
19	Кам'янська сільська ТГ	7	2	10,744	5,534
20	Карапчівська сільська ТГ	2	1	4,335	2,309
21	Кельменецька селищна ТГ	26	17	33,610	18,346
22	Кіцманська міська ТГ	11	8	21,171	11,535
23	Клішківська сільська ТГ	12	6	15,811	8,361
24	Конятинська сільська ТГ	10	2	4,698	2,303
25	Кострижівська селищна ТГ	5	2	4,3	2,231
26	Красноільська селищна ТГ	2	Інф. відсутня	11,221	Інф. відсутня
27	Лівинецька сільська ТГ	7	Інф. відсутня	6,679	Інф. відсутня
28	Магальська сільська ТГ	5	1	11,416	5,893
29	Мамаївська сільська ТГ	12	6	21,100	11,703
30	Мамалигівська сільська ТГ	8	Інф. відсутня	11,863	Інф. відсутня
31	Недобоївська сільська ТГ	7	5	12,522	6,679
32	Неполоковецька селищна ТГ	6	2	7,438	3,283
33	Новодністровська міська ТГ	1	0	10,8	5,7
34	Новоселицька міська ТГ	14	10	28,125	15,180
35	Острицька сільська ТГ	10	4	14,434	7,522
36	Петровецька сільська ТГ	3	1	8,604	4,646
37	Путильська селищна ТГ	18	Інф. відсутня	11,289	Інф. відсутня
38	Рукшинська сільська ТГ	6	3	6,831	3,656
39	Селятинська сільська ТГ	10	2	4,709	2,108
40	Сокирянська міська ТГ	25	15	36,2	19,8
41	Ставчанська сільська ТГ	5	4	6,533	3,371
42	Сторожинецька міська ТГ	17	11	42,434	21,669
43	Сучевенська сільська ТГ	6	2	8,389	4,760.
44	Тарашанська сільська ТГ	5	2	7,787	4,000
45	Треблеченська сільська ТГ	5	3	6,311	3,426
46	Топорівська сільська ТГ	4	3	12,313	6,545
47	Усть-Путильська сільська ТГ	13	3	5,294	2,641
48	Хотинська міська ТГ	11	3	17,8	10,2
49	Чагорська сільська ТГ	4	2	11,402	5,930
50	Чернівецька міська ТГ	3	0	269,4	148,2
51	Чудейська сільська ТГ	5	3	15,445	7,777
52	Юрковецька сільська ТГ	8	8	10,965	5,656

У двох ТГ – Чернівецькій міській та Новодністровській міській не створені старостинські округи, до їх складу входять відповідно 3 та 1 населені пункти.

Державну виконавчу владу в області представлено Чернівецькою обласною військовою адміністрацією, самоврядування – Чернівецькою обласною радою.

Поштові реквізити Чернівецької обласної військової адміністрації та Чернівецької обласної ради: 58000, м. Чернівці, вул. Михайла Грушевського, 1.

1.2. Соціально-демографічна характеристика населення Чернівецької області.

Відповідно до Закону України від 17 січня 2019 року № 2761-VIII «Про соціальні послуги» до повноважень рад територіальних громад належить ряд завдань, в т. ч. визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах, здійснення заходів для виявлення вразливих груп населення та осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах тощо.

Місцеві органи соціального захисту населення щороку мають здійснювати визначення потреб населення у соціальних послугах для планування заходів щодо їх надання на короткостроковий період шляхом збору, узагальнення та аналізу даних за відповідними формами (пункт 1 розділу III наказу Міністерства соціальної політики від 19.04.2023 № 130-Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах»). Також один раз на три роки у період з 01 січня до 15 червня, ТГ слід здійснювати збирання, узагальнення та аналіз даних щодо соціально-демографічної ситуації у територіальній громаді та кількості осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення за відповідною формою (пункт 1 розділу II даного наказу).

Відповідно до вимог зазначеного наказу Мінсоцполітики громадам, які мали інформацію щодо соціально-демографічної ситуації у територіальній громаді та кількості осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах, необхідно її доопрацювати, а громадам, які не мали такої інформації – підготувати.

Дана інформація в розрізі старостинських округів з гендерно дезагрегованими даними може міститися у загальному Паспорті громади або викладені окремо в Соціальному Паспорті громади.

Паспорт громади має систематизувати дані, що характеризують актуальну інформацію про ресурси та соціальні особливості громади, адміністративно-територіальний устрій, демографічний стан, гендерні аспекти, рівень зайнятості/безробіття, інфраструктури, житлово-комунальне господарство, громадські та релігійні організації, місцеве самоврядування та бюджет, а також ризики, з якими стикаються мешканці громади.

Ці документи є дієвими інструментами для якісного планування розвитку громади та соціальних послуг, вирішення проблемних питань, залучення інвесторів, грантодавців, донорів. Паспорт затверджується розпорядчим документом та розміщується на офіційному сайті громади.

Джерелом аналізу соціально-демографічний даних населення Чернівецької області стали отримані від 45 ТГ (окрім Банилівської, Брусницької, Вашківцевої, Вашковецької, Красноільської, Лівинецької, Путильської громад) Анкети (гугл-опитування) , 52 заповнені Форми № 2 за підписами керівників ТГ Чернівецької області та зведена інформація по області (форма 2.1), яка надана Департаментом соціального захисту населення Чернівецької ОВА.

Кожною ТГ були надані дані за категоріями щодо кількості осіб/сімей (див. табл. 1.2.1), які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах, та отримують соціальні послуги за місцем проживання (див. рис. 1.2.1, рис. 1.2.2).

Таблиця 1.2.1. Дані за категоріями щодо кількості вразливих груп населення, по яким зібрано інформацію у розрізі ТГ

№	Назва громад	Кількість категорій вразливих груп населення, по яким зібрані дані у ТГ	Кількість категорій вразливих груп населення, по яким відсутні дані або дорівнюють «0»
1	Банилівська сільська ТГ	14	29
2	Берегометська селищна ТГ	29	14
3	Боянська сільська ТГ	19	24
4	Брусницька сільська ТГ	1	42
5	Ванчиновецька сільська ТГ	10	33
6	Вашківцецька міська ТГ	12	31
7	Вашковецька сільська ТГ	10	33
8	Великокучурівська сільська ТГ	16	27

9	Веренчанська сільська ТГ	21	22
10	Вижницька міська ТГ	28	15
11	Вікнянська сільська ТГ	12	31
12	Волоківська сільська ТГ	12	31
13	Герцаївська міська ТГ	25	18
14	Глибоцька селищна ТГ	16	27
15	Горішньошеровецька сільська ТГ	11	32
16	Заставнівська міська ТГ	15	28
17	Кадубовецька сільська ТГ	21	22
18	Кам'янецька сільська ТГ	21	22
19	Кам'янська сільська ТГ	10	33
20	Карапчівська сільська ТГ	10	33
21	Кельменецька селищна ТГ	16	27
22	Кіцманська міська ТГ	19	24
23	Клішківська сільська ТГ	23	20
24	Конятинська сільська ТГ	16	27
25	Кострижівська селищна ТГ	17	26
26	Красноільська селищна ТГ	9	34
27	Лівинецька сільська ТГ	15	28
28	Магальська сільська ТГ	18	25
29	Мамаївська сільська ТГ	13	30
30	Мамалигівська сільська ТГ	12	31
31	Недобоївська сільська ТГ	19	24
32	Неполоковецька селищна ТГ	11	32
33	Новодністровська міська ТГ	18	25
34	Новоселицька міська ТГ	24	19
35	Острицька сільська ТГ	21	22
36	Петровецька сільська ТГ	14	29
37	Путильська селищна ТГ	10	33
38	Рукшинська сільська ТГ	13	30
39	Селятинська сільська ТГ	6	37
40	Сокирянська міська ТГ	8	35
41	Ставчанська сільська ТГ	7	36
42	Сторожинецька міська ТГ	24	19
43	Сучевенська сільська ТГ	0	43
44	Тарашанська сільська ТГ	16	27
45	Тереблеченська сільська ТГ	19	24
46	Топорівська сільська ТГ	13	30
47	Усть-Путильська сільська ТГ	18	25
48	Хотинська міська ТГ	23	20
49	Чагорська сільська ТГ	13	30
50	Чернівецька міська ТГ	14	29
51	Чудейська сільська ТГ	21	22
52	Юрковецька сільська ТГ	13	30

Всі ТГ Чернівецької області **не надали в повному обсязі інформацію** щодо кількості осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення, та осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах. Наприклад: Сучевенська сільська ТГ не надала жодних даних, Брусницька сільська ТГ надала дані лише за 1 категорією, Берегометська селищна ТГ надали дані за 29 категоріям.

Також, ТГ надали інформацію, що кількість осіб вразливих груп населення дорівнює «0». Так, Селятинська сільська ТГ надала дані лише за 6 категоріям, за 1 категорії інформація відсутня, а за 36 дорівнює «0». Такі показники свідчать як про відсутність осіб/сімей даної категорії, так і про відсутність інформації щодо даної категорії (майже не можливо, щоб у ТГ кількість осіб категорії «Особи похилого віку та самотні непрацездатні особи» дорівнювалася «0»).

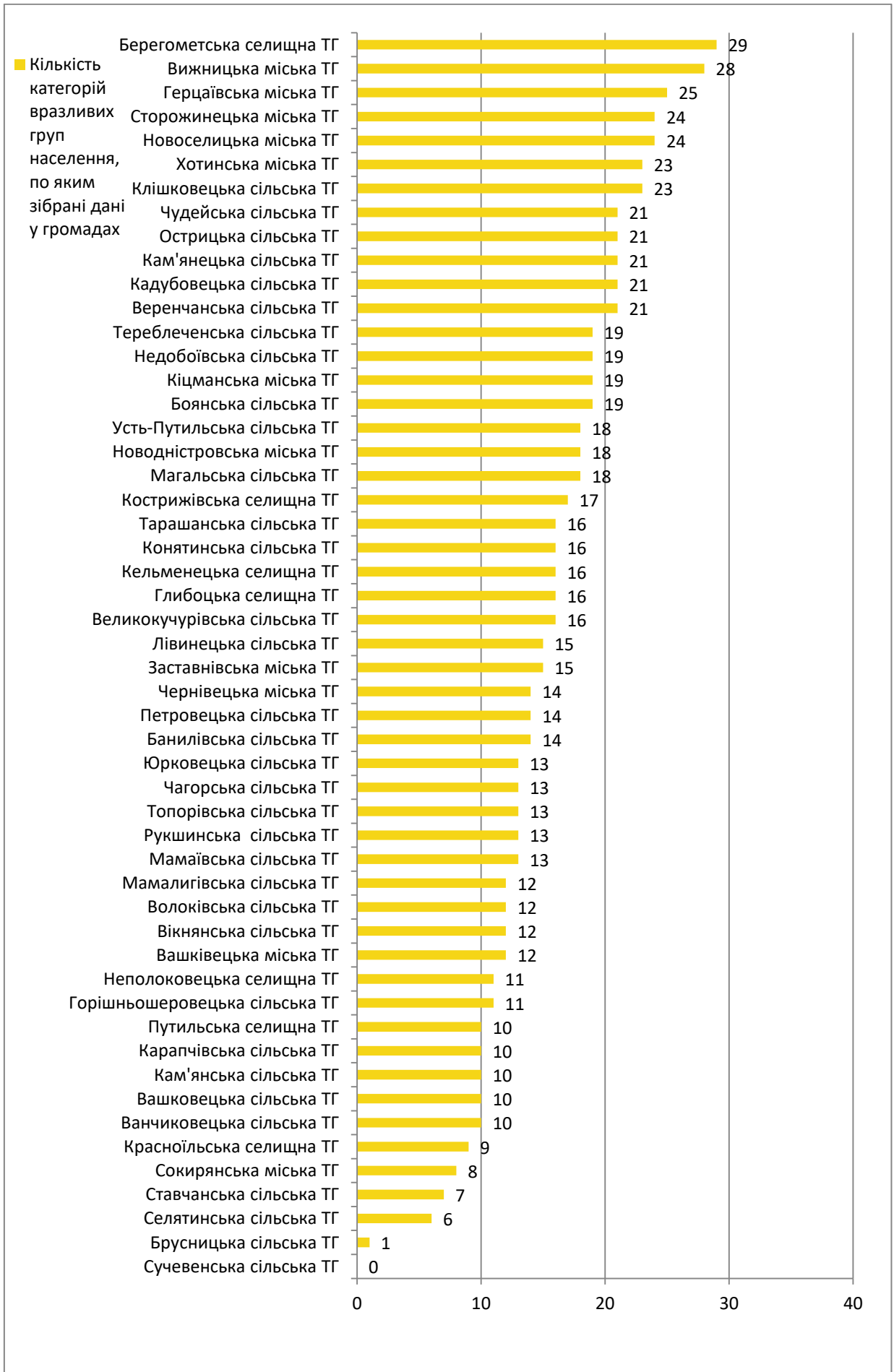

Рисунок 1.2.1. Кількість за категоріями вразливих груп населення, по яким зібрані дані у ТГ

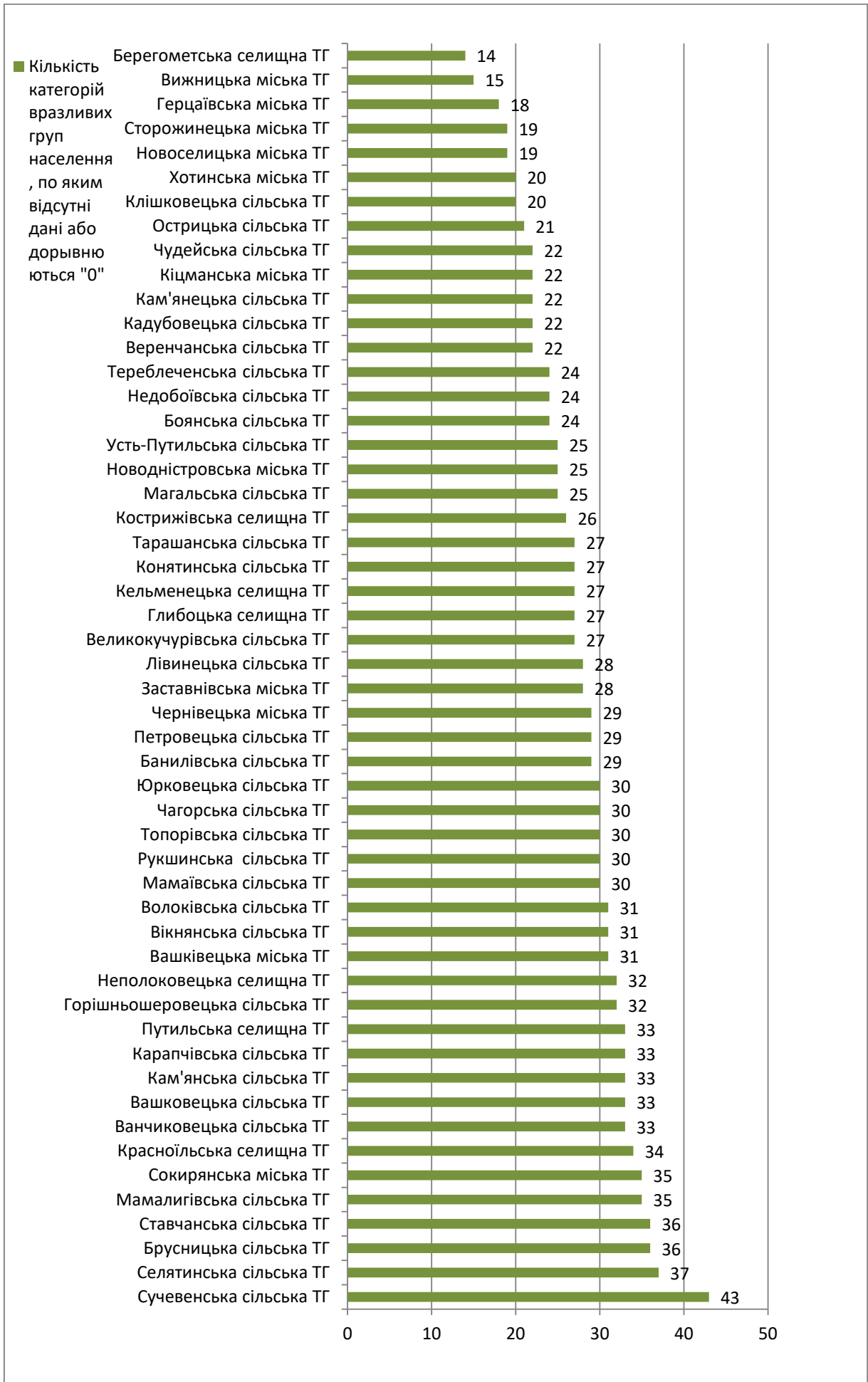

Рисунок 1.2.2. Кількість за категоріями вразливих груп населення, по яким відсутні дані або дорівнюють «0»

Таким чином можна зазначити, що більшість територіальних громад роботу щодо збирання, узагальнення та аналізу даних щодо кількості осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення, або не проводять, або керівники громад формально й безвідповідально поставилися до участі у проєкті й не надали відповідні дані.

При цьому, є окремі категорії осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення, за якими у більшості громад Чернівецької області є дані, а саме:

- Внутрішньо переміщені особи;
- Діти, які перебувають на обліку служби у справах дітей як такі, що перебувають у складних життєвих обставинах;
- Особи з числа учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Україні;
- Діти з інвалідністю;
- Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування;
- Особи похилого віку;
- Повнолітні особи з інвалідністю.

Більш детальний аналіз показав наступне:

- облік осіб/сімей за категорією «Внутрішньо переміщені особи» ведеться у 51 ТГ області (див. рис. 1.2.3). Інформацію не надано *Сучевенською ТГ*.

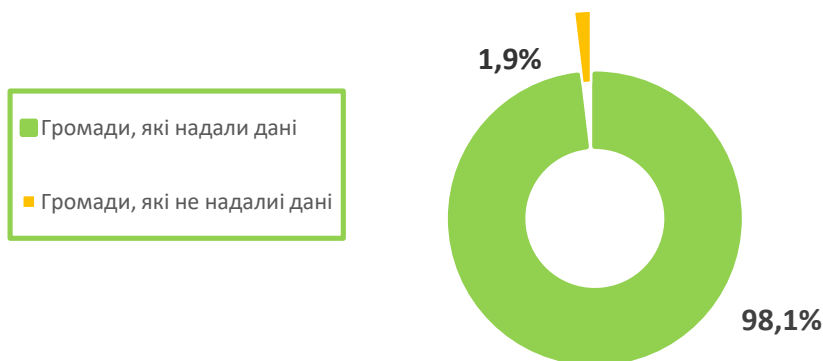

Рисунок 1.2.3. Дані щодо обліку осіб за категорією «Внутрішньо переміщені особи»

- облік осіб/сімей за категорією «Особи з числа учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Україні» ведеться у 50 громадах області (див. рис. 1.2.4). Інформацію не надано *Сучевенською ТГ*.
Кількість осіб за категорією «Особи з числа учасників АТО» дорівнює «0» у *Красноільській ТГ*.
- облік осіб/сімей за категорією «Діти з інвалідністю» ведеться у 50 громадах області (див. рис. 1.2.4). Інформацію не надано *Ванчиковецькою ТГ та Сучевенською ТГ*.
- облік осіб/сімей за категорією «Особи похилого віку» ведеться у 50 громадах області (див. рис. 1.2.4). Інформацію не надано *Брусницькою ТГ та Сучевенською ТГ*.
- облік осіб за категорією «Повнолітні особи з інвалідністю» ведеться у 50 громадах області (див. рис. 1.2.4). Інформацію не надано *Брусницькою ТГ та Клішковицецькою ТГ*.

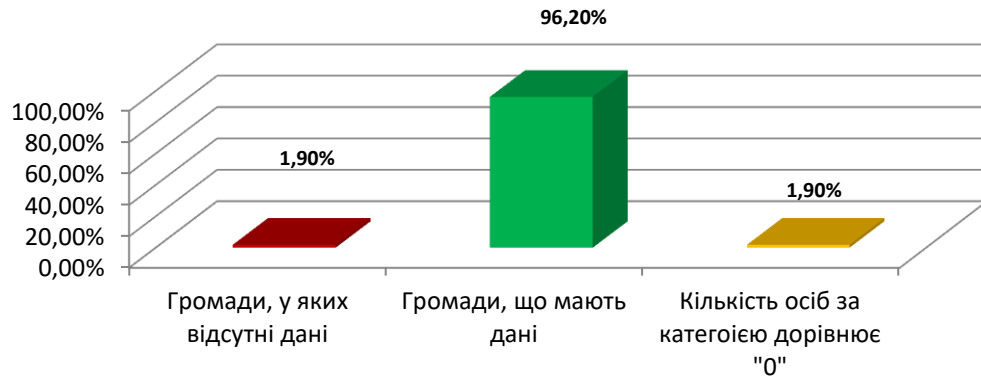
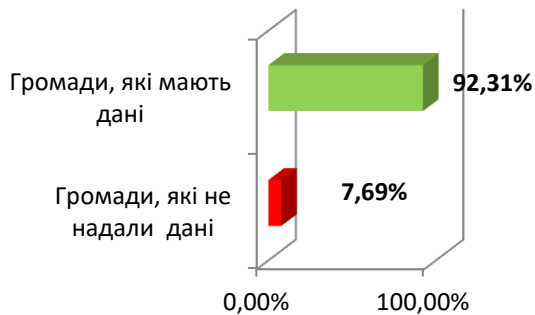

Рисунок 1.2.4. Дані щодо частки громад, що надали інформацію

- **облік осіб/сімей за категорією «Діти, які перебувають на обліку служби у справах дітей як такі, що перебувають у складних життєвих обставинах» ведеться у 48 ТГ області (див. рис. 1.2.5.)**

Інформацію щодо кількості дітей, які перебувають на обліку в ССД як такі, що перебувають у складних життєвих обставинах не надали ТГ:

Кадубовецька, Карапчівська, Кам'янська, Сучевенська.

Рисунок 1.2.5. Дані щодо обліку осіб за категорією «Діти, які перебувають на обліку ССД»

- **облік осіб/сімей за категорією «Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування» ведеться у 48 громадах області (див. рис. 1.2.6);**

Дані відсутні у ТГ:
Сучевенській, Кам'янській, Тарашанській

Кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування дорівнює «0» у Карапчівській ТГ

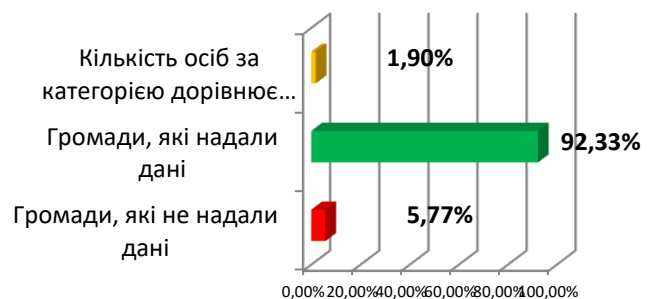

Рисунок 1.2.6. Дані щодо обліку осіб за категорією «Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування»

Слід зазначити, що в усіх ТГ не здійснюється повний облік даних осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення. По трьом категоріям осіб/сімей облік не ведеться в жодній ТГ (див. рис. 1.2.7), а збір даних по категорії «Особи, які постраждали від домашнього насильства» ведеться у 36 громадах. Тобто, у кожній ТГ наявні різні дані за категоріями осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення.

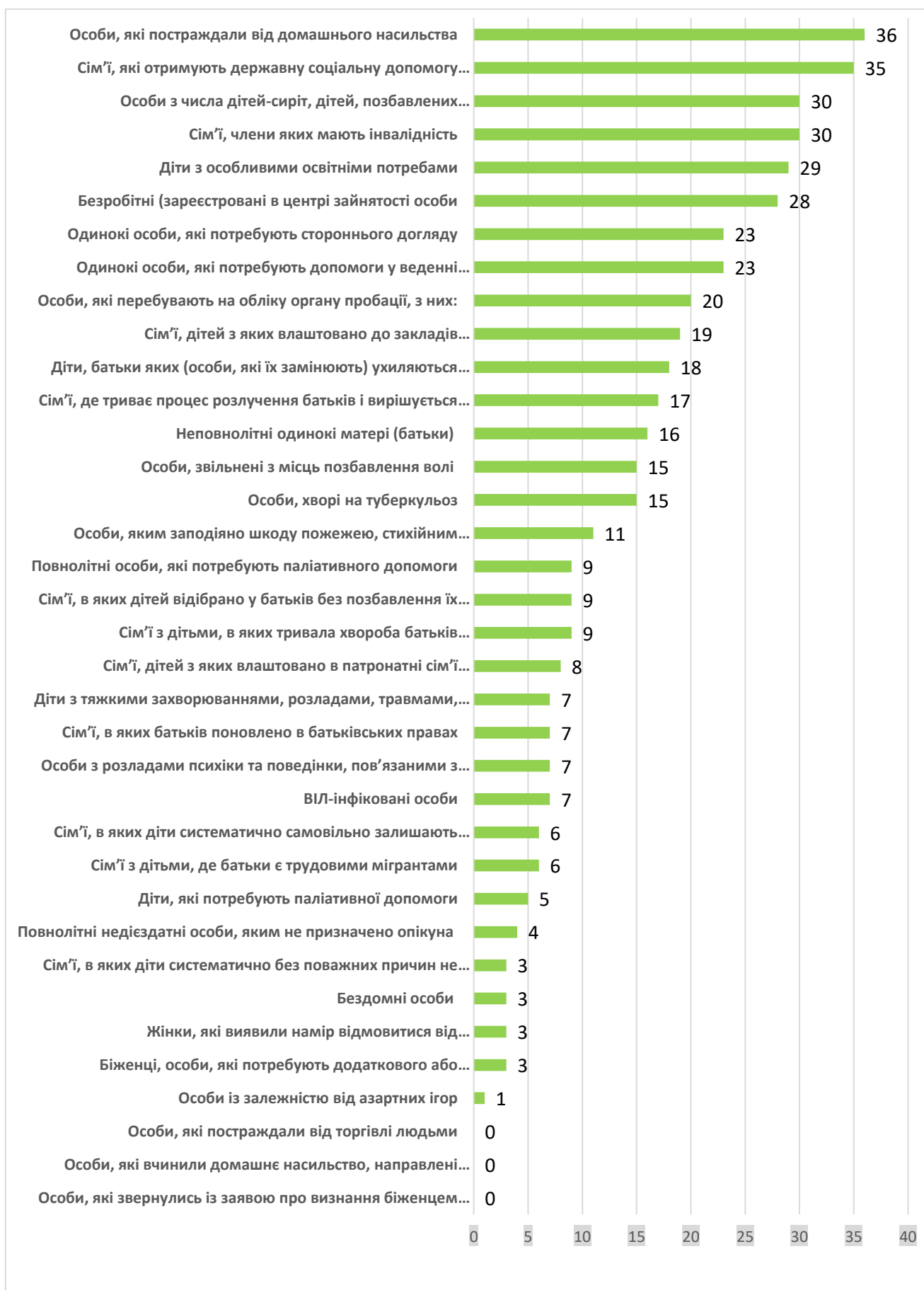

Рисунок 1.2.7. Дані щодо обліку за категоріями осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення

Сучасна демографічна ситуація в Чернівецькій області склалася під впливом розвитку інфраструктури населених пунктів громади, природного та механічного руху населення.

Станом на 01.01.2023 р. чисельність наявного населення Чернівецької області⁸ становить 908174 особи, в т. ч. міського – 359704 особи, сільського – 548470 осіб (див. рис. 1.2.8). Міського населення 39,6 % (в Україні 69,41 %), сільського населення 60,4 % (в Україні 30,59 %).

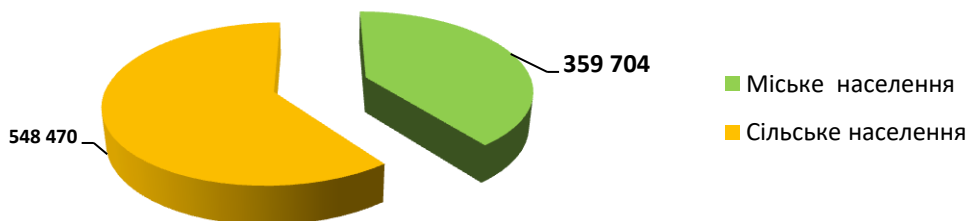

Рисунок 1.2.8. Розподіл населення за місцем проживання

Демографічна ситуація в Чернівецькій області містить ризики для майбутнього розвитку її територій, що пов'язано, головним чином, зі скороченням природного приросту населення, незбалансованістю у співвідношенні між чоловіками та жінками, диспропорцією вікових груп (див. рис. 1.2.9), що є стримуючим фактором для відтворення населення та поступово призводить до скорочення чисельності осіб працездатного віку і складає 31,5 % (286282 особи) (дані надані 43 громадами).

При цьому кількість працюючих складає 83219 осіб (29 %) (дані надані 27 громадами), а безробітних, що зареєстровані у центрі зайнятості 1967 осіб, що дорівнює 0,69 % (дані надані 28 громадами), гендерно дезагреговані дані даної категорії відсутні. Майже 30 % працездатного населення офіційно не зайняте.

Загальна чисельність населення області – 908174

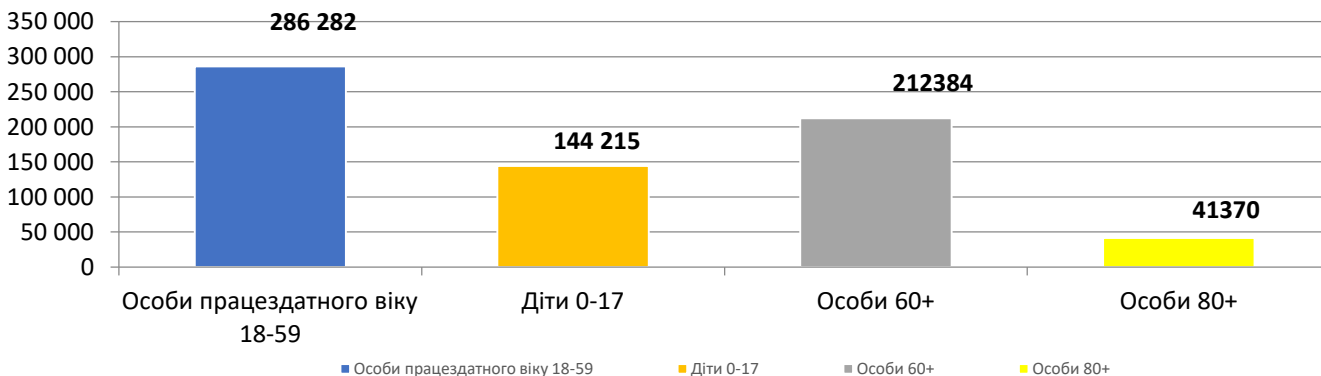

Рисунок 1.2.9. Розподіл населення за віком

В області з населенням 908174 особи, жіночого населення – 487966 осіб, чоловічого - 420208 осіб.

Слід зазначити, що в структурі населення Чернівецької області жіноче населення на 7,6 % перевищує чоловіче, як серед міського і сільського населення (див. рис. 1.2.10) так і серед вікових груп. Особливо у віковій групі 60–80 років частка чоловіків значно зменшується.

⁸ Дані надані Департаментом соціального захисту населення Чернівецької ОВА (форма 2.1) можуть бути некоректними через відсутність відповідних даних у всіх територіальних громадах Чернівецької області

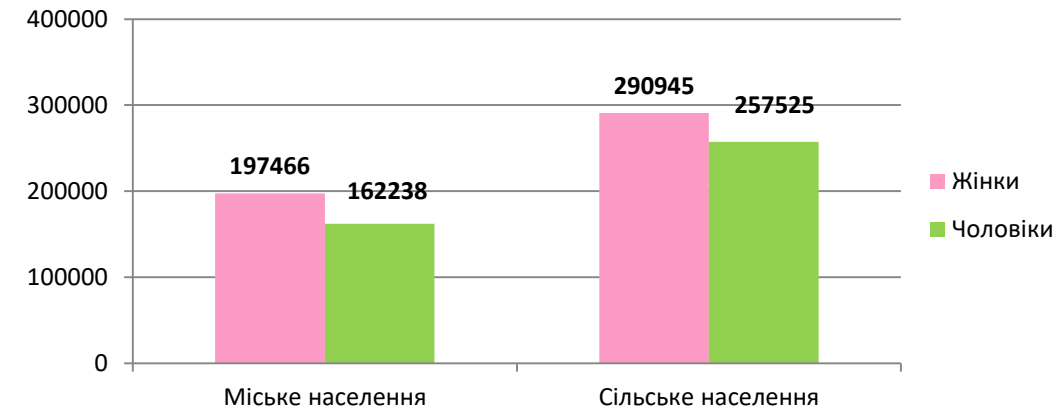

Рисунок 1.2.10. Гендерний розподіл населення області

У структурі загальної чисельності населення Чернівецької області частка дитячого населення у віці від 0 до 17 років складає 15,9 % (див. рис. 1.2.11). З 144215 дітей: дівчат – 72840, хлопців – 71375 (дані надані 40 громадами).

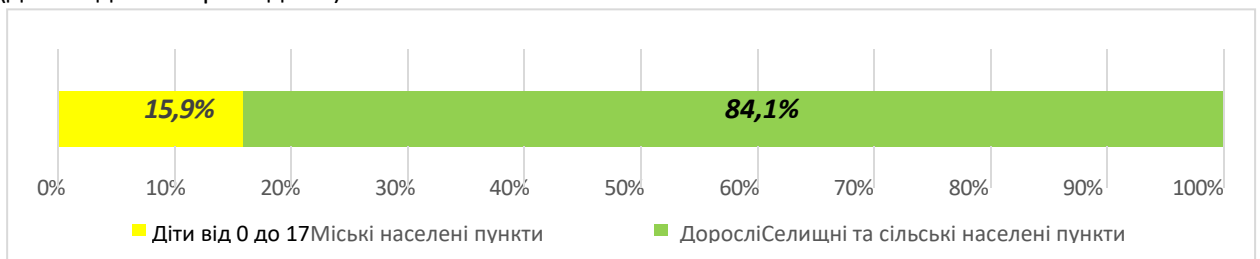

Рисунок 1.2.11. Дані щодо частки дитячого населення

Більше четвертої частини населення області (27,9 % від загальної чисельності населення) складають люди старшого віку – 253754 осіб (дані надані 38 ТГ), з них: 60+ – 212384 осіб, у віці 80 років і старше – 41370 осіб. Кількість одиноких осіб, які потребують стороннього догляду – 1325 (див. рис. 1.2.12), за даними, що надані 29 ТГ.

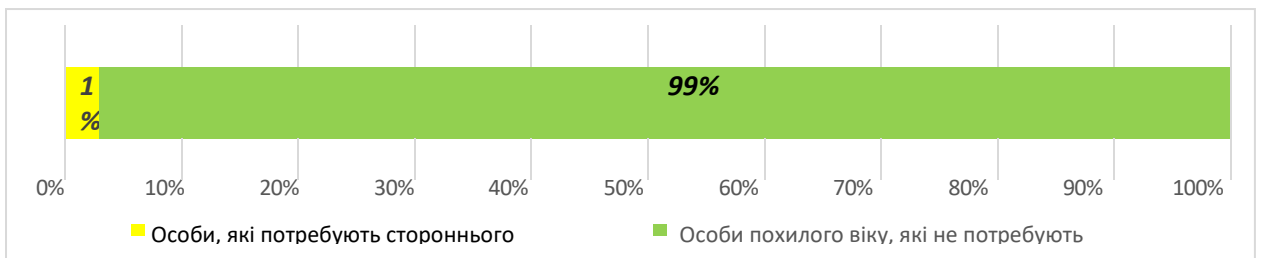

Рисунок 1.2.12. Дані щодо частки одиноких осіб, які потребують стороннього догляду

Зокрема, спостерігається стійкий період демографічного старіння сільського населення, що виражається у зростанні чисельності осіб старшого віку.

В обох вікових групах 60+ і 80+ значно переважає чисельність жінок (див. рис.1.2.13) і складає 158339 (57,97 %) – відповідно 12989 та 29 250, чоловіків – 95415 (42,03 %)- відповідно 83295 та 1 120, дані надані 38 громадами.

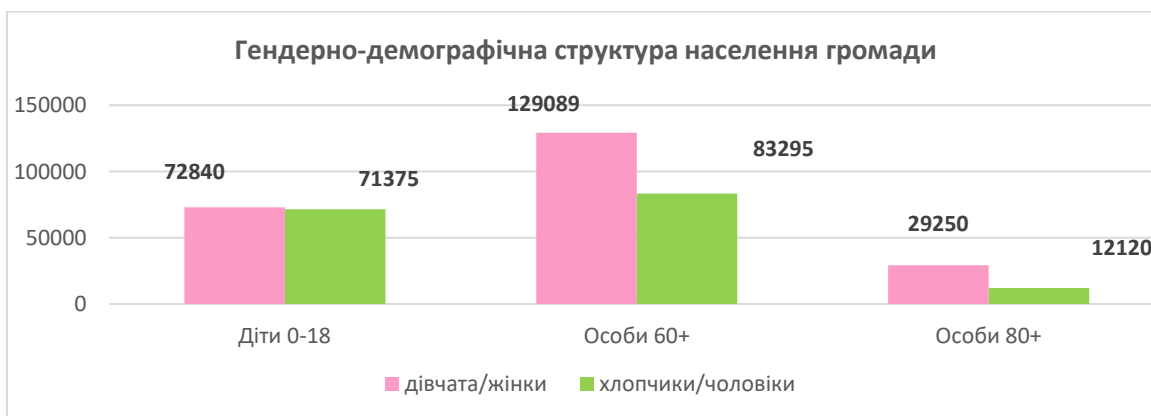

Рисунок 1.2.13. Гендерно-демографічна структура населення області

У 2022 році кількість народжених значно більша ніж померлих (див. табл. 1.2.2) - за даними 40 громад. Висновок щодо динаміки збільшення чисельності області може бути не достовірним через відсутність даних ще 12 громад.

Таблиця 1.2.2. Природний приріст населення за 2022 рік

Кількість народжених	7726
Кількість померлих	5044
Кількість померлих дітей у віці до 1 року	15

Міграція населення також є важливим чинником формування чисельності населення. У зв'язку із розв'язанням Росією війни у 2014 році на Сході України та повномасштабною Російською збройною агресією у 2022 р., розпочалася евакуація, переміщення населення в інші регіони України та за кордон.

Від початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації Чернівецька область⁹ прийняла понад 108 тис. внутрішньо переміщених осіб. Вживаються заходи щодо забезпечення надання належного рівня соціального захисту і підтримки внутрішньо переміщеним особам.

Викликом для громад стала адаптація та соціальна інтеграція внутрішньо переміщених осіб у місцеві громади. Станом на 01.01.2023 прихисток отримали 78938 внутрішньо переміщених осіб, серед яких є особи з інвалідністю (1 громада не надала інформацію). Із них жінок ВПО 39367 осіб, чоловіків 19815, дітей 19756.

В області проживає 10409 осіб з числа учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України (дані надані 50 громадами).

Сімей, в яких діти виховуються неповнолітніми самотніми матерями (батьками) – 72 (дані надані 16 громадами).

Кількість осіб/сімей, які також належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах наведено у рисунку 1.2.14

⁹Програма економічного і соціального розвитку Чернівецької області на 2022 рік

Рисунок 1.2.14. Кількість осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах

Кількість дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах та дітей, влаштованих до закладів інституційного догляду та виховання дітей наведено у Таблиці 1.2.3.

Таблиця 1.2.3. Дані щодо кількості дітей/сімей вразливих категорій

Категорія	Кількість дітей/сімей	Кількість громад, які надали інформацію
Кількість дітей, які перебувають на обліку служби у справах дітей як такі, що перебувають у складних життєвих обставинах	1111	48 громад
Кількість сімей, у яких дітей відібрано у батьків без позбавлення їх батьківських прав на підставі рішення суду	30	9 громад
Кількість сімей, з яких дітей влаштовано в сім'ї патронатних вихователів	28	8 громад
Кількість сімей, у яких батьків поновлено в батьківських правах	14	7 громад
Кількість сімей, де триває процес розлучення	150	17 громад
Кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	965	49 громад
Сім'ї, діти з яких влаштовані до закладів інституційного догляду та виховання дітей	85	19 громад

Кількість складених адміністративних протоколів, передбачених статтею 184 (Невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей) Кодексу України про адміністративні правопорушення – 322 (дані надані 18 громадами).

Кількість осіб, які постраждали від домашнього насильства – 1031 (дані надані 36 громадами), жінок – 734, чоловіків – 173, дітей – 110. При цьому жодна особа не була направлена для проходження програми для кривдників.

Кількість сімей, у яких діти систематично самовільно залишають місце проживання: 6 (дані надані 6 громадами), «0» сімей даної категорії надали 36 громад, інформація відсутня у 10 громадах.

Сім'ї, в яких діти систематично без поважних причин не відвідують заклади освіти – 5 (дані надані 3 громадами), 0 сімей у 37 громадах, інформація відсутня у 12 громадах.

У зв'язку з деінституціалізацією дитячих інтернатних закладів, пріоритетними в короткостроковій перспективі повинні стати потреби дітей, які перебувають в інтернатних закладах та повертатимуться до ТГ області, сімей, які виховують дітей з порушеннями розвитку або ризиком отримання таких порушень, зокрема в умовах воєнного стану, кількість таких сімей може збільшитися.

Слід зазначити, що облік дітей з інвалідністю і повнолітніх осіб з інвалідністю також ведеться не у всіх громадах, гендерно дезагреговані дані цієї категорії відсутні (див. табл. 1.2.4).

Таблиця 1.2.4. Дані щодо кількості дітей/осіб з інвалідністю

Категорія	Кількість дітей/осіб	Кількість громад, які надали інформацію
Кількість дітей з інвалідністю	4192	50 громад
Кількість дітей з тяжкими захворюваннями, розладами, травмами, станами (у тому числі до встановлення інвалідності)	57	7 громад
Кількість дітей, які потребують паліативного догляду	65	5 громад
Кількість дітей з особливими освітніми потребами	1846	29 громад
Кількість повнолітніх осіб з інвалідністю	23086	37 громад
Кількість повнолітніх недієздатних осіб, яким не призначено опікуна	46	4 громади

Інформація щодо кількості дітей з інвалідністю, які потребують раннього втручання, реабілітації в ТГ Чернівецької області відсутня.

Слід зазначити, що у громадах Чернівецької області проживає певна кількість ВІЛ-інфікованих осіб, осіб, хворих на туберкульоз, осіб з розладами психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням усіх груп психоактивних речовин, осіб із залежністю від азартних ігор, дітей з розладами психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням наркотичних речовин, дітей з розладами психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням алкоголю (див. табл. 1.2.5).

Таблиця 1.2.5. Дані щодо кількості дітей/осіб з вадами здоров'я

Категорія	Кількість дітей/осіб	Кількість громад, які надали інформацію
Кількість ВІЛ-інфікованих осіб	304 Жінок – 134, чоловіків – 170, дітей – 110	7 громад
Кількість осіб, хворих на туберкульоз	212 Жінок – 87, чоловіків – 118, дітей – 7	15 громад
Кількість осіб з розладами психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням усіх груп психоактивних речовин	3179 Повнолітніх осіб – 236, дітей – 2319	7 громад

Висновки:

Відповідно до вимог наказу Міністерства соціальної політики від 19.04.2023 № 130-Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах» громадам, які мали інформацію щодо соціально-демографічної ситуації у територіальній громаді та кількості осіб/сімей, що належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах – необхідно її доопрацювати, а громадам, які не мали такої інформації – підготувати.

Також, слід зазначити: отримані соціально-демографічні дані населення свідчить про те, що вагомий сегмент у структурі населення ТГ Чернівецької області складають соціально-демографічні групи, вразливі у реалізації своїх прав та відповідно до законодавства потребують надання соціальних послуг.

Аналіз даних пільгових категорій вразливих груп населення та осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах кожної громади показав:

- дані за категоріями вразливих груп населення та осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах у громадах або відсутні (що свідчить про відсутність системної роботи щодо збору, узагальненню та аналізу зазначених показників) або форми заповнені формально;

- жодною громадою Чернівецької області не надано інформацію в повному обсязі щодо кількості осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах;

- не за кожною категорією вразливих груп населення та осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, надані гендерно дезагреговані дані.

Таким чином, узагальнені дані за категоріями осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення Чернівецької області, потребують уточнення у зв'язку з відсутністю повної інформації від усіх 52 громад.

Відсутність соціально-демографічних даних у громадах області в подальшому унеможливить:

- ефективне планування розвитку громади;
- розвиток соціальних послуг;
- здійснення якісного аналізу стану надання соціальних послуг;
- якісного проведення оцінки потреб населення у соціальних послугах;
- проведення заходів щодо соціальної підтримки вразливих груп населення та осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

1.3. Характеристика програмних документів розвитку громад щодо розвитку соціальних послуг в громадах. Соціальні проблеми громад та чинники, що їх обумовлюють

Найкращі передумови для реалізації політики у сфері надання соціальних послуг складаються тоді, коли такі заходи передбачені в планах. Цілісна система соціального планування формується з елементів стратегічного, середньострокового і короткострокового планування.

Базовим документом для визначення пріоритетів розвитку ТГ є стратегія розвитку. Це документ, що визначає на довгостроковий період (7 років) стратегічні та оперативні цілі, індикатори (показники) їх досягнення, пріоритети та завдання для сталого економічного та соціального розвитку громади. Саме у стратегії розвитку громади визначають фундаментальне бачення її процвітання у майбутньому. В основі зазначеного документа перебуває людина з її потребами, що зумовлює фокусування уваги на соціальних послугах, які забезпечують базові людські потреби¹⁰.

Статтю 27 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено власні повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері соціально-економічного і культурного розвитку, планування та обліку, до яких, зокрема, належать:

- підготовка програм соціально-економічного та культурного розвитку сіл, селищ, міст, цільових програм з інших питань самоврядування, подання їх на затвердження ради, організація їх виконання; подання раді звітів про хід і результати виконання цих програм;

- забезпечення складання балансів фінансових, трудових ресурсів, грошових доходів і видатків, необхідних для управління соціально-економічним і культурним розвитком відповідної території;

- подання до районних, обласних рад необхідних показників та внесення пропозицій до програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідно районів і областей, а також до планів підприємств, установ та організацій незалежно від форм власності, розташованих на відповідній території, з питань, пов'язаних із соціально-економічним та культурним розвитком території, задоволенням потреб населення.

Стаття 11 Закону України «Про соціальні послуги» передбачає, що до повноважень:

Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій належать, зокрема, затвердження, забезпечення фінансування та виконання регіональних програм в частині забезпечення потреб осіб/сімей у соціальних послугах, розроблених за результатами визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах (частина третя);

районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчих органів міських рад міст обласного значення, рад об'єднаних територіальних громад належать, зокрема, затвердження, забезпечення фінансування та виконання регіональних програм в частині забезпечення потреб осіб/сімей у соціальних послугах, розроблених за результатами визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах (частина четверта).

Аналіз показав, що основними соціальними проблемами, які є актуальними у громадах та які створюють чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини, є міграція населення, низька фінансова спроможність громад, старіння населення, безпека населення, проблеми зайнятості населення/відсутність робочих місць, вживання психоактивних речовин та алкоголізм (див. рис. 1.3.1.). Найбільшим чинником, що призвів до потрапляння вразливих груп населення громади в складні життєві обставини, ТГ зазначали саме військовою агресією Російської Федерації, яка спричинила

¹⁰ https://sos-ukraine.org/wp-content/uploads/2022/05/malynyak_planuvannya-ta-vykorystannya-koshtiv-miszcevyh-byudzhetiv-na-soczialni-poslugy_compressed.pdf

внутрішнє переміщення людей по країні. За час повномасштабного вторгнення зруйновано об'єкти житлового фонду, об'єкти критичної інфраструктури (котельні та централізовані пункти тепlopостачання тощо).

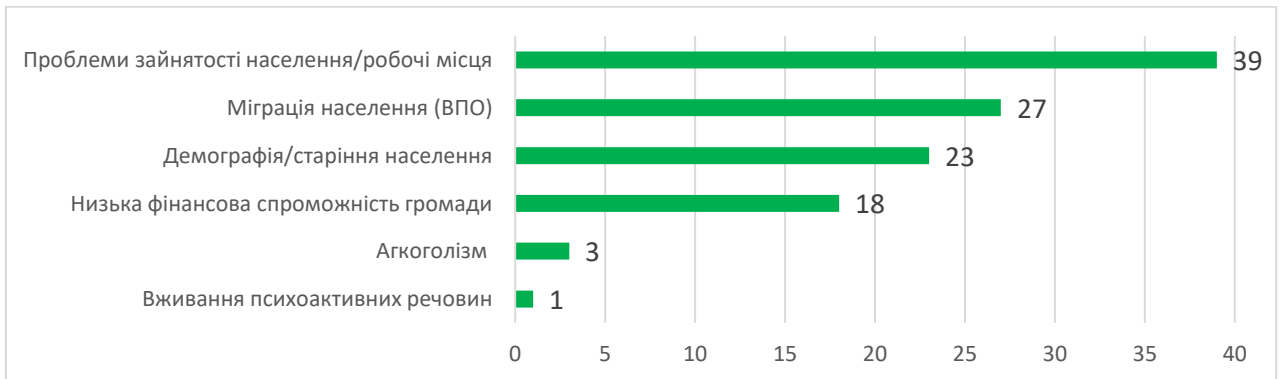

Рисунок 1.3.1. Основні соціальні проблеми в ТГ Чернівецької області

При цьому можуть бути специфічні соціальні проблеми, які будуть створювати ті чи інші чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини, та впливати на створення/розвиток відповідних соціальних послуг у конкретній ТГ та й у регіоні в цілому.

Основною ознакою розробки стратегії розвитку громади є орієнтація на потреби та інтереси людей, тому в першу чергу необхідно визначити потреби населення громади у соціальних послугах: створити соціальний портрет громади, проаналізувати її соціально-демографічні характеристики, сильні сторони і потреби; «почути голоси» різних груп мешканців ТГ щодо розвитку необхідної підтримки та соціальних послуг; перевірити доступність соціальних послуг та існуючу координацію і взаємодоповнюваність між їх надавачами та надавачами освітніх, медичних, адміністративних та інших послуг.

У ході аналізу встановлено, що у стратегічних документах 18 (35 %) ТГ відсутні операційні цілі, завдання стосовно надання соціальних послуг (див. рис. 1.3.2.).

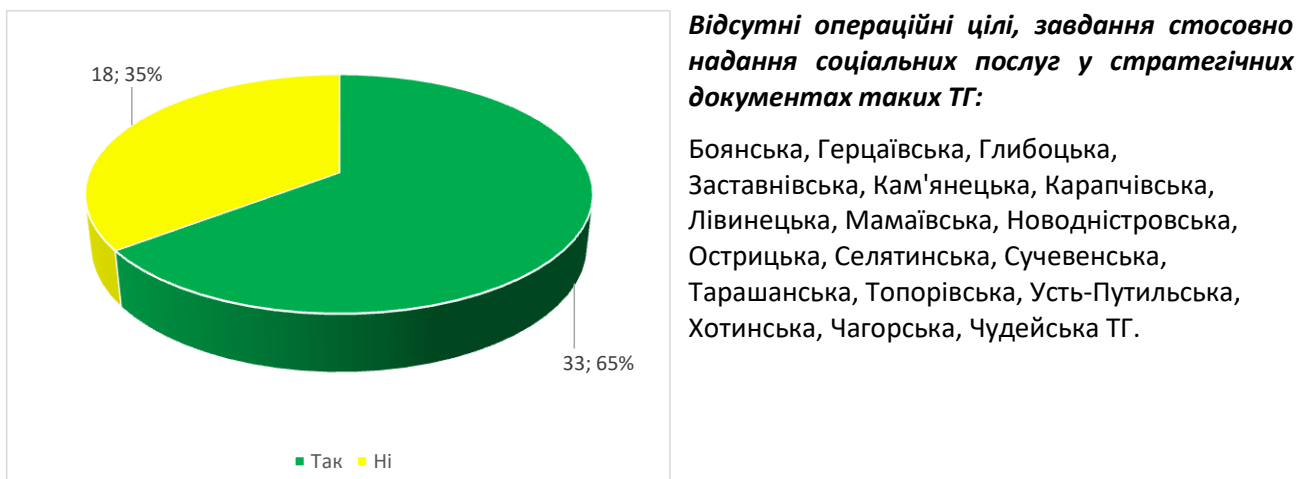

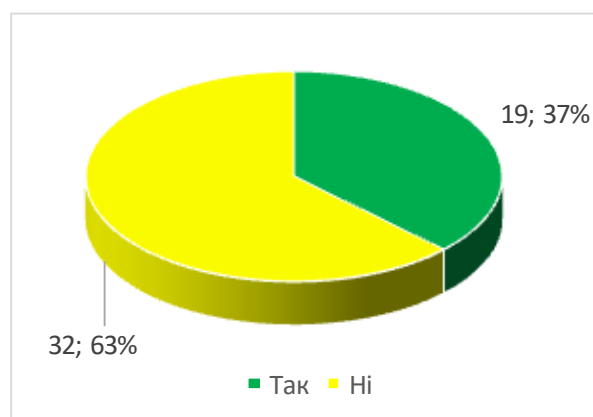
Рис. 1.3.2. Інформація про наявність операційних цілей, завдань стосовно надання соціальних послуг у стратегічних документах ТГ

Наприклад, у стратегіях розвитку громад є такі цілі, завдання стосовно надання соціальних послуг (див. рис. 1.3.3).

Рис. 1.3.3. Приклади цілей, завдань стосовно надання соціальних послуг зазначених у стратегіях розвитку громад

Показник розроблення місцевих програм забезпечення потреб населення у соціальних послугах у громадах, у порівнянні зі стратегіями розвитку громад, ще нижчий. Тільки у 19 (37 %) ТГ розроблено такі місцеві програми, а у 32 (63 %) не розроблено (див. рис. 1.3.4).

Відсутні розроблені місцеві програми забезпечення потреб населення у соціальних послугах у таких ТГ:

Берегометська, Боянська, Ванчикувська, Вашківська, Вашковецька, Волоківська, Глибоцька, Горішньошеровецька, Заставнівська, Кадубовецька, Карапчівська, Кельменецька, Клішківська, Лівинецька, Магальська, Мамалигівська, Неполоковецька, Петровецька, Путильська, Рукшинська, Селятинська, Сокирянська, Сторожинецька, Сучевенська, Тарашанська, Терблеченська, Топорівська, Усть-Путильська, Хотинська, Чагорська, Чудейська, Юрковецька

Рис. 1.3.4. Інформація щодо розроблення місцевих програм забезпечення потреб населення ТГ у соціальних послугах

Варто зазначити, що 20 (39 %) ТГ не планують затверджувати цільову соціальну програму розвитку соціальних послуг, натомість 31 (61 %) ТГ мають такі плани.

З 31-єї ТГ, які планують затверджувати цільові соціальні програми розвитку соціальних послуг (див. рис. 1.3.5), будуть затверджувати їх на такий термін: на 1 рік – 4 громад, на 2 роки – 12, на 3 роки і більше – 11 відповідно (див. рис. 1.3.5).

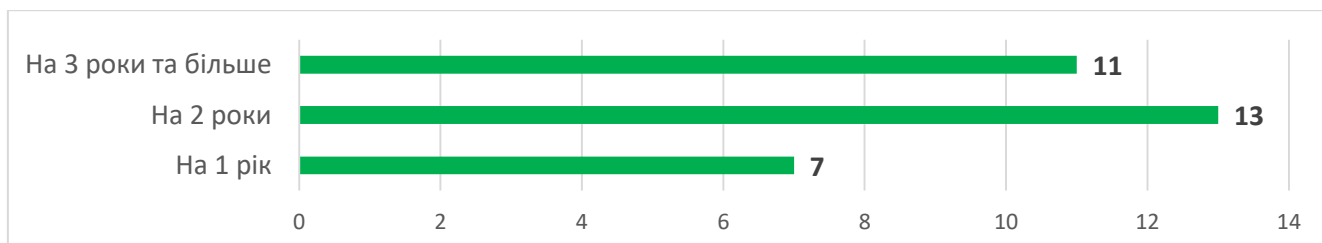

Рис. 1.3.5. Інформація щодо термінів стратегічного планування

З моменту введення в дію Закону України «Про соціальні послуги» (в новій редакції) пройшло майже чотири роки, однак аналіз показав, що тільки 4 (9 %) (Берегометська, Вишнівська, Кіцманська, Новоселицька) ТГ після 2020 року вносили зміни до стратегічних документів громади стосовно розвитку соціальних послуг (див. рис. 1.3.7).

Не вносили зміни такі ТГ:

Баніїлівська, Боянська, Ванчиковецька, Вашківецька, Вашковецька, Великокучурівська, Веренчанська, Вікнянська, Волоківська, Герцаївська, Глибоцька, Горішньошеровецька, Заставнівська, Кадубовецька, Кам'янецька, Кам'янська, Карапчівська, Кельменецька, Клішковецька, Конятинська, Кострижівська, Красноільська, Лівинецька, Магальська, Мамаївська, Мамалигівська, Недобоївська, Неполоковецька, Новодністровська, Острицька, Петровцька, Путильська, Рукшинська, Селятинська, Сокирянська, Ставчанська, Сторожинецька, Сучевенська, Тарашанська, Терблеченська, Топорівська, Усть-Путильська, Хотинська, Чагорська, Чернівецька, Чудейська, Юрковецька.

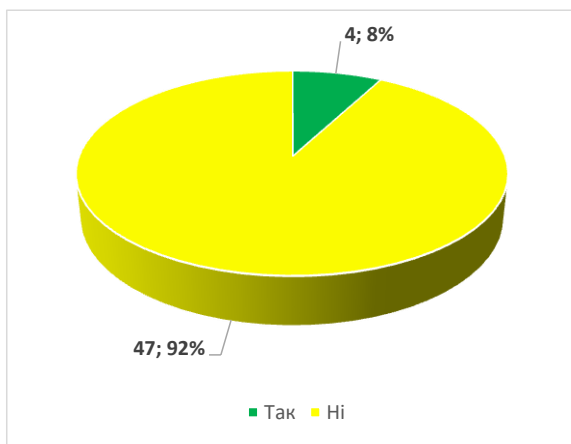

Рис. 1.3.6. Інформація про внесення змін до стратегічних документів стосовно розвитку соціальних послуг

Під час аналізу встановлено, що ТГ вживають певних заходів стосовно участі їх у різноманітних проектах/програмах щодо розвитку соціальних послуг (див. табл. 1.3.1).

Таблиця 1.3.1. Інформація стосовно участі ТГ у проектах/програмах

Участь ТГ у проектах/ програмах	Кількість (відсоток) ТГ	Перелік ТГ
Участь ТГ у виконанні регіональної програми розвитку соціальних послуг, а саме в Обласній комплексній програмі соціального захисту населення на 2022–2026 роки	6 (12 %)	Вашківецька, Вижницька, Клішковецька, путильська, Ставчанська, Усть-Путильська ТГ
Участь ТГ у виконанні програм у рамках Міжнародної технічної допомоги (протягом I півріччя 2023 року)	9 (18 %)	Вашківецька, Вижницька, Вікнянська, Кам'янецька, Кіцманська, Клішковецька, Недобоївська, Новоселицька, Топорівська ТГ
Участь у конкурсних програмах для органів місцевого самоврядування	7 (14 %)	Вижницька, Кам'янецька, Кам'янська, Новоселицька, Усть-Путильська, Хотинська, Чудейська ТГ
Участь у проектах Мінсоцполітики та Нацсоцслужби	8 (16 %)	Вижницька, Кам'янецька, Кельменецька, Магальська, Селятинська, Сокирянська, Усть-Путильська, Хотинська ТГ

Отже, незначна кількість ТГ приймають участь у різних проектах/програмах щодо розвитку соціальних послуг, у тому числі міжнародних, що може негативно впливати на розвиток базових соціальних послуг в ТГ.

Стосовно участі ТГ у проєктах Мінсоцполітики та Нацсоцслужби, то 8 ТГ приймали участь, зокрема, у таких проєктах як «Модернізація системи соціальної підтримки населення України», який реалізує Мінсоцполітики за підтримки Світового банку, та «Створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі».

Стосовно стратегічних та програмних документів на обласному (регіональному) рівні аналіз показав наступне.

Під час аналізу програмних документів у сфері соціального захисту населення, зокрема, надання соціальних послуг, з'ясовано, що на сайті Чернівецької обласної державної адміністрації¹¹ розміщено такі цільові програми (див. табл. 1.3.2), зокрема:

- ❖ [Стратегія розвитку Чернівецької області на період до 2027 року](#) та План заходів з реалізації у 2021–2023 роках Стратегії розвитку Чернівецької області на період до 2027 року;
- ❖ [Обласна комплексна програма](#) соціальної підтримки окремих категорій громадян «Турбота» на 2019–2021 роки;
- ❖ [Регіональна програма](#) щодо створення безперешкодного життєвого середовища для осіб з інвалідністю на 2021–2023 роки;
- ❖ [Регіональна програма](#) запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, забезпечення гендерної рівності, протидії торгівлі людьми на 2021–2023 роки у Чернівецькій області;
- ❖ [Комплексна програма](#) соціальної підтримки учасників АТО/ООС та членів їх сімей на 2020–2022 роки.

Таблиця 1.3.2. Основні стратегічні та програмні документи в частині надання соціальних послуг в Чернівецькій області

Назва стратегічного / програмного документу	Ціль / напрям / пріоритет	Завдання/заходи
Стратегія розвитку Чернівецької області на період до 2027 року	Оперативна ціль 4.2. Розвиток системи охорони здоров'я та соціального захисту	Завдання 4.2.2. Створення сучасної системи соціального захисту населення в області
Обласна комплексна програма соціальної підтримки окремих категорій громадян «Турбота» на 2019–2021 роки	Пріоритет III. Матеріальна і натуральна допомога Напрямок 3. Надання адресної матеріальної підтримки окремим категоріям громадян	Завдання 3.3. Підтримувати діяльність центру ресоціалізації та центру обліку для бездомних громадян
Забезпечення надання соціальних послуг сім'ям, в яких виявлені випадки домашнього насильства, у тому числі сім'ям з дітьми	Напрямок 1. Невідкладні заходи із запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, забезпечення гендерної рівності, протидії торгівлі людьми	4. Забезпечення надання соціальних послуг сім'ям, в яких виявлені випадки домашнього насильства, у тому числі сім'ям з дітьми
Комплексна програма соціальної підтримки учасників АТО/ООС та членів їх сімей на 2020–2022 роки	Пріоритет II. Соціальна підтримка учасників АТО/ООС та членів їх сімей Напрямок 1. Соціальне забезпечення учасників АТО/ООС	3.1. Здійснення оцінки потреб (за повідомленням або особистим зверненням в Обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді) сімей/осіб, які беруть (брали) участь в АТО/ООС, з метою визначення видів соціальної допомоги та надання комплексу соціальних послуг, план соціального супроводу.

¹¹<https://bukoda.gov.ua/>

		3.2. Надання соціальних послуг та здійснення соціального супроводу осіб, які беруть (брали) участь в АТО/ООС та членів їх сімей, з метою подолання (мінімізації) складних життєвих обставин.
--	--	--

Єдиний захід, зазначений у Стратегії розвитку Чернівецької області на період до 2027 року, стосовно розвитку системи надання соціальних послуг визначено як «Розвиток мережі хоспісної допомоги та спеціалізованих закладів соціального захисту», що взагалі не розкриває сутності розвитку соціальних послуг, а знову ж таки акцентує увагу на розвитку надавачів соціальних послуг - спеціалізованих закладів соціального захисту. Разом з тим слід зазначити, що вислів «хоспісна допомога» слід замінити терміном «паліативна допомога», яке визначено законодавством¹². Також варто зазначити, що захід стосовно «розвитку мережі хоспісної допомоги» не стосується системи соціального захисту населення, зокрема надання соціальних послуг, повинно міститися у завданні 4.2.1. Формування ефективної мережі медичних закладів в регіоні.

В Обласній комплексній програмі соціальної підтримки окремих категорій громадян «Турбота» на 2019–2021 роки, крім завдання 3.3. «Підтримувати діяльність центру ресоціалізації та центру обліку для бездомних громадян», не було визначено жодного заходу стосовно розвитку надання соціальних послуг як на регіональному, так і на місцевому рівнях.

Разом з тим, на офіційному сайті Чернівецької обласної державної адміністрації не розміщено Обласну комплексну програму соціальної підтримки окремих категорій громадян «Турбота» на 2022–2023 роки, що може свідчити про її відсутність.

Більш розширені заходи відображено у Комплексній програмі соціальної підтримки учасників АТО/ООС та членів їх сімей на 2020–2022 роки. Зокрема, зазначено про основні компоненти організації надання соціальних послуг, а саме про здійснення оцінки потреб сімей/осіб, які беруть (брали) участь в АТО/ООС, та надання їм соціальних послуг.

В цілях, завданнях, заходах стратегічних та програмних документів ТГ недостатньо конкретизації щодо забезпечення доступними та якісними базовими соціальними послугами вразливі групи населення громади відповідно до їх індивідуальних потреб, а саме, запровадження комплексної та ефективної системи здійснення соціальної роботи та надання соціальних послуг.

Висновки

Деякі заходи, цілі стосовно забезпечення організації надання якісних соціальних послуг відповідно до потреб мешканців громад не конкретні, не вимірювані реалістичними часовими рамками для його втілення.

В програмних та стратегічних документах ТГ відсутнє стратегічне (середньострокове, короткострокове) планування розвитку базових та інших соціальних послуг у ТГ.

У переважній більшості заходи, зазначені у стратегічних та програмних документах області, стосовно надання соціальних послуг не мають фінансового підтвердження, крім фінансування надавачів соціальних послуг, що говорить про те, що система надання соціальних послуг, особливо базових, не є пріоритетом як на рівні ТГ, так і на обласному рівні.

¹²Наказ МОЗ від 04.06.2020 № 1308 «Про удосконалення організації надання паліативної допомоги в Україні», <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0609-20#Text>

1.4. Стан організації системи соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг в громадах відповідно до вимог чинного законодавства

У процесі реформи децентралізації особливо актуальним є питання забезпечення якісного та безперебійного функціонування системи соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг в ТГ Чернівецької області відповідно до вимог чинного законодавства¹³¹⁴.

Разом з тим, зусилля органів регіональної влади спрямовані на упровадження програмних заходів здійснення реформи децентралізації влади та місцевого самоврядування, зокрема, в частині запровадження нових підходів до стратегічного планування та фінансування регіонального розвитку.

Важливим напрямом зазначених процесів є впровадження організаційної структури та проведення моніторингу, як перебігу загальних подій та результатів децентралізації, так і впливу їх на такі сфери як соціальний захист населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг, зокрема на регіональному рівні.

Інформація про діючих суб'єктів/структурні підрозділи у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг на рівні області представлена в таблиці 1.4.1.

Таблиця 1.4.1. Інформація про діючі суб'єкти/структурні підрозділи у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг на рівні області

Назва суб'єкта/структурного підрозділу	Підпорядкування	Функції/повноваження	Завдання
Головне управління Національної соціальної сервісної служби у Чернівецькій області (створено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 р. № 783 «Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України»)	Національній соціальній сервісній службі України	Реалізація політики соціального захисту населення і захисту прав дітей, здійснення державного контролю під час надання соціальної підтримки та захисту прав дітей.	Дотримання вимог законодавства під час: – надання соціальної підтримки (державна допомога, пільги, житлові субсидії та інші виплати, що здійснюються за рахунок коштів державного бюджету), соціальних послуг; – за використання коштів державного бюджету, виділених для надання соціальної підтримки, зокрема під час проведення перерахунку її розміру у разі встановлення фактів надмірної виплати коштів або надання її з порушенням законодавства; – за дотриманням прав дітей. Забезпечує методичний супровід діяльності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування з питань державного контролю за дотриманням вимог законодавства під час надання соціальної підтримки та за дотриманням прав дітей.

¹³Стаття 34 Закону України «Про місцеве самоврядування» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

¹⁴Закон України «Про соціальні послуги» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

<p>Департамент соціального захисту населення Чернівецької обласної державної (військової) адміністрації.</p>	<p>Підпорядковується голові Чернівецької обласної державної адміністрації, підзвітний і підконтрольний Міністерству соціальної політики України, координується Нацсоцслужбою в межах повноважень, визначених Положенням про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 р. № 783, «Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України» (зі змінами).</p>	<p>Забезпечення реалізації державної політики у сфері надання соціальних послуг на регіональному рівні.</p>	<p>Серед іншого: забезпечення на території Чернівецької області реалізації організації надання соціальних послуг і проведення соціальної роботи на відповідній території шляхом визначення потреб населення у соціальних послугах, розвитку відповідних закладів, установ, служб і залучення недержавних організацій, які надають соціальні послуги.</p>
<p>Чернівецький обласний центр соціальних служб <i>(Положення про Чернівецький обласний центр соціальних служб затверджено розпорядження голови Чернівецької обласної державної адміністрації 06.11.2020 року № 1120-р)</i></p>	<p>Чернівецький обласний державний (військовий) адміністрації, та є підзвітним і підконтрольним Мінсоцполітики та координується Нацсоцслужбою в межах повноважень, визначених Положенням про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 р. № 783, «Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України» (зі змінами).</p>	<p>Проведення методичного забезпечення організації соціальної роботи, надання соціальних послуг, організація навчання з питань проведення соціальної роботи, надання соціальних послуг</p>	<p>– методична допомога громадам у проведенні соціальної роботи, надання соціальних послуг; – організація навчання із соціальної роботи, надання соціальних послуг, методична організація інформування громад щодо сімейних цінностей, профілактики соціального сирітства, недопущення насильства, жорстокого поводження з дітьми; – проведення навчальних заходів для надавачів соціальних послуг, спеціалістів виконавчих органів місцевого самоврядування, які здійснюють управління системою надання соціальних послуг сім'ям та дітям.</p>

Служба у справах дітей Чернівецької обласної державної (військової) адміністрації	Служба у справах дітей Чернівецької обласної державної адміністрації (далі – Служба) є структурним підрозділом обласної державної адміністрації, який утворюється головою обласної державної адміністрації, входить до її складу і забезпечує на території області реалізацію державної політики щодо захисту прав дітей. Служба підпорядковується голові обласної державної адміністрації, підзвітна і підконтрольна Міністерству соціальної політики України.	Визначення пріоритетних напрямів поліпшення на відповідній території становища сімей, дітей, сприянні фізичному, духовному та інтелектуальному розвитку, запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності, вчиненню дітьми правопорушень.	Серед інших: – реалізація на території області державної політики з питань соціального захисту дітей, запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності, вчиненню дітьми правопорушень; – забезпечення додержання вимог законодавства щодо встановлення опіки та піклування над дітьми, їх усиновлення, влаштування в дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї; – здійснення контролю за умовами утримання і виховання дітей у закладах для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, спеціальних установах і закладах соціального захисту для дітей усіх форм власності; – надання адміністративної послуги – ознайомлення кандидатів в усиновлювачі з інформацією про дітей, які можуть бути усиновлені тощо.

За результатами дослідження встановлено, що однією із функцій Головного управління Національної соціальної сервісної служби у Чернівецькій області (далі – Головне управління) є здійснення державного контролю у сфері соціального захисту населення, захисту прав дітей та надання соціальних послуг. Зазначене свідчить, що державний контроль здійснюється у межах централізованої моделі, що в умовах децентралізації потребуватиме змін.

Штатна чисельність Головного управління – 12 осіб, фактично працюючих 8 осіб. Водночас, в Головному управлінні створено лише 2 сектори, зокрема:

- 1) здійснення державного контролю за додержанням законодавства під час надання соціальної підтримки;
- 2) здійснення державного контролю за дотриманням прав дітей.

Зазначене є недостанім для виконання завдань покладених на Головне управління.

Крім того, за повідомленням Головного управління, у Головному управлінні **відсутній затверджений щорічний план** проведення перевірок правильності надання соціальної підтримки, соціальних послуг та дотримання прав дітей об'єктами державного контролю/моніторингу у 2023 році.

Разом з тим, аналізом виявлено затверджений та оприлюднений на офіційному сайті Національної соціальної сервісної служби України План проведення перевірок правильності надання соціальної підтримки, соціальних послуг та дотримання прав дітей об'єктами державного контролю/моніторингу Головним управлінням Національної соціальної сервісної служби України у Чернівецькій області на 2023 рік, **зазначеним можна встановити факт недоліків організаційної структури Головного управління та про його слабкі управлінські рівні управлінської ієрархії.**

Водночас, Головним управлінням у 2022 році та I півріччі 2023 року було проведено позапланові перевірки, зокрема, у 2022 році проведено – 51, у I півріччі 2023 року – 40. **Перевірки проводилися за дорученнями Нацсоцслужби, а не за Планом проведення перевірок правильності надання соціальної підтримки, соціальних послуг та дотримання прав дітей об'єктами державного контролю/моніторингу.** Разом з тим Головним управлінням проводиться щоквартальне звітування перед Нацсоцслужбою про стан усунення порушень, виявлених під час проведення планових/позапланових перевірок.

Головним управлінням **було виявлено основні недоліки об'єктів державного контролю/моніторингу з питань:**

- недотримання вимог нарахування допомог/компенсацій ВПО, дітям з інвалідністю;
- недотримання законодавства з питань верифікації, обліку дітей сиріт, сімей у СЖО.

Поза увагою Головного управління залишаються питання дотримання вимог чинного законодавства щодо здійснення діяльності надавачів соціальних послуг, дотримання вимог Державних стандартів надання соціальних послуг тощо.

Крім того, в межах повноважень Головного управління є здійснення методичного забезпечення, проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи та координації діяльності органів місцевого самоврядування, центрів надання адміністративних послуг, центрів соціальних служб, центрів надання соціальних послуг з урахуванням потреб жителів ТГ. **Результати дослідження демонструють, що цим функціям в ТГ Чернівецької області Головним управлінням фактично не приділяється належної уваги.**

Департамент з питань соціального захисту населення Чернівецької обласної державної (військової) адміністрації (далі – Департамент) серед іншого, забезпечує реалізацію державної політики у сфері надання соціальних послуг на регіональному рівні.

Повноваження щодо реалізації державної політики у сфері надання соціальних послуг покладено **на відділ (5 штатних одиниць)**, до повноважень якого, окрім соціальних послуг, покладені завдання з питань гуманітарної допомоги, міжнародної допомоги, постановки та обліку осіб з інвалідністю для забезпечення автомобілем, співпраці з громадськими організаціями, моніторингу підвідомчих установ, надання методичної роботи ТГ. **Назву відділу у формі, надісланій Департаментом для кабінетного аналізу, не було зазначено.**

Сфера відповідальності відділу дуже широка, і з такою маленькою штатною чисельністю не може здійснювати ефективно роботу щодо організації та прийняття рішення, серед іншого, з питань надання соціальних послуг визначених Законом України «Про соціальні послуги», Порядком організації надання соціальних послуг (постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 587), Порядком надання соціальних послуг особам з інвалідністю та особам похилого віку, які страждають на психічні розлади (постанова Кабінету Міністрів України від 26.06.2019 № 576) та іншими нормативно правовими актами, що стосуються розвитку системи соціальних послуг.

Крім того, в межах повноважень Департаменту є сприяння органам місцевого самоврядування у розв'язанні питань соціально-економічного розвитку відповідних територій, громадським та іншим організаціям, волонтерам – у проведенні ними роботи з питань соціального захисту сімей, у тому числі сімей з дітьми, малозабезпечених, багатодітних, молодих сімей, дітей, осіб з інвалідністю, осіб похилого віку та інших вразливих категорій населення; здійснення методичного забезпечення, проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи тощо. **Результати дослідження демонструють, що цим функціям в ТГ Чернівецької області Департаментом не приділяється належної уваги.**

Разом з тим, на регіональному рівні **не затверджено** Порядок взаємодії надавачів соціальних послуг, органів, установ, закладів, фізичних осіб-підприємців, які в межах компетенції надають на регіональному рівні допомогу вразливим групам населення.

Чернівецький обласний центр соціальних служб (далі – Центр) (15 штатних одиниць). Метою діяльності Центру є методичне забезпечення проведення у ТГ Чернівецької області соціальної роботи, надання соціальних послуг, соціальної допомоги, соціальної підтримки особам/сім'ям, які належать до вразливих груп населення та/або перебувають у складних життєвих обставинах, організація **навчальних заходів з питань соціальної роботи, надання соціальних послуг.**

Водночас, аналізом встановлено, що ні з однією ТГ Чернівецької області Центром не укладено **угоди/договори/меморандуми про співпрацю. Одночасно, Центр не має розроблених та затверджених Центром авторських програм тренерів Центру.** Разом з тим, Департаментом укладено меморандум щодо співпраці із Чернівецьким національним університетом ім. Ю. Федьковича, Центром укладено угоди про співпрацю із Чернівецьким національним університетом ім. Ю. Федьковича, Чернівецьким регіональним центром підвищення кваліфікації, підготовлено проект угоди із

Чернівецьким державним медичним університетом.

Служба у справах дітей Чернівецької обласної державної адміністрації (далі – Служба) (7 штатних одиниць). Служба є структурним підрозділом обласної державної адміністрації, який утворюється головою обласної державної адміністрації, входить до її складу і забезпечує на території області реалізацію державної політики щодо захисту прав дітей. Служба підпорядковується голові обласної державної адміністрації, підзвітна і підконтрольна Міністерству соціальної політики України. Водночас, за результатами аналізу встановлено, що в Положенні про Службу відсутня норма щодо координації Служби Нацсоцслужбою в межах повноважень, визначених Положенням про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 783 «Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України» (зі змінами).

Водночас, аналізом встановлено, що в регіоні є потреба у розвитку сімейно-орієнтованих соціальних послуг. Враховуючи зазначене встановлено, що в Чернівецькій області організаційна структура у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг не в повній мірі відповідає чинним нормам законодавства¹⁵.

З метою ефективного виконання власних і делегованих повноважень та функцій у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг на рівні ТГ рекомендовано запровадити модель організаційної структури виконавчого органу сільської, селищної, міської ради з питань соціального захисту населення, захисту прав дітей та надання соціальних послуг, визначеної оновленими Методичними рекомендаціями щодо організації та забезпечення діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей (наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»).

ТГ уповноважені здійснювати управління, надання базових соціальних послуг, організувати та забезпечити їх адміністрування, зокрема, у структурі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради (незалежно від кількості жителів) передбачити утворення підрозділів з питань соціального захисту населення, служби у справах дітей, надавачів соціальних послуг, їх взаємодію з адміністраторами центру надання адміністративних послуг, іншими уповноваженими посадовими особами та суб'єктами господарювання, які діють на території.

Рекомендована модель організаційної структури з питань соціального захисту населення та забезпечення прав дітей представлена на рис. 1.4.1.

Рисунок 1.4.1. Модель організаційної структури виконавчого органу сільської, селищної, міської ради з питань соціального захисту населення та захисту прав дітей

¹⁵Наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

Виконання власних та делегованих повноважень ТГ у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг зумовив проблему відсутності чіткої системи управління у цих сферах, що мають місце у ТГ Чернівецької області¹⁶:

- допомога за принципом «єдиного вікна»;
- створення відділів (секторів) з питань соціального захисту населення;
- введення в штат фахівця із соціальної роботи, які працюватимуть на відділених старостинських округах;
- захист прав дітей;
- міжвідомча взаємодія та співробітництво громад;
- надання соціальних послуг та створення власних установ відповідного профілю тощо.

Інформацію про діючі структурні підрозділи з питань соціального захисту населення у 52 ТГ Чернівецької області наведено в таблиці 1.4.2.

Таблиця 1.4.2

№ з/П	Назва ТГ	створено сектор з питань соціального захисту населення	створено відділ з питань соціального захисту	створено Управління з питань соціального захисту	виконує обов'язки з питань соціального захисту спеціаліст структурного підрозділу/виконкому
1	Банилівська	-	1	-	-
2	Берегометська	-	1	-	-
3	Боянська	-	1	-	-
4	Брусницька	інформація відсутня			
5	Вашківецька	1	-	-	-
6	Ванчиновецька	-	1	-	-
7	Вашковецька	-	1	-	-
9	Великокучурівська	-	1	-	-
10	Веренчанська	-	1	-	-
11	Вижницька	1	-	-	-
12	Вікнянська	-	1	-	-
13	Волоківська	-	-	-	1
14	Герцаївська	-	1	-	-
15	Глибоцька	-	1	-	-
16	Горішньошеровецька	-	1	-	-
17	Заставнівська	-	1	-	-
18	Кадубовецька	-	1	-	-
19	Кам'янецька	-	-	-	1
20	Кам'янська	-	1	-	-
21	Карапчівська	1	-	-	-
22	Кельменецька	-	1	-	-
23	Кіцманська	-	1	-	-
24	Клішківецька	-	1	-	-
25	Конятинська	-	1	-	-
26	Кострижівська	-	1	-	-

¹⁶Наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

27	Красноільська		1		
28	Лівинецька		1		
29	Магальська	-	1	-	-
30	Мамаївська		1	-	-
	Мамалигівська		1		
31	Недобоївська		1	-	-
32	Неполоковецька		1	-	-
33	Новодністровська	-	-	1	-
34	Новоселицька		1	-	-
35	Острицька	--	1	-	-
36	Петровецька	-	1	-	-
37	Путілівська		1		
38	Рукшинська	-	1	-	
39	Селятинська	-	1	-	
40	Сокирянська	-	1	-	-
41	Ставчанська	1	-		-
42	Сторожинецька	-	1	-	
43	Сучевенська	-	1		-
44	Тарашанська	-	-	-	1
45	Тереблеченська	-	-		1
46	Топорівська	-	1	-	-
47	Усть-Путильська	-	1		-
48	Хотинська	-	-	-	1
49	Чагорська		1	-	-
50	Чернівецька	-	-	1	-
51	Чудейська	-	1	-	-
52	Юрковецька	-	1	-	-
ВСЬОГО:		4	40	2	5

Аналіз соціальної інфраструктури ТГ Чернівецької області показав, що організаційна структура структурно і функціонально не в повній мірі відповідає рекомендованій Міністерством соціальної політики України моделі організаційної структури громади з питань соціального захисту населення та захисту прав дітей¹⁷:

Таблиця 1.4.2. демонструє, що в двох ТГ Чернівецької області (Новодністровська, Чернівецька) створено управління соціального захисту населення, в 40 ТГ Чернівецької області створено відділ соціального захисту населення (Банилівська, Берегометська, Боянська, Вашковецька, Великокучерівська, Веренчанська, Вікнянська, Ванчиковецька, Герцаївська, Глибоцька, Горішньошеровецька, Заставнівська, Кадубовецька, Кам'янська, Кельменецька, Кіцманська, Клішковицька, Конятинська, Кострижівська, Краснопільська, Магальська, Мамаївська, Мамалигівська, Лівинецька, Недобоївська, Неполоковецька, Новоселицька, Острицька, Петровецька, Путілівська, Рукшинська, Селятинська, Сокирянська, Сторожинецька, Сучевенська, Топорівська, Усть-Путильська, Чагорська, Чудейська, Юрковецька), у чотирьох ТГ Чернівецької області (Вашкивецька, Вишніцька, Карапчівська, Ставчанська) створено сектор соціального захисту населення.

Водночас, в восьми ТГ Чернівецької області відділи соціального захисту населення та сільська

¹⁷Наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 р. № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

https://www.msp.gov.ua/files/norm_baza/2023/263.pdf

рада/виконком забезпечують реалізацію соціальної політики щодо надання соціальних послуг в ТГ, **тобто є надавачами соціальних послуг й, відповідно, є органами управління місцевого самоврядування у сфері надання соціальних послуг, зокрема:**

Конятинська ТГ - Відділ соціального обслуговування і праці;

Кострижівська ТГ - Відділ соціального обслуговування населення;

Лівинецька ТГ - Відділ соціального захисту та обслуговування населення Лівинецької сільської ради;

Магальська ТГ - Відділ соціального захисту населення;

Рукшинська ТГ - Відділ соціального захисту населення;

Тереблеченська ТГ - сільська рада/виконком;

Усть-Путильській ТГ - Відділ з питань соціального захисту населення;

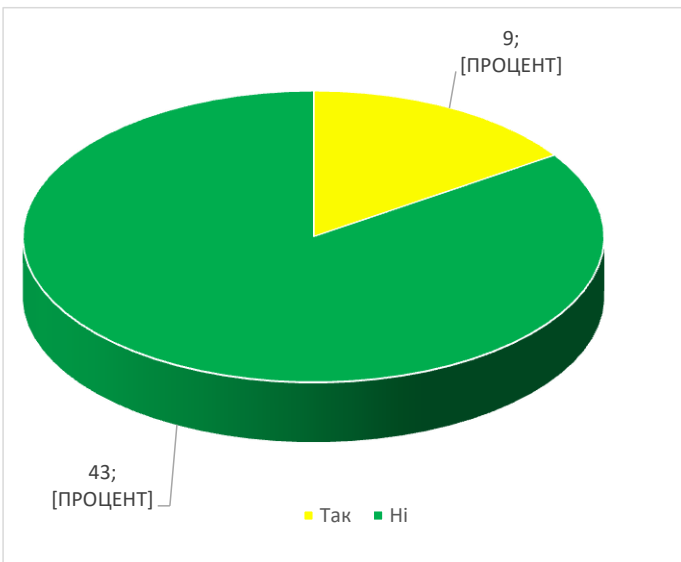
Чагорська ТГ - сільська рада (3 соціальних робітника).

Такий підхід до організації та управління сферою надання соціальних послуг **потребує розмежування функцій, повноважень і відповідальності для якісного виконання органами місцевого самоврядування повноважень щодо надання соціальних послуг мешканцям ТГ.**

У двох ТГ Чернівецької області (Волоківська, Кам'янецька) обов'язки щодо соціального захисту населення виконує спеціаліст структурного підрозділу. У трьох ТГ Чернівецької області (Тарашанська, Тереблеченська, Хотинська) обов'язки щодо соціального захисту населення виконує спеціаліст виконавчого органу, зокрема у структурі виконавчого органу сільської, міської ради не створено структурний підрозділ з питань соціального захисту населення.

Водночас, аналізом встановлено, що у більшості ТГ в структурних підрозділів з питань соціального захисту населення на спеціалістів (2–3 особи) покладено функції стосовно розвитку соціальних послуг в ТГ Чернівецької області, **що не відповідає вимогам, визначених чинними нормами законодавства¹⁸.**

Крім того **тільки в 9 (18 %) ТГ (Берегометська, Великокучурівська, Конятинська, Новоселицька, Селятинська, Кам'янська, Чернівецька, Чудейська, Юрковецька)** затверджено план діяльності структурного підрозділу, як уповноваженого органу, що реалізує політику у сфері організації соціальних послуг у громаді, на середньостроковий період (звітній та два наступних роки) (див. рис. 1.4.2).

Не затверджено план діяльності структурного підрозділу у таких ТГ:

Банілівська, Боянська, Брусницька,
 Вашківецька, Ванчиковецька, Вашковецька,
 Веренчанська, Вижницька, Вікнянська,
 Волоківська, Герцаївська, Глибоцька,
 Горішньошеровецька, Заставнівська,
 Кадубовецька, Кам'янецька, Карапчівська,
 Кельменецька, Кіцманська, Клішківецька,
 Кострижівська, Красноільська, Лівинецька,
 Магальська, Мамаївська, Мамалигівська,
 Недобоївська, Неполоковецька,
 Новодністровська, Острицька, Петровецька,
 Путілівська, Рукшинська, Сокирянська,
 Ставчанська, Сторожинецька, Сучевенська,
 Тарашанська, Тереблеченська, Топорівська,
 Усть-Путильська, Хотинська, Чагорська

Рис. 1.4.2. Інформація про затвердження плану діяльності структурного підрозділу стосовно організації соціальних послуг

Водночас, за результатами аналізу встановлено відсутність у штаті структурних підрозділів з питань соціального захисту населення виконавчого органу сільських, селищних, міських радах **посади**

¹⁸Наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

соціального менеджера¹⁹.

Крім того, за результатами аналізу встановлено, що в **48 ТГ Чернівецької області** (Банилівська, Берегометська, Боянська, Брусницька, Вашківська, Ванчиновецька, Вашковецька, Великокучурівська, Веренчанська, Вижницька, Волоківська, Глибоцька, Горішньошеровецька, Заставнівська, Кадубовецька, Кам'янецька, Кам'янська, Карапчівська, Кельменецька, Кіцманська, Клішковицька, Конятинська, Кострижівська, Красноільська, Лівинецька, Магальська, Мамаївська, Мамалигівська, Недобоївська, Неполоковецька, Новодністровська, Новоселицька, Острицька, Петровецька, Путілівська, Рукшинська, Селятинська, Сокирянська, Сторожинецька, Сучевенська, Тарашанська, Терблеченська, Усть-Путільська, Хотинська, Чагорська, Чернівецька, Чудейська, Юрковецька) не запроваджено механізм створення та функціонування інтегрованої моделі надання соціальних послуг, яка має забезпечуватись через фахівців із соціальної роботи, зокрема на відділених робочих місцях в старостинських округах²⁰. Водночас, у Герцаївській ТГ **1 штатна одиниця- ФСР у складі відділу соціальної підтримки для сім'ї, дітей та молоді Центру надання соціальних послуг**, у Ставчанській ТГ **1 штатна одиниця – обов'язки ФСР** покладені на іншого фахівця, у Топорівській ТГ **1 штатна одиниця ФСР – у складі Центру надання соціальних послуг**, у Вікнянській ТГ **1 штатна одиниця ФСР – у складі центру надання соціальних послуг**²¹ (див. табл. 1.4.3).

Таблиця 1.4.3. Інформація щодо фахівців із соціальної роботи, які працюють на відділених робочих місцях

№	Назва ТГ	Загальна кількість населення ТГ (тис. чол.)	Фахівці із соціальної роботи, що працюють на відділених робочих місцях	Норма забезпеченості ТГ фахівцями із соціальної роботи
1	Герцаївська	18,979	1	У сільській місцевості 1 штатна одиниця на: – один або декілька населених пунктів, що входять до складу територіальної громади, з чисельністю населення від 2 до 4 тисяч мешканців (у разі відстані між населеними пунктами до 15 км); – декілька населених пунктів, що входять до складу територіальної громади, з чисельністю населення не більше ніж 2 тисячі жителів (у разі відстані між населеними пунктами не більше ніж 30 км, за наявності громадського транспортного сполучення чи закріпленого за фахівцем із соціальної роботи транспортного засобу); – один населений пункт, що входить до складу територіальної громади, у гірській від чисельності.
2	Ставчанська	6,533	1	
3	Топорівська	12,313	1	
4	Вікнянська	5,865	1	

¹⁹Наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

²⁰Наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

²¹Наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

				У містах 1 штатна одиниця на: – 10 тисяч мешканців в містах з населенням більше ніж 200 тисяч; – 5–7 тисяч мешканців у містах з населенням від 50 до 200 тисяч; – 5 тисяч мешканців у містах з населенням менше ніж 50 тисяч та у приватному секторі.
	ВСЬОГО:		4	

Служби у справах дітей створено в 52 ТГ Чернівецької області. Служби у справах дітей підпорядковані голові сільської, селищної, міської ради, який є головою органу опіки і піклування, що приймає рішення щодо захисту дітей.

Водночас, тільки у 16 ТГ Чернівецької області (*Великокучурівська, Веренчанська, Вижницька, Волоківська, Горішньошеровецька, Кам'янська, Карапчівська, Кельменецька, Клішовецька, Магальська, Новоселицька, Острицька, Селятинська, Сторожинецька, Терблеченська, Хотинська*) **створено комісії з питань охорони дитинства**, що унеможливує функціонування в повній мірі управлінської вертикалі в захисті прав дітей населення ТГ Чернівецької області (див. рис. 1.4.3).

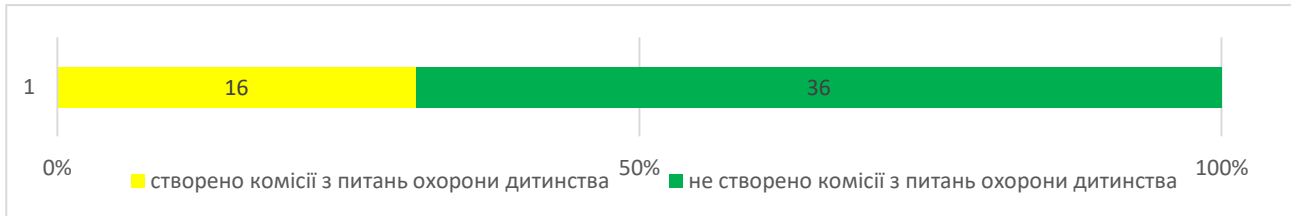

Рисунок 1.4.3. Інформація щодо створення Комісії з питань охорони дитинства

Модель адміністрування надання соціальних послуг за принципом «єдиного вікна», передбачає створення ЦНАП в ТГ з організацією прийому мешканців за місцем їх проживання, зокрема в ЦНАП та прийом документів у старостинських округах, в т. ч. у сфері надання соціальних послуг.

Відповідно до аналізу кількість адміністративних послуг, зокрема соціального характеру, за результатами діяльності ЦНАП Чернівецької області, складає 259, **але тільки у одній Новодністровській ТГ надається адміністративна послуга як прийняття рішення щодо надання соціальних послуг.**

Ефективна модель адміністрування соціальних послуг у ТГ має передбачати цілісну систему управління із забезпеченням якісного виконання функцій планування, організації, моніторингу та контролю, зокрема системи надання соціальних послуг. Забезпечення інтегрованого підходу до стратегічного планування повинно стати однією із складових **моделі адміністрування соціальних послуг населенню за принципом «єдиного вікна» у сфері надання соціальних послуг ТГ Чернівецької області.** Для якісного планування соціальних послуг населенню ТГ Чернівецької області, необхідно досліджувати поточну ситуацію у ТГ та ідентифікувати всі групи впливу та ключових гравців у сфері надання соціальних послуг.

Під час ознайомлення з інформаційними технологіями та офісними програмами ТГ Чернівецької області була виявлена єдина практика автоматизації процесів обробки і передавання документів заявників з питань соціального захисту населення від місця їх проживання до ЦНАП. На жаль, наразі серед ТГ Чернівецької області це єдина практика автоматизації процесів обробки і передавання документів заявників з питань соціального захисту населення.

Практика оцифрування паперових документів та роботи з електронними документами є мінімальною. Навички персоналу щодо використання інформаційних технологій та офісних програм є базовими.

У ТГ Чернівецької області відсутній уніфікований підхід до ведення списків та баз даних отримувачів та надавачів соціальних послуг. Уповноважені посадові особи, складають та ведуть списки отримувачів соціальних послуг у більшості випадків у документах Microsoft Word, Excel не системно. При необхідності оперативної інформації щодо охоплення соціальними послугами тої чи іншої вразливої групи населення уповноваженим посадовим особам необхідно витратити час на пошук та додаткову обробку інформації.

Разом з тим, за результатами аналізу встановлено, що ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг в основному покладено на структурні підрозділи соціального захисту населення.

37 ТГ Чернівецької області (Берегометська, Ванчиновецька, Веренчанська, Вижницька, Вікнянська, Волоківська, Важковецька, Герцаївська, Глибоцька, Горішньошеровецька, Заставнівська, Кадубовецька, Карапчівська, Кельменецька, Кіцманська, Клішковецька, Кострижівська, Красноільська, Магальська, Мамаївська, Мамалигівська, Недобоївська, Неполоковецька, Новодністровська, Новоселицька, Петровецька, Путильська, Рукшинська, Селятинська, Сокирянська, Ставчанська, Сторожинецька, Терблеченська, Топорівська, Хотинська, Чернівецька, Чудейська), у **ТГ 13** Реєстр не ведеться.

У **34 ТГ Чернівецької області** (Берегометська, Ванчиновецька, Веренчанська, Вижницька, Вікнянська, Важковецька, Герцаївська, Глибоцька, Горішньошеровецька, Заставнівська, Кам'янська, Карапчівська, Кельменецька, Клішковецька, Конятинська, Кострижівська, Красноільська, Магальська, Мамалигівська, Недобоївська, Неполоковецька, Новодністровська, Новоселицька, Острицька, Петровецька, Путильська, Рукшинська, Селятинська, Сокирянська, Ставчанська, Топорівська, Чагорська, Чернівецька, Чудейська) дану функцію щодо ведення зазначеного Реєстру забезпечують структурні підрозділи з питань соціального захисту населення.

У **п'яти ТГ** (Великокучурівська, Кадубовецька, Сторожинецька, Терблеченська, Юрковецька) **Чернівецької області** здійснюють надавачі соціальних послуг та у **трьох ТГ** (Волоківська, Кам'янецька сільська, Хотинська) ЦНАП, що не відповідає нормам чинного законодавства²² (див. рис. 1.4.4).

Кам'янською ТГ зазначено, що Реєстр не ведеться, але функцію щодо ведення зазначеного Реєстру забезпечує структурний підрозділ з питань соціального захисту населення. Водночас, аналізом встановлено, що **37 ТГ Чернівецької області** зазначили «так» про ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг в ТГ, що різняться з даними щодо відповідальних за ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

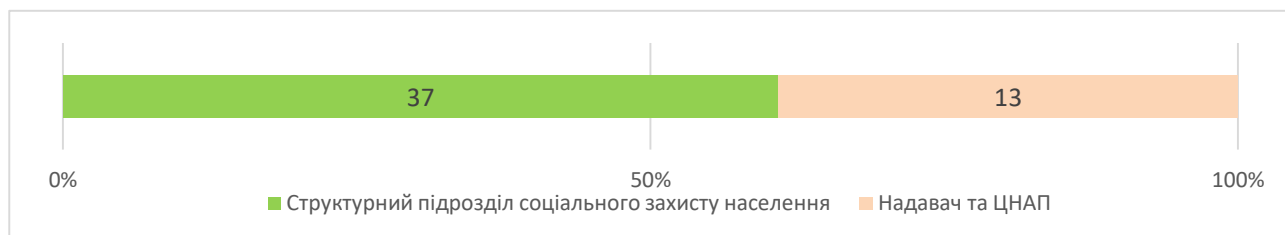

Рисунок 1.4.4. Інформація щодо суб'єктів ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг

Водночас, проаналізовано перелік надавачів соціальних послуг, що внесені до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг (див. рис. 1.4.5).

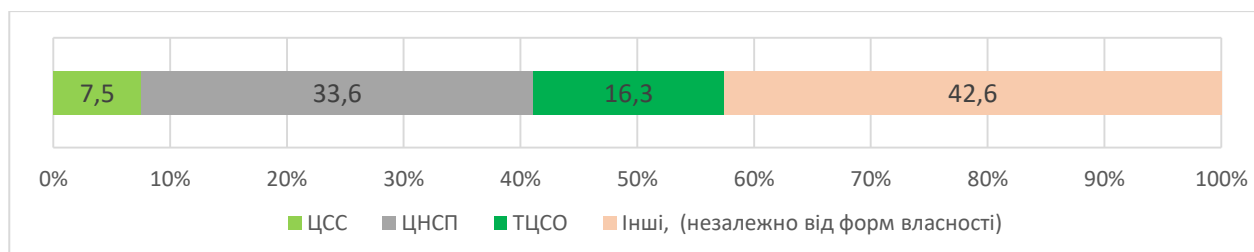

Рисунок 1.4.5. Інформація щодо переліку надавачів соціальних послуг, що внесені до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг

Аналізом встановлено, що в Реєстрі зареєстровано **84 надавача соціальних послуг**, які функціонують в ТГ Чернівецької області * Реєстр: <https://www.ioc.gov.ua/analyticsRNCP/>

²²Наказ Мінісоцполітики від 31.07.2023 № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

Визначення потреб населення ТГ у соціальних послугах проводиться з метою отримання об'єктивних даних (кількісних та якісних), необхідних для прийняття управлінських рішень щодо забезпечення розвитку на території відповідної ТГ системи надання соціальних послуг, що функціонує на засадах безбар'єрності, безперервності, послідовності надання соціальних послуг та їх різноманітності²³.

За результатами дослідження встановлено, **що лише у 10 ТГ Чернігівської області затверджено Порядок визначення потреб громади у соціальних послугах**, що повністю відповідає вимогам чинного законодавства²⁴, у 42 ТГ – відсутній (див. рис. 1.4.6).

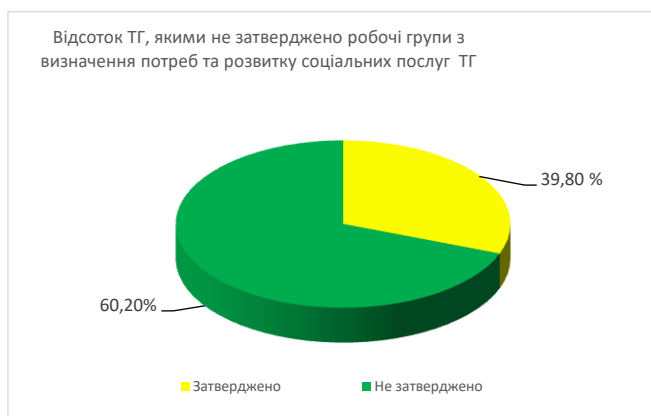

Перелік ТГ, якими не затверджено Порядок визначення потреб у соціальних послугах ТГ:

Берегометська, Вижицька, Волоківська,
Заставнівська, Кіцманська, Мамаївська,
Недобоївська, Новоселицька, Селятинська,
Ставчанська

Рисунок 1.4.6. Інформація щодо аналізу затвердження Порядку визначення потреб у соціальних послугах

Водночас, **в 16 ТГ Чернівецької області не затверджено робочі групи з визначення потреб громади та розвитку соціальних послуг ТГ відповідно до законодавства²⁵** (див. рис. 1.4.7).

Берегометська, Великокучірівська, Вижицька
Волоківська, Глибоцька, Заставнівська, Кам'янецька,
Карапчівська, Конятинська, Магальська,
Мамаївська, Новодністровська, Новоселицька,
Селятинська, Ставчанська, Чернівецька

Рисунок 1.4.7. Інформація щодо аналізу затвердження робочих груп з визначення потреб та розвитку соціальних послуг ТГ.

Аналізом встановлено, що в більшості ТГ Чернівецької області, при визначенні пріоритетів для організації надання соціальних послуг, є нестача досвіду і навичок щодо визначення потреб населення ТГ у соціальних послугах, що є обмежуючим фактором планування заходів щодо організації надання соціальних послуг населенню ТГ Чернівецької області, які повинні включатися до прогностичних і програмних документів соціально-економічного розвитку ТГ (стратегія розвитку територіальної громади, програма соціально-економічного розвитку, місцеві та регіональні цільові програми).

До потенційних надавачів соціальних послуг у ТГ Чернівецькій області слід віднести комунальні заклади/установи, громадські організації, профільних фахівців, які працюють у медичних закладах та

²³Наказ Мінсоцполітики від 19.04.2023 № 130-Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ територіальної громади у соціальних послугах»

²⁴Наказ Мінсоцполітики від 19.04.2023 № 130-Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ територіальної громади у соціальних послугах»

²⁵Наказ Мінсоцполітики від 19.04.2023 № 130-Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/ територіальної громади у соціальних послугах»

закладах освіти, фізичних осіб-підприємців тощо. Проте, за результатами оцінки потреб у соціальних послугах було встановлено, що зазначені ресурси є дуже обмеженими й використовуються нерівномірно в ТГ Чернівецької області.

Основними надавачами соціальних послуг у ТГ Чернівецької області є територіальні центри соціального обслуговування, центри надання соціальних послуг, центри соціальних служб, надавачі недержавного сектору.

Аналізом встановлено, що у 26 ТГ Чернівецької області створено комунальні заклади/установи – ЦНСП, ЦСС, ТЦСО.

У 26 ТГ Чернівецької області не створено комунальні заклади/установи, що не відповідає чинним нормам законодавства²⁶.

Станом на 01.02.2024 додатково створено 5 нових надавачів – ЦНСП.

Також діють 13 надавачів соціальних послуг на регіональному рівні:

Центр соціально психологічної реабілітації дітей
 Центр соціально психологічної реабілітації дітей
 Обласний центр соціально психологічної реабілітації дітей
 Нижньо-Станівецький психоневрологічний будинок-інтернат
 Чернівецький геріатричний пансіонат
 Петричанський психоневрологічний будинок-інтернат
 Хотинський психоневрологічний будинок-інтернат
 Чернівецький психоневрологічний будинок-інтернат
 Чорторійський психоневрологічний будинок-інтернат
 Магальський дитячий будинок-інтернат
 Обласне комунальне некомерційне підприємство «Чернівецька обласна психіатрична лікарня»
 ОКНП «ЧОПЛ»
 Чернівецька обласна комунальна установа «Соціальний центр матері і дитини»
 Чернівецька обласна комунальна установа «Обласний центр соціально-психологічної допомоги»

ТГ Чернівецької області постійно потрібно відслідковувати можливості для якісної організації та планування соціальних послуг в ТГ, оперативно реагувати на ці можливості та перетворювати їх на сильні сторони. Тому, для ТГ перспективним є **міжвідомча взаємодія та співробітництво**, які передбачають об'єднання ресурсів задля досягнення цілей, які складно реалізувати поодиночі²⁷.

За результатами аналізу встановлено, що в 11 ТГ Чернівецької області (Берегометська, Волоківська, Кіцманська, Магальська, Мамаївська, Новоселицька, Селятинська, Ставчанська, Хотинська, Чудейська, Юрковецька) є затверджений Порядок міжвідомчої взаємодії суб'єктів надання соціальних послуг, у 40 ТГ – відсутній (див. рис. 1.4.8).

Не затверджували Порядок міжвідомчої взаємодії суб'єктів надання соціальних послуг ТГ:

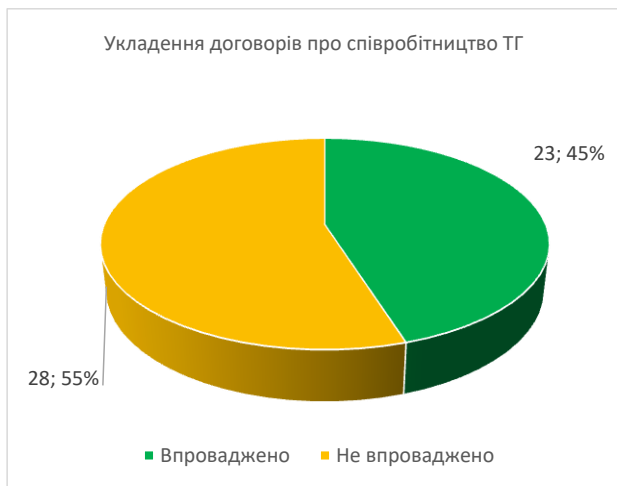
Банілівська, Боянська, Ванчиновецька, Вашківецька, Вашковецька, Великокучурівська, Веренчанська, Вижницька, Вікнянська, Герцаївська, Глибоцька, Горішньошеровецька, Заставнівська, Кадубовецька, Кам'янецька, Кам'янська, Карапчівська, Кельменецька, Клішковецька, Конятинська, Кострижівська, Красноільська, Лівинецька, Мамалігівська, Недобоївська, Неполоковецька, Новодністровська, Острицька, Петровецька, Путильська, Рукшинська, Сокирянська, Сторожинецька, Сучевенська, Таршанська, Терблеченська, Топорівська, Усть-Путильська, Чагорська, Чернівецька

Рисунок 1.4.8. Інформація щодо затвердження Порядку міжвідомчої взаємодії суб'єктів надання соціальних послуг

²⁶Наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»

²⁷Закон України «Про співробітництво територіальних громад»

За результатами кабінетного аналізу встановлено, що договори про співробітництво ТГ у сфері надання соціальних послуг **укладено у 23 ТГ Чернівецької області** (Банилівська, Веренчанська, Вашковецька, Вижницька, Вікнянська, Герцаївська, Кам'янська, Карапчівська, Кельменецька, Кіцманська, Лівинецька, Магальська, Мамаївська, Недобоївська, Новодністровська, Острицька, Петровецька, Сокирянська, Ставчанська, Сторожинецька, Хотинська, Чагорська, Чудейська ТГ), **у 28 ТГ – відсутність укладених договорів про співробітництво** (див. рис. 1.4.9).

Не затверджували договори про співробітництво ТГ у сфері надання соціальних послугах:

Берегометська, Боянська, Ванчикувська, Вашківська, Великокучурівська, Волоківська, Глибоцька, Горішньошеровецька, Заставнівська, Кадубовецька, Кам'янецька, Клішківська, Красноільська, Конятинська, Кострижівська, Мамалигівська, Неполоковецька, Новоселицька, Рукшинська, Путильська, Селятинська, Сучевенська, Тарашанська, Терблеченська, Топорівська, Усть-Путильська, Чернівецька, Юрковецька ТГ.

Рисунок 1.4.9. Інформація про укладення договорів про співробітництво ТГ у сфері надання соціальних послуг

Рекомендовані можливості механізму співробітництва представлені в таблиці 1.4.4.

Таблиця 1.4.4. Управління у сфері соціальних послуг у різних формах співробітництва ТГ

Форми співробітництва ТГ	Зміст співробітництва ТГ
Делегування виконання завдань з передачею відповідних ресурсів.	Організація автоматизованого обміну інформацією та інформування населення; ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг; утворення спільної архівної установи з передачею відповідних ресурсів на її утримання.
Реалізація спільних проектів.	Фінансування професійної перепідготовки і підвищення кваліфікації спеціалістів з організації та надання соціальних послуг; здійснення супервізії; спільне фінансування (утримання) підприємств комунальної форми власності.
Спільне фінансування (утримання) установ та організацій комунальної форми власності – інфраструктурних об'єктів.	Спільне фінансування (утримання) центру надання адміністративних послуг; створення закладів надання послуг (центри надання соціальних послуг, територіальні центри соціального обслуговування та їх відділення) тощо.
Утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій – спільних інфраструктурних об'єктів.	Створення закладів надання комплексних послуг (підтриманого проживання, раннього втручання, психолого-соціальної підтримки, розбудови життєстійкості, паліативного догляду тощо).
Утворення спільного органу управління для виконання визначених законом повноважень (як окремий виконавчий орган або у складі виконавчого органу одного із суб'єктів співробітництва (як структурний підрозділ – департамент, відділ,	Створення структур соціального захисту населення відділів надання соціальних послуг; служб у справах дітей, відділів/секторів/фахівців по роботі з сім'ями, дітьми та молоддю); введення до штату центрів надання соціальних послуг ТГ посади фахівця із соціальної роботи.

управління, бюро, агенція тощо).	
----------------------------------	--

Різні форми співробітництва ТГ взаємопов'язані між собою, оскільки надання конкретних соціальних послуг забезпечується за рахунок окремих елементів цілісної системи.

До надання соціальних послуг залучаються надавачі недержавного сектору, зокрема шляхом державно-приватного партнерства, соціального замовлення, конкурсу соціальних проектів тощо.

Для цього можуть застосовуватися процедури закупівель, передбачені Законом України «Про публічні закупівлі», конкурси соціальних проектів, соціальних програм відповідно до Порядку проведення конкурсу з визначення програм (проектів, заходів), розроблених інститутами громадянського суспільства, для виконання (реалізації) яких надається фінансова підтримка, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.2011 № 1049 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 16.03.2016 № 194), а також соціальне замовлення згідно з Порядком надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення та компенсації надавачам вартості соціальних послуг, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2020 № 450.

Інформацію щодо впровадження механізмів державно-приватного партнерства, соціального замовлення, конкурсу соціальних проектів в ТГ Чернівецької області відображено в таблиці 1.4.5.

Таблиця 1.4.5. Впровадження механізмів державно-приватного партнерства, соціального замовлення, конкурсу соціальних проектів в ТГ Чернівецької області

Впроваджено механізм соціального замовлення у 3 ТГ	Впроваджено механізм державно-приватного партнерства у 0 ТГ	Впроваджено механізм публічних закупівель у 1 ТГ
<ul style="list-style-type: none"> •Заставнівська •Магальська •Чернівецька 		<ul style="list-style-type: none"> •Сучевенська

Зображення в Таблиці 1.4.5. демонструє, що незважаючи на розроблену нормативно-правову базу, практика здійснення механізмів залучення недержавних надавачів у систему надання соціальних послуг у ТГ Чернівецької області здійснюється дуже повільно, що впливає на розвиток ринку надавачів соціальних послуг.

Важливість забезпечення розвитку системи соціальних послуг на рівні ТГ Чернівецької області підкреслюється наступним:

- повноваження органів місцевого самоврядування щодо забезпечення надання соціальних послуг населенню закріплені законодавчо;
- забезпечення надання соціальних послуг особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах, захист їхніх прав збільшує довіру до органів місцевого самоврядування;
- надання доступних соціальних та комплексних послуг прямо впливають на якість життя всіх мешканців ТГ, підвищуючи соціальне благополуччя і безпеку населення.

Висновки:

Виконання власних повноважень ТГ Чернівецької області у сфері соціального захисту населення, за не відповідають рекомендованій Мінсоцполітики моделі організаційної структури (наказ Мінсоцполітики від 31.07.2023 № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних

адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»).

Низький рівень управління системою соціальних послуг в ТГ Чернівецької області.

Недостатній кадровий потенціал надавачів соціальних послуг, зокрема фахівців із соціальної роботи, відсутність відділених робочих місць.

Для надавачів послуг на вивчення потреб населення/отримувачів, запровадження нових, комплексних, сімейно орієнтованих послуг.

Відсутність інтегрованого підходу до стратегічного планування, як однією із складових моделей управління та адміністрування соціальних послуг населенню ТГ Чернівецької області.

Потребують вдосконалення знань і навичок для ефективного управління сферою соціального захисту населення, захисту прав дітей та надання соціальних послуг посадові особи органів місцевого самоврядування, фахівці структурних підрозділів з питань соціального захисту населення, служб у справах дітей ТГ Чернівецької області.

Не поширена практика автоматизації процесів обробки і передавання документів заявників з питань соціального захисту населення від старостинських округів серед 52 ТГ Чернівецької області.

Є мінімальною практика оцифрування паперових документів та роботи з електронними документами. Навички персоналу щодо використання інформаційних технологій та офісних програм є базовими серед ТГ Чернівецької області.

Є необхідність залучення недержавних надавачів у систему надання соціальних послуг, а також розвиток механізмів міжвідомчої взаємодії та співробітництва у ТГ Чернівецької області, які передбачають об'єднання ресурсів задля досягнення цілей, які складно реалізувати поодиночі.

1.5. Аналіз забезпечення базовими та спеціалізованими соціальними послугами вразливих груп населення у громадах області

Згідно з визначеними Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» статті 34 повноваженнями виконавчим органам сільських, селищних, міських рад **рекомендується забезпечувати:**

Надання базових соціальних послуг особам/сім'ям за результатами оцінювання потреб особи/сім'ї, вжиття заходів з надання інших соціальних послуг особам/сім'ям шляхом створення мережі надавачів соціальних послуг державного/комунального сектору та/або залучення надавачів соціальних послуг недержавного сектору (шляхом соціального замовлення, державно-приватного партнерства, конкурсу соціальних проектів, соціальних програм тощо), та/або на умовах договору з іншими органами місцевого самоврядування

Базовий перелік соціальних послуг визначено Законом України «Про соціальні послуги». Перелік соціальних послуг, які надаються особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах, визначено Класифікатором соціальних послуг, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики від 23.06.2020 № 429, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 09.07.2020 за № 643/34926. На сьогоднішній день перелік базових соціальних послуг значно розширено та доповнено. Відповідно до затвердженого нового Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах (наказ Міністерства соціальної політики від 19.04.2023 № 130-Н, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 11 липня 2023 р. за № 1169/40225) визначено 24 базових соціальних послуг та 14 інших соціальних послуг (див. рис. 1.5.1).

<p>Перелік базових соціальних послуг (всього 24 послуги):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Догляд вдома 2. Денний догляд 3. Підтримане проживання 4. Соціальний супровід 5. Соціальна адаптація 6. Соціальна інтеграція та реінтеграція 7. Надання притулку 8. Кризове та екстрене втручання 9. Догляд та виховання в умовах, наближених до сімейних 10. Консультування 11. Інформування 12. Представництво інтересів 13. Посередництво 14. Медіація 15. Натуральна допомога 16. Соціальна профілактика 17. Переклад жестовою мовою 18. Соціальний супровід під час інклюзивного навчання 19. Соціальний супровід при працевлаштуванні та на робочому місці 20. Фізичний супровід осіб з інвалідністю 21. Соціального супроводу сімей в СЖО 22. Послуга соціального супроводу сімей у яких виховуються діти сироти і діти, позбавлені батьківського піклування 23. Денного догляду дітей з інвалідністю 24. Транзитного проживання /учбова квартира 	<p>Перелік інших спеціалізованих соціальних послуг (всього 14 послуг):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Консультативний кризовий телефон 2. Нічний притулок 3. Короткотермінове проживання 4. Соціально-трудова адаптація 5. Догляд стаціонарний 6. Паліативний догляд 7. Персональний асистент 8. Соціальна реабілітація осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями 9. Соціально - психологічна реабілітація 10. Соціально-психологічна реабілітація осіб із залежністю від наркотичних засобів та психотропних речовин 11. Соціально-психологічна реабілітація осіб із ігровою залежністю 12. Тимчасовий відпочинок батьків, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю 13. Тимчасовий відпочинок для осіб, що здійснюють догляд за особами з інвалідністю 14. Транспортні послуги
--	---

Рисунок 1. 5.1. Загальний перелік соціальних послуг
Надавачі соціальних послуг

Для проведення соціальної роботи та надання соціальних послуг безпосередньо в територіальних громадах Міністерство соціальної політики рекомендує (Наказ № 263 від 31.07.2023 «Про затвердження методичних рекомендацій з організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей) створювати надавачів соціальних послуг(комунальні заклади), наприклад:

Центр надання соціальних послуг – для надання соціальних послуг різним групам особам/сім'ям, які перебувають у складних життєвих обставинах (далі – ЦНСП);

Центр соціальних служб – для надання сімейно-орієнтованих соціальних послуг (далі – ЦСС);

Територіальний центр соціального обслуговування (надання соціальних послуг) – для надання соціальних послуг особам похилого віку, особам з інвалідністю (далі – ТЦСО).

Аналіз стану розвитку мережі надавачів соціальних послуг у Чернівецькій області показав, що не у всіх 52 територіальних громадах створено і функціонують надавачі соціальних послуг. Так лише у 31 громадах створено комунальних надавачів соціальних послуг (див. табл.1.5.1).

Таблиця 1.5.1. Назва надавачів соціальних послуг у громадах області*

№	Назва громад	Назва надавачів соціальних послуг у громаді	Назва іншого надавача соціальних послуг
1	Банилівська	відсутній	Вижницький ЦНСП
2	Берегометська	ЦНСП	
3	Боянська	відсутній	-
4	Брусницька	відсутній	Кіцманський ТЦСО
5	Ванчиновецька	ЦНСП новостворений	
6	Вашківецька	відсутній	Вашківецька лікарня реабілітації та паліативної допомоги
7	Вашковецька	відсутній	Сокирянський ТЦСО
8	Великокучурівська	ЦНСП	
9	Веренчанська	ЦНСП новостворений	Вікнянський ЦНСП
10	Вижницька	ЦНСП	
11	Вікнянська	ЦНСП	
12	Волоківська	відсутній	
13	Герцаївська	ЦНСП	
14	Глибоцька	ЦНСП	
15	Горішньошеровецька	відсутній	Вікнянський ЦНСП
16	Заставнівська	ЦНСП	
17	Кадубовецька	ЦНСП	
18	Кам'янецька	ЦНСП новостворений	
19	Кам'янська	відсутній	Сторожинецький ТЦСО
20	Карапчівська	відсутній	-
21	Кельменецька	ЦСС+ТЦСО	
22	Кіцманська	ТЦСО	Відділ з питань соціальної роботи Пансіонат сімейного типу для осіб похилого віку «Життя»
23	Клішковецька	ЦНСП	
24	Конятинська	відсутній	Відділ соціального обслуговування і праці
25	Кострижівська	відсутній	Відділ соціального обслуговування
26	Красноільська	відсутній	Сторожинецький ТЦСО
27	Лівинецька	відсутній	Відділ соціального захисту
28	Магальська	відсутній	Відділ соціального захисту населення
29	Мамаївська	ЦНСП	Кіцманський ТЦСО Кіцманський центр зайнятості

30	Мамалигівська	відсутній	Комунальна установа «Відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання та надання соціальних послуг Мамалигівської сільської ради»
31	Недобоївська	відсутній	Хотинський ЦНСП
32	Неполоковецька	ЦНСП	
33	Новодністровська	ЦНСП	
34	Новоселицька	ЦНСП	
35	Острицька	ЦНСП новостворений	
36	Петровецька	ЦНСП новостворений	-
37	Путильська	ЦНСП	
38	Рукшинська	ЦНСП новостворений	
39	Селятинська	ЦНСП	
40	Сокирянська	ЦНСП	
41	Ставчанська	ЦНСП новостворений	
42	Сторожинецька	ТЦСО	
43	Сучевенська	відсутній	-
44	Таращанська	відсутній	-
45	Тереблеченська	відсутній	Глибоцький ЦНСП
46	Топорівська	ЦНСП	
47	Усть-Путильська	відсутній	Відділ соціального захисту
48	Хотинська	ЦНСП	
49	Чагорська	ЦНСП новостворений	
50	Чернівецька	ЦСС+ТЦСО+6 надавачів недержавного сектору	
51	Чудейська	відсутній	Сторожинецький ТЦСО
52	Юрковецька	ЦНСП	

*Аналізувалися дані з карток надавачів соціальних послуг

На регіональному рівні соціальні послуги надають 13 надавачів соціальних послуг (див. табл. 1.5.2)

Таблиця 1.5.2 Назва надавачів соціальних послуг на регіональному рівні

№	Назва надавача	Кількість
	На регіональному рівні	
1	Центр соціально-психологічної реабілітації дітей	1
2	Центр соціально-психологічної реабілітації дітей	1
3	Обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей	1
4	Нижньо-Станівецький психоневрологічний будинок-інтернат	1
5	Чернівецький геріатричний пансіонат	1
6	Петричанський психоневрологічний будинок-інтернат	1
7	Хотинський психоневрологічний будинок-інтернат	1
8	Чернівецький психоневрологічний будинок-інтернат	1
9	Чорторійський психоневрологічний будинок-інтернат	1
10	Магальський дитячий будинок-інтернат	1
11	Обласне комунальне некомерційне підприємство «Чернівецька обласна психіатрична лікарня» ОКНП «ЧОПЛ»	1
12	Чернівецька обласна комунальна установа «Соціальний центр матері і дитини»	1
13	Чернівецька обласна комунальна установа «Обласний центр соціально-психологічної допомоги»	1

Разом :	13
---------	----

Дані, наведені у таблиці 1.5.1 показують, що:

- **У 31 громаді області** створено комунальні заклади/установи – ЦНСП, ЦСС, ТЦСО.
(станом на 01.02.2024)

- **У 21 громаді області не** створено комунальні заклади/установи

3 21 громади , в яких відсутні власні надавачі соціальних послуг :

- **у 10 громадах області** соціальні послуги надаються на умовах співфінансування, а саме у: Банилівській, Брусницькій, Вашковецькій, Веренчанській, Горішньошеровецькій, Кам'янській, Красноільській, Недобоївській, Терблеченській, Чудейській.
- **у 6 громадах області послуги надають уповноважені органи місцевого самоврядування, зокрема:**

– у Вашківській громаді соціальні послуги надає *Вашківська лікарня реабілітації та паліативної допомоги з поліклінічним відділенням*»;

– у Конятинській громаді соціальні послуги надає Відділ соціального обслуговування і праці;

– у Кострижівській громаді соціальні послуги надає Відділ соціального обслуговування населення як орган місцевого самоврядування;

– у Лівинецькій громаді соціальну послугу «догляд вдома» надає Відділ соціального захисту та обслуговування населення Лівинецької сільської ради. Послугу надають 6 соціальних робітників, які входять до складу відділу;

– в Магальській громаді соціальну послугу «догляд вдома» надає Відділ соціального захисту населення;

– в Усть-Путильській громаді соціальні послуги надає Відділ з питань соціального захисту населення;

- **У 5 громадах соціальні послуги не надаються, а саме у:** Боянській, Волоківській, Карапчівській, Сучевенській, Тарашанській громадах.

Аналіз показав, що з 31 громад Чернівецької області, де створено надавачів соціальних послуг, у 27 громадах створено по одному надавачу соціальних послуг – комунальні установи – ЦНСП. В одній громаді створено 1 ТЦСО та 1 ЦСС, в двох громадах створено по 1 ТЦСО. Лише в 1-й громаді області вісім надавачів послуг, з них: шість надавачів недержавної форми власності (див.табл.1.5.3).

Таблиця 1.5.3. Стан забезпечення громад надавачами соціальних послуг

- у 27 громадах по 1 надавачу – ЦНСП;
 - у 2 громадах по 1 надавачу – ТЦСО;
 - у 1 громаді по 2 надавача – ТЦСО, ЦСС;
 - у 1 громаді по 8 надавачів – ЦСС, ТЦСО, 6 ГО;
-
- у 10 громадах по 1 надавачу з інших громад на умовах співфінансування;
-
- у 5 громадах по 1 надавачу – Відділи соціального захисту населення;
 - у 1 громаді по 1 надавачу – Лікарня реабілітації та паліативної допомоги з поліклінічним відділенням»;
-
- у 5 громадах – соціальні послуги не надаються .

Результати опитування надавачів соціальних послуг у громадах показав, що у **43 ТГ** області надаються **соціальні послуги** (див. рис. 1.5.2). При цьому слід врахувати, що у новостворених у 2024 році ЦНСП послуги ще не надавалися. Розподіл громад, що надають соціальні послуги виглядає таким чином (див. табл. 1.5.4).

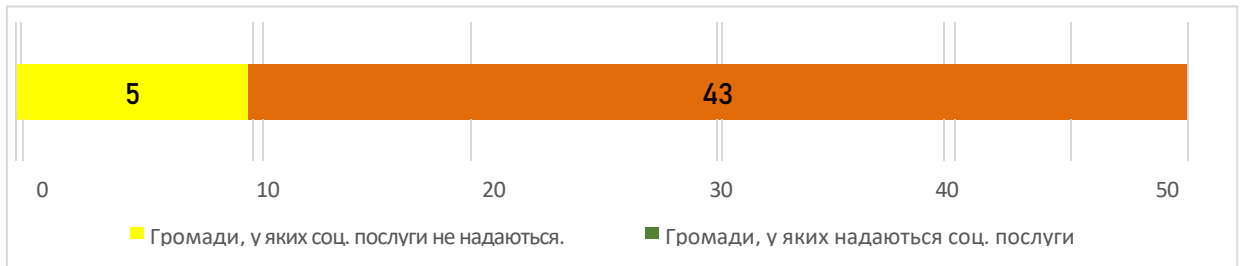

Рисунок 1.5.2. Розподіл загальної кількості громад

Таблиця 1.5.4. Розподіл загальної кількості соціальних послуг, що надаються в громадах області

№	Назва громад	Кількість базових соціальних послуг, що надаються в громадах	Кількість інших соціальних послуг, що надаються в громадах	Разом
1	Неполоковецька	1	-	1
2	Берегометська	1	-	1
3	Мамаївська	1	-	1
4	Чагорська	1	-	1
5	Кам'янська	1	1	2
6	Карапачівська	1	1	2
7	Чудейська	1	1	2
8	Юрковецька	2	-	2
9	Красноільська	2	1	3
10	Кострижівська	3	-	3
11	Горішньошеровецька	3	-	3
12	Брусницька	3	1	4
13	Треблеченська	4	-	4
14	Кадубовецька	3	1	4
15	Рукшинська	4	-	4
16	Селятинська	4	-	4
17	Усть-Путильська	4	-	4
18	Магальська	4	1	5
19	Вашківецька	5	-	5
20	Конятинська	5	-	5
21	Великокучурівська	3	2	5
22	Веренчанська	5	1	6
23	Клішковецька	6	-	6
24	Путильська	6	-	6
25	Топорівська	6	-	6
26	Острицька	6	-	6
27	Заставнівська	7	-	7
28	Лівинецька	7	-	7
29	Вікнянська	6	1	7
30	Ставчанська	8	-	8
31	Недобоївська	8	-	8
32	Герцаївська	8	-	8
33	Сторожинецька	8	1	9
34	Новоселицька	8	1	9
35	Кіцманська	8	1	9
36	Сокирянська	10	1	11
37	Банилівська	11	-	11

38	Вижницька	11	1	12
39	Глибоцька	12	-	12
40	Кельменецька	12	1	13
41	Хотинська	12	1	13
42	Новодністровська	13	-	13
43	Чернівецька	15	5	20

Слід зауважити, що дані, наведені в таблиці 1.5.4 були зазначені в картках надавачів соціальних послуг та формах № 3; № 3.1. і часто при порівнянні дані не співпадали. В такому разі експерти проекту робили звірку безпосередньо з громадами. Аналіз даних показав, що у:

- **21 громаді** надається не більше 5 соціальних послуг;
- **14 громадах** надається від 6 до 10 соціальних послуг;
- **лише у 8 громадах** надається більше 10 соціальних послуг.

Аналіз стану забезпечення населення громад соціальними послугами показав, що в **Чернівецькій області в 43 громадах надаються як базові соціальні послуги так і інші спеціалізовані соціальні послуги**. Показовим для аналізу стану забезпечення населення пілотних громад Чернівецької області, як базових, так і інших спеціалізованих соціальних послуг є узагальнені дані щодо загальної кількості наданих соціальних послуг за звітний період (2023 р.), наведені в таблицях 1.5.5; 1.5.5.1; 1.5.5.2.

Таблиця 1.5.5. Загальна кількість громад, що надають соціальні послуги (окремо по кожній послугі)

№	Назва послуги	Кількість громад, що надають такі послуги
	Базові послуги	
1.	Догляд вдома	43
2.	Денний догляд	5
3.	Денний догляд дітей з інвалідністю	1
4.	Підтримане проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю	1
5.	Підтримане проживання бездомних осіб	-
6.	Транзитне підтримане проживання/ учбова соціальна квартира (будинок)	-
7.	Соціальна адаптація	12
8.	Посередництво	8
9.	Надання притулку	2
10.	Екстрене (кризове) втручання	10
11.	Консультування	27
12.	Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах	21
13.	Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування	17
14.	Соціальний супровід при працевлаштуванні та на робочому місці	1
15.	Представництво інтересів	19
16.	Посередництво	8
17.	Соціальна профілактика	17
18.	Натуральна допомога	17
19.	Фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату та пересуваються на кріслах колісних, з інтелектуальним, сенсорними, фізичними, моторними, психічними та поведінковими порушеннями	1
20.	Переклад жестовою мовою	-
21.	Догляд та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних	1
22.	Супровід під час інклюзивного навчання	4
23.	Інформування	28
24.	Медіація	-
	Інші соціальні послуги	

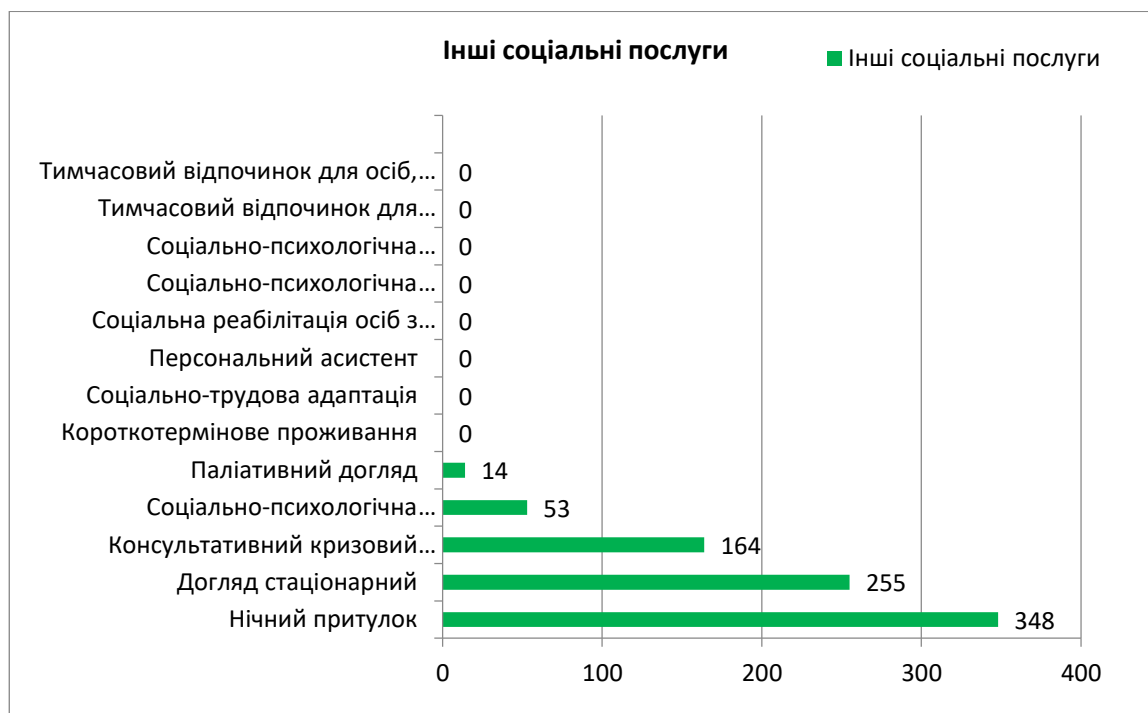
25.	Консультативний кризовий телефон	2
26.	Нічний притулок	1
27.	Короткотермінове проживання	-
28.	Соціально-трудова адаптація	-
29.	Догляд стаціонарний	17
30.	Паліативний догляд	2
31.	Персональний асистент	-
32.	Соціальна реабілітація осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями	-
33.	Соціально-психологічна реабілітація	2
34.	Соціально-психологічна реабілітація осіб із залежністю від наркотичних засобів чи психотропних речовин	-
35.	Соціально-психологічна реабілітація осіб із ігровою залежністю	-
36.	Тимчасовий відпочинок для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю	-
37.	Тимчасовий відпочинок для осіб, що здійснюють догляд за особами з інвалідністю, особами, які мають невиліковні хвороби, хвороби, що потребують тривалого лікування	-
38.	Транспортні послуги	3

Дані в таблиці 1.5.5 наводяться по 43 громадам області в яких надавалися соціальні послуги у звітному 2023 періоді. Аналіз даних показав, що в переважній більшості громад надавалося лише 3 базових соціальних послуг: догляд вдома, інформування та консультування.

Таблиця 1.5.5.1. Кількість наданих у громадах базових соціальних послуг за звітній період

Таблиця 1.5.5.2. Кількість наданих у громадах інших соціальних послуг за звітній період

Дані наведені в таблицях 1.5.5.1 та 1.5.5.2 наводяться також по 43 громадах області в яких надавалися соціальні послуги у звітному 2023 періоді. Аналіз даних показав, що вразливі групи населення у 43 громадах області в переважній більшості отримували послуги консультування, інформування, догляд вдома та натуральної допомоги. Ці чотири соціальні послуги є найбільш чисельними.

Слід також звернути увагу, що у Чернівецькій області з 38 соціальних послуг (24 базові +14 інших спеціалізованих) визначених Класифікатором соціальних послуг, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики від 23.06.2020 № 429, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 09.07.2020 за № 643/34926 не надаються в жодній з 52 громад області 4 базових та 8 інших спеціалізованих соціальних послуг (див. рис. 1.5.2).

Рисунок 1.5.2. Соціальні послуги, що не надаються в жодній громаді Чернівецької області

Більш детальний аналіз щодо забезпечення базовими соціальними послугами показав, що **найбільш поширеними в громадах** з 24 базових соціальних послуг є **8 соціальних послуг** (див. рис. 1.5.3).

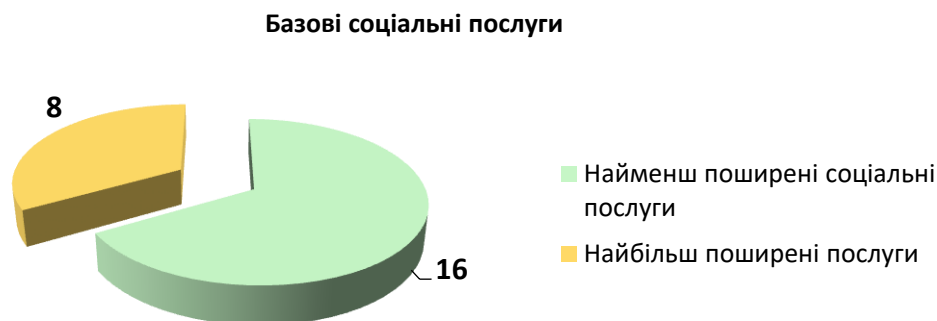

Рисунок 1.5.3. Співвідношення наданих базових соціальних послуг

- ✚ **Догляду вдома**
- ✚ **Послуга інформування**
- ✚ **Послуга консультування**
- ✚ **Соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах**
- ✚ **Представництво інтересів**
- ✚ **Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування**
- ✚ **Соціальна профілактика**
- ✚ **Натуральна допомога**

1. Догляд вдома надається у 43 громаді області. **Не надається** у Боянській, Ванчиновецькій, Вашковецькій, Волоківській, Заставнівській, Кам'янецькій, Мамалигівській, Петровецькій, Сучевенській, Таращанській громадах (див. рис. 1.5.4).

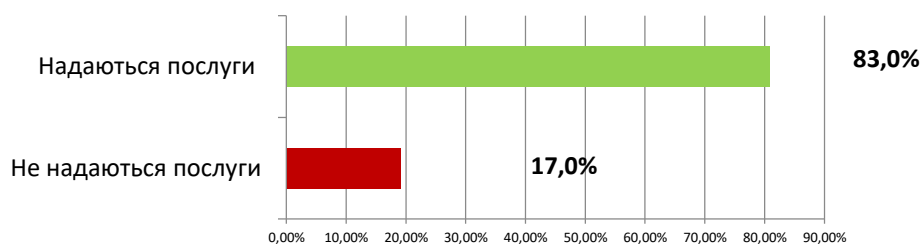

Рисунок 1.5.4. Послуга Догляд вдома

2. Послуга інформування надається у 28 громадах. **Не надається** у Берегометській, Боянській, Брусницькій, Ванчиновецькій, Вашковецькій, Великокучурівській, Волоківській, Заставнівській, Кам'янецькій, Кам'янській, Карапчівській, Красноільській, Мамаївській, Мамалигінській, Неполоковецькій, Петровецькій, Рукшинській, Селятинській, Сучевенській, Таращанській, Терблеченській, Чагорській, Чернівецькій Чудейській (див. рис. 1.5.5).

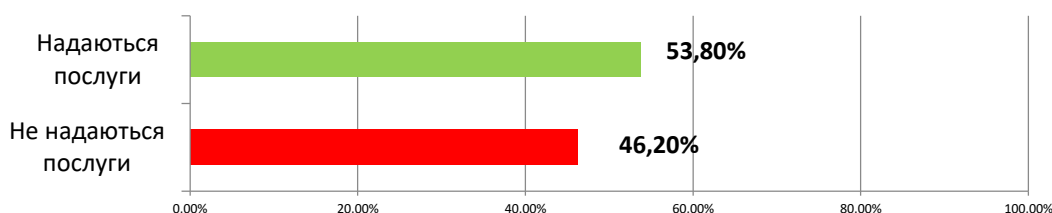

Рисунок 1.5.5. Послуга Інформування

3. Послуга консультування надається у 27 громадах. Не надається у Берегометській, Боянській, Ванчиковецькій, Вашківецькій, Вашковецькій, Великокучурівській, Вижницькій, Волоківській, Заставнівській, Кам'янецькій, Кам'янській, Карапчівській, Красноільській, Мамаївській, Мамалигінській, Неполоковецькій, Недобоївській, Петровецькій, Рукшинській, Сучевенській, Таращанській, Терблеченській, Чагорській, Чудейській, Юрковецькій (див. рис. 1.5.6).

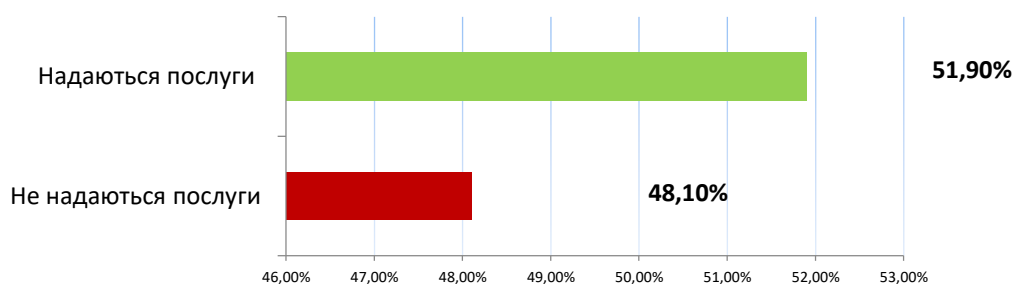

Рисунок 1.5.6. Послуга Консультування

4. Послуга Соціального супроводу сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах надається у 21 громадах :

У Банилівській, Вашківецькій, Великокучурівській, Вижницькій, Вікнянській, Герцаївській, Глибоцькій, Заставнівській, Кельменецькій, Кіцманській, Клішковецькій, Магальській, Новоселицькій, Острицькій, Селятинській, Ставчанській, Сторожинецькій, Терблеченській, Топорівській, Хотинській, Чернівецькій (див. рис. 1.5.7).

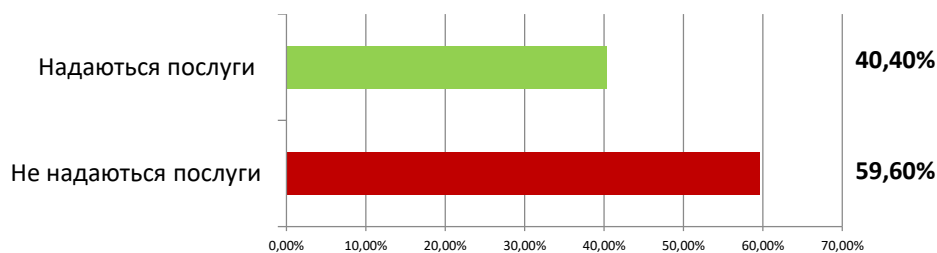

Рисунок 1.5.7. Послуга Соціального супроводу сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах

5. Послуга Представництво інтересів надається у 19 громадах:

У Банилівській, Брусницькій, Вижницькій, Вікнянській, Герцаївській, Глибоцькій, Кельменецькій, Кіцманській, Конятинській, Лівинецькій, Недобоївській, Новодністровській, Новоселицькій, Острицькій, Пutilьській, Сокирянській, Топорівській, Хотинській, Чернівецькій (див. рис. 1.5.8).

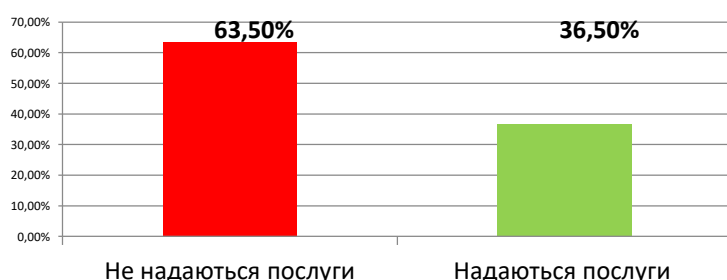
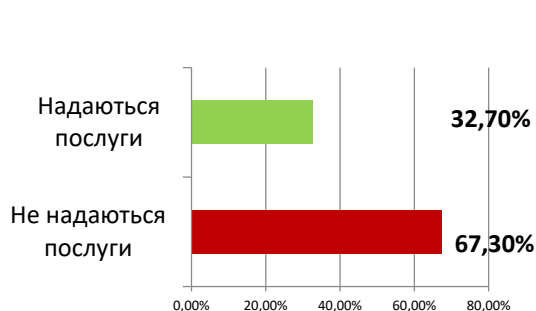

Рисунок 1.5.8. Послуга Представництво інтересів

6. Послуга Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування надається у 17 громадах:

У Банилівській, Вашківецькій, Великокучурівській, Веренчанській, Глибоцькій, Заставнівській, Кельменецькій, Клішківецькій, Недобоївській, Новодністровській, Новоселицькій, Сокирянській, Ставчанській, Сторожинецькій, Теремблеченській, Хотинській (див. рис. 1.5.9).

Рисунок 1.5.9. Послуга Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування

7. Послуга Соціальна профілактика надається у 17 громадах: У Банилівській, Вижницькій, Вікнянській, Герцаївській, Глибоцькій, Кельменецькій, Кіцманській, Клішківецькій, Лівинецькій, Недобоївській, Новодністровській, Новоселицькі, Сокирянській, Ставчанській, Топорівській, Хотинській, Чернівецькій (див. рис. 1.5.10)

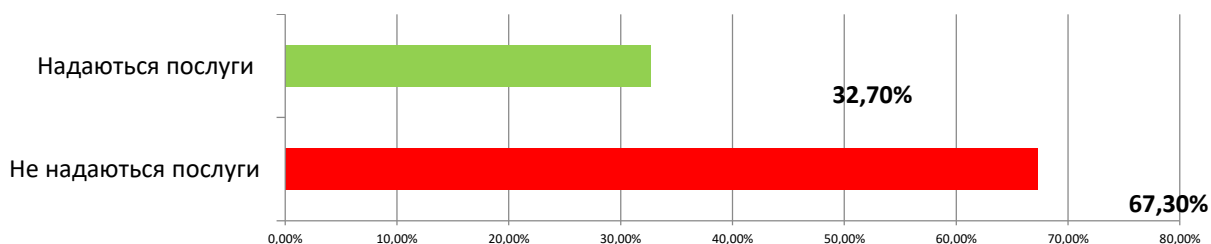
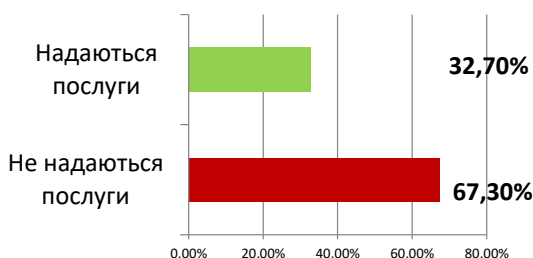

Рисунок 1.5.10. Послуга Натуральна допомога

8. Послуга Натуральна допомога надається у 17 громадах:

У Банилівській, Вашківецькій, Вижницькій, Глибоцькій, Кельменецькій, Кіцманській, Конятинській, Красноільській, Недобоївській, Новодністровській, Путильській, Сокирянській, Ставчанській, Сторожинецькій, Усть-Путильській, Хотинській, Чернівецькій (див. рис. 1.5.11).

Рисунок 1.5.11. Послуга Натуральна допомога

Менш поширеними базовими соціальними послугами є 5 соціальних послуг, зокрема:

- ✚ Соціальна адаптація
- ✚ Екстрене кризове втручання
- ✚ Соціальна інтеграція та реінтеграція
- ✚ Посередництво
- ✚ Послуга Денного догляду

1. Послуга Соціальна адаптація надається лише у 12 громадах: У Банилівській, Вижницькій, Герцаївській, Глибоцькій, Кельменецькій, Лівинецькій, Недобоївській, Новодністровській, Селятинській, Сокирянській, Хотинській, Чернівецькій громадах (див. рис. 1.5.12).

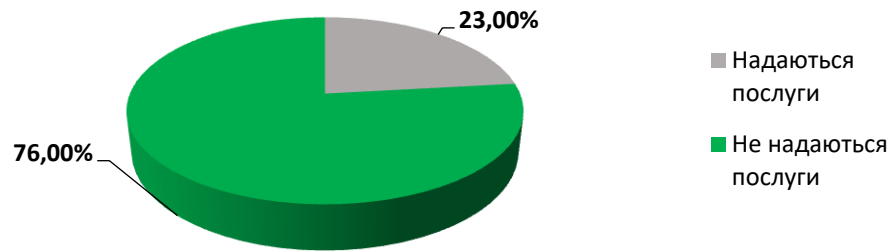

Рисунок 1.5.12. Послуга Соціальна адаптація

2. Послуга Екстрене кризове втручання надається лише у 10 громадах: У Вижницькій, Герцаївській, Глибоцькій, Кельменецькій, Новодністровській, Новоселицькій, Острицькій, Сокирянській, Хотинській, Чернівецькій громадах (див. рис. 1.5.13).

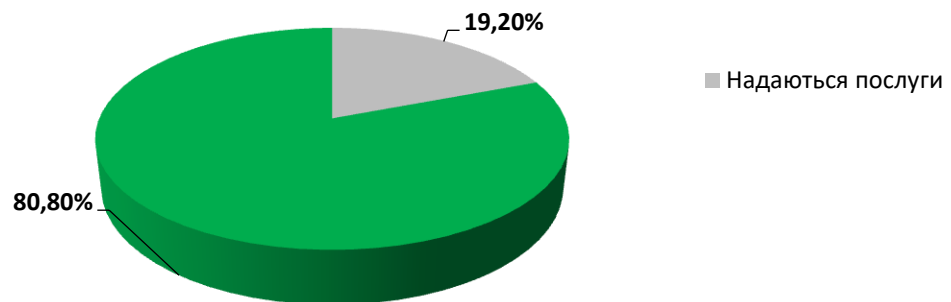

Рисунок 1.5.13. Послуга Екстренне кризове втручання

3. Послуга Соціальна інтеграція та реінтеграція надається лише у 8 громадах: У Банилівській, Вижницькій, Глибоцькій, Кельменецькій, Недобоївській, Новодністровській, Хотинській, Чернівецькій громадах (див. рис. 1.5.14).

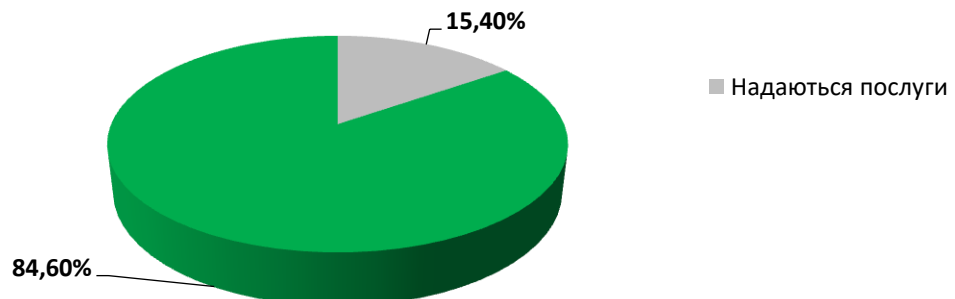

Рисунок 1.5.14. Послуга Соціальна інтеграція та реінтеграція

4. Послуга Посередництво надається лише у 8 громадах : У Банилівській, Вижницькій, Глибоцькій, Кельменецькій, Лівинецькій, Новодністровській, Путильській, Чернівецькій громадах (див. рис. 1.5.15).

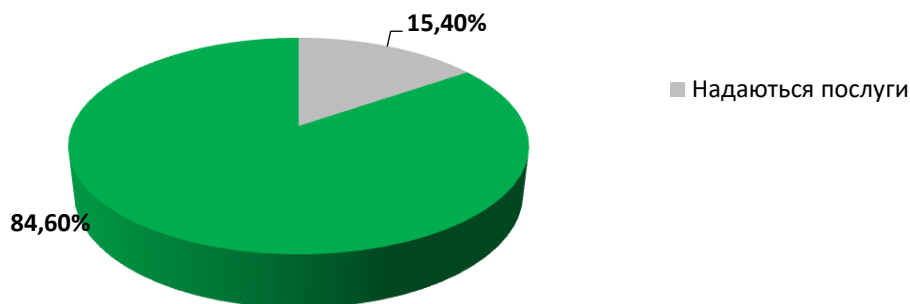

Рисунок 1.5.15. Послуга Посередництво

5. Послуга Денного догляду надається лише у 5 громадах: Веренчацькій, Новодністровській, Сокирянській, Сторожинецькій, Чернівецькій громадах (див. рис. 1.5.16).

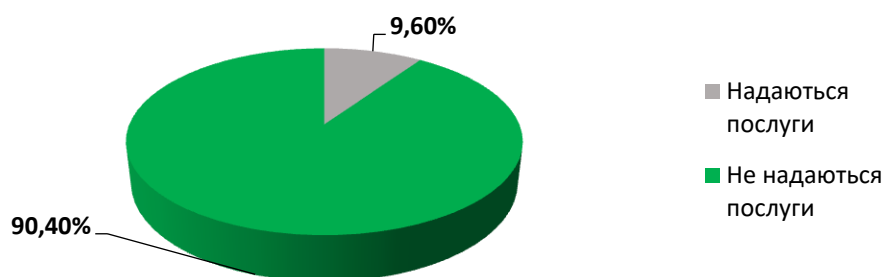

Рисунок 1.5.16. Послуга Денного догляду

Звернути увагу!!!

Послуга Надання притулку надається у 2 громадах: Хотинській, Чернівецькій.

Послуга Супровід під час інклюзивного навчання надається у 2 громадах: Чернівецькій, Вижницькій громадах;

Послуга Денного догляду дітей з інвалідністю надається у 1 громаді: Новодністровській громаді.

Послуга Підтриманого проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю надається у 1 громаді: Чернівецькій громаді.

Послуга Соціальний супровід при працевлаштуванні та на робочому місці надається у 1 громаді: Чернівецькій громаді.

Послуга Фізичний супровід осіб з інвалідністю, які мають порушення опорно-рухового апарату надається у 1 громаді: Карапачівській громаді.

Послуга Догляд та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних надається у 1 громаді: Сторожинецькій громаді.

В ході аналізу було з'ясовано, що інші соціальні послуги надаються в 21 громаді області, зокрема у: Брусницькій, Великокучурівській, Веренчацькій, Вижницькій, Вікнянській, Кадубовецькій, Кам'янській, Карапачівській, Кельменецькій, Кіцманській, Клішківській, Кострижівській, Краснольській, Магальській, Мамалигівській, Новоселицькій, Сокирянській, Сторожинецькій, Хотинській, Чернівецькій, Чудейській, що становить 40 % від загальної кількості громад області (див. рис.1. 5.17).

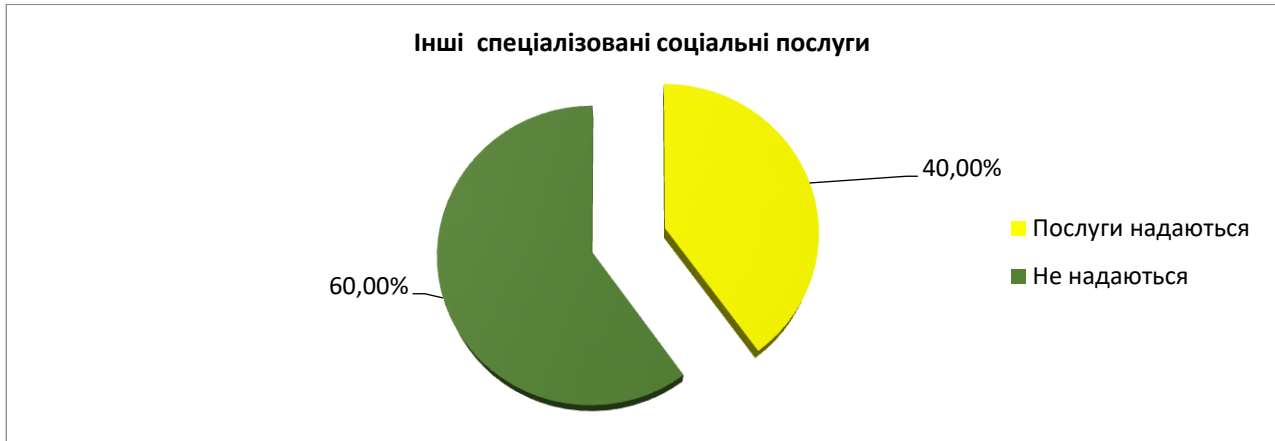

Рисунок 1.5.17. Співвідношення наданих інших спеціалізованих соціальних послуг

Результати більш детального аналізу стану забезпечення населення громад іншими спеціалізованими соціальними послугами показали вкрай низький рівень його забезпечення у громадах. У 17 громадах надається лише одна послуга – Догляд стаціонарний, а в інших 4 громадах надаються 5 соціальних послуг, а саме: консультативний кризовий телефон, нічний притулок, паліативний догляд, транспортні послуги, соціально-психологічна реабілітація (див. табл. 1.5.6).

Таблиця 1.5.6. Перелік і назви громад в яких надаються інші соціальні послуги

№	Назва громади	Догляд стаціонарний	Консульта тивний кризовий телефон	Нічний притулок	Паліатив ний догляд	Транспор тні послуги	Соціаль но-психоло гічна реабіліт ація
1	Брусницька,	+					
2	Великокучурівська		+			+	
3	Веренчацька	+					
4	Вижницька	+				+	
5	Вікнянська	+					
6	Кадубовецька	+					
7	Кам'янська	+					
8	Карапачівська				+		
9	Кельменецька	+					
10	Кіцманська	+					
11	Клішківська	+					
12	Кострижівська	+					
13	Красноільська	+					
14	Магальська	+					
15	Мамалигівська	+					
16	Новоселицька						+
17	Сокирянська	+					
18	Сторожинецька	+					
19	Хотинській,						+
20	Чернівецькій,	+	+	+	+	+	
21	Чудейській,	+					
	Разом	У 17 громадах	У 2 громадах	У 1 громаді	У 2 громадах	У 3 громадах	У 2 громадах

На регіональному рівні у Чернівецькій області створено і функціонують 7 закладів інституційного догляду і 6 соціальних закладів для надання спеціалізованих соціальних послуг певним категоріям населення (див. табл. 1.5.7). Наявність та їх збереження на регіональному рівні такої великої кількості закладів інституційного догляду для дітей з інвалідністю, осіб похилого віку, осіб з інвалідністю, осіб з розладами психіки говорить про те, що в громадах для таких категорій населення відсутні соціальні послуги, насамперед:

- ✚ денного догляду для дітей з інвалідністю;
- ✚ паліативного догляду;
- ✚ послуг підтриманого проживання;
- ✚ стаціонарного догляду;
- ✚ фізичного супроводу осіб з інвалідністю;
- ✚ транспортні послуги;
- ✚ соціальної реабілітації осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями
- ✚ надання притулку

З одного боку, громади не інформують Департамент соціального захисту ОВА про незадоволений попит в своїх громадах на спеціалізовані соціальні послуги та свою фінансову неспроможність його задовольнити. З іншого боку, на регіональному рівні відсутність сформованого попиту на фінансову підтримку громад з обласного бюджету зумовлює і відсутність окремої регіональної програми розвитку спеціалізованих соціальних послуг на рівні громад.

Таблиця 1.5.7. Перелік соціальних послуг, які надаються на регіональному рівні

№	Назва надавача	Категорії отримувачів	Перелік соціальних послуг
1	Нижньо-Станівецький психоневрологічний будинок-інтернат	ВПО, Повнолітні особи, яким не призначено опікуна Особі похилого віку Повнолітні особи з інвалідністю	Підтримане проживання Представництво інтересів Фізичний супровід осіб з інвалідністю Інформування Догляд стаціонарний Транспортні послуги
2	Чернівецький геріатричний інтернат	ВПО, Біженці Бездомні	Догляд стаціонарний Паліативний догляд Соціально-психологічна реабілітація Інформування медіація посередництво соц профілактика представництво інтересів консультування Соціальна адаптація
3	Петричанський психоневрологічний будинок-інтернат	ВПО Повнолітні особи з інвалідністю Особі похилого віку	Догляд стаціонарний
4	Хотинський психоневрологічний будинок-інтернат	ВПО Повнолітні особи з інвалідністю Особі похилого віку	Догляд стаціонарний Соціальна реабілітація осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями
5	Чернівецький психоневрологічний будинок-інтернат	ВПО Повнолітні особи, яким не призначено опікуна Повнолітні особи з інвалідністю Особі похилого віку	Представництво інтересів Фізичний супровід осіб з інвалідністю Інформування Догляд стаціонарний

6	Чорторійський психоневрологічний будинок-інтернат	ВПО Повнолітні особи з інвалідністю Особа похилого віку	Догляд стаціонарний
7	Магальський дитячий будинок-інтернат	Діти з інвалідністю Діти з тяжкими захворюваннями, розладами, травмами, станами в т. ч. до встановлення інвалідності	Догляд стаціонарний
8	Обласне комунальне некомерційне підприємство «Чернівецька обласна психіатрична лікарня» ОКНП «ЧОПЛ»	Особа із залежністю від азартних ігор Особа з розладами психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням усіх груп психоактивних речовин, Сім'ї, члени яких мають інвалідність ВПО	Соціально-психологічна реабілітація осіб із ігровою залежністю Соціальна реабілітації осіб з інтелектуальними та психічними порушеннями Догляд стаціонарний Паліативний догляд Підтримане проживання бездомних осіб
9	Чернівецька обласна комунальна установа «Соціальний центр матері і дитини»	Жінки, які виявили намір відмовитися від новонародженої дитини	Соціальна інтеграція та реінтеграція Надання притулку
10	Чернівецька обласна комунальна установа «Обласний центр соціально-психологічної допомоги»	ВПО Особа, які постраждали від домашнього насильства Особа, які постраждали від торгівлі людьми	Соціальна інтеграція та реінтеграція Надання притулку Екстреного кризового втручання Консультування Інформування

Отримані дані з карток надавачів соціальних послуг від громад дали можливість проаналізувати перелік категорій осіб/сімей, яким надаються соціальні послуги в громадах (див. табл. 1.5.8). Слід відмітити, що переважна більшість надавачів послуг в громадах надають послуги незначній кількості вразливих категорій населення. З 42 запропонованих Міністерством соціальної політики категорій вразливих груп населення громад по яких має вестися облік в кожній громаді переважна більшість громад Чернівецької області охоплює соціальними послугами **лише 9 з вищезазначених вразливих категорій населення громад, зокрема:**

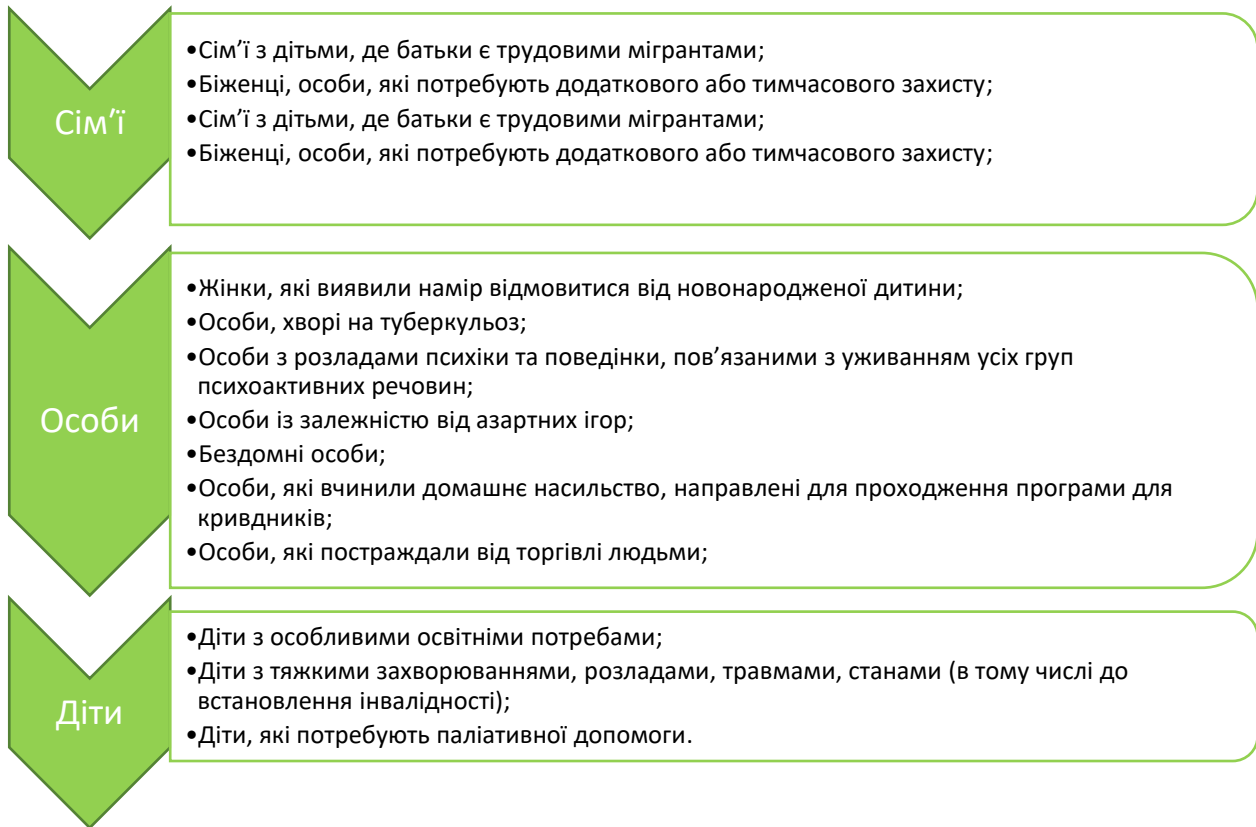
- ✚ Внутрішньо переміщені особи
- ✚ Сім'ї, які отримують державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям
- ✚ Сім'ї, члени яких мають інвалідність
- ✚ Діти, які перебувають на обліку служби у справах дітей як такі, що перебувають у складних життєвих обставинах
- ✚ Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування
- ✚ Повнолітні особи з інвалідністю
- ✚ Особи похилого віку
- ✚ Одинокі особи, які потребують допомоги у веденні домашнього господарства
- ✚ Одинокі особи, які потребують стороннього догляду

Таблиця 1.5.8. Загальна кількість громад, які надають соціальні послуги певним вразливим категоріям населення у розрізі вразливих категорій населення

№	Категорія осіб	К-сть громад в яких надаються соціальні послуги вразливим категоріям населення
1	Безробітні (zareєстровані в центрі зайнятості особи)	8
2	Внутрішньо переміщені особи	19
3	Сім'ї, які отримують державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям	20
4	Сім'ї, члени яких мають інвалідність	22
5	Сім'ї з дітьми, в яких тривала хвороба батьків перешкоджає їм виконувати свої батьківські обов'язки	10
6	Сім'ї, де триває процес розлучення батьків і вирішується спір між матір'ю та батьком щодо визначення місця проживання дітей, участі батьків у їх вихованні	12
7	Неповнолітні одинокі матері (батьки)	10
8	Сім'ї, в яких дітей відібрано у батьків без позбавлення їх батьківських прав на підставі рішення суду	10
9	Сім'ї з дітьми, де батьки є трудовими мігрантами	6
10	Біженці, особи, які потребують додаткового або тимчасового захисту	4
11	Особи, які звернулись із заявою про визнання біженцем або особою, яка потребує додаткового захисту, та мають довідку про звернення за захистом в Україні	3
12	Сім'ї, дітей з яких влаштовано до закладів інституційного догляду та виховання дітей	14
13	Особи, яким заподіяно шкоду пожежею, стихійним лихом, катастрофою, бойовими діями, терористичним актом, збройним конфліктом, тимчасовою окупацією	14
14	Особи з числа учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Україні, брали участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України	17
15	Особи з числа дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування (у віці 18–23 роки), які проживають в територіальній громаді	17
16	Жінки, які виявили намір відмовитися від новонародженої дитини	8
17	ВІЛ-інфіковані особи	8
18	Особи, хворі на туберкульоз	4
19	Особи з розладами психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням усіх груп психоактивних речовин	4
20	Особи із залежністю від азартних ігор	2

21	Особи, які постраждали від домашнього насильства	17
22	Особи, які вчинили домашнє насильство, направлені для проходження програми для кривдників	4
23	Особи, які постраждали від торгівлі людьми	4
24	Особи, звільнені з місць позбавлення волі	10
25	Особи, які перебувають на обліку органу пробації, з них:	12
26	Бездомні особи	4
27	Повнолітні недієздатні особи, яким не призначено опікуна	3
28	Сім'ї, в яких батьків поновлено в батьківських правах	8
29	Діти, які перебувають на обліку служби у справах дітей як такі, що перебувають у складних життєвих обставинах	18
30	Діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування	18
31	Сім'ї, дітей з яких влаштовано в патронатні сім'ї протягом звітного періоду	6
32	Діти, батьки яких (особи, які їх замінюють) ухиляються від виконання своїх обов'язків	12
33	Сім'ї, в яких діти систематично самовільно залишають місце проживання	5
34	Сім'ї, в яких діти систематично без поважних причин не відвідують заклади освіти	7
35	Діти з інвалідністю, з них:	12
36	Діти з особливими освітніми потребами	8
37	Діти з тяжкими захворюваннями, розладами, травмами, станами (в тому числі до встановлення інвалідності)	5
38	Діти, які потребують паліативної допомоги	-
39	Повнолітні особи з інвалідністю	25
40	Особи похилого віку	27
41	Одинокі особи, які потребують допомоги у веденні домашнього господарства	24
42	Одинокі особи, які потребують стороннього догляду	25

Дані, наведені в таблиці 1.5.8, показують, що є великий перелік вразливих груп населення, які не охоплені соціальною роботою та яким переважна більшість громад практично не надають соціальні послуги. До таких груп можна віднести наступні вразливі групи :

Більш детальний аналіз окремо по кожній громаді Чернівецької області показав, що у 20 громадах області дуже низький рівень охоплення вразливих груп населення соціальною роботою та яким надаються соціальні послуги у громадах (див. рис. 1.5.9).

формування. Запровадження Міністерством соціальної політики уніфікованого для всіх громад України соціально демографічного паспорту/профілю громади (додаток 1 до Порядку визначення потреб населення громади в соціальних послугах, затвердженого наказом Мінсоцполітики № 130-Н від 19.04.2023) дає можливість зібрати повну інформацію за віком, статтю по всіх 42 запропонованих категоріях вразливих груп населення громад. А це в свою чергу дає можливість кожній громаді визначити перелік основних вразливих груп населення, їх потреби в соціальних послугах, організувати та надати соціальні послуги у обсягах та якості, визначених державними стандартами їх надання.

В ході Google опитування були отримані від громад дані щодо впровадження нових соціальних послуг. Аналіз даних показав, що після прийняття у 2019 р. Закону України «Про соціальні послуги» у **25 громадах (49 %) з 51 громади, що надали інформацію** протягом 2020–2023 рр. почався активний процес впровадження нових базових та інших соціальних послуг (див. табл. 1.5.9).

Таблиця 1.5.9. Перелік нових соціальних послуг, які впроваджували громади протягом 2020–2023 років

№	Назва громади	Нові соціальні послуги, які впроваджували у громадах протягом 2020–2023 років:
1	Глибоцька громада	Не впроваджували
2	Вижницька громада	Транспортні послуги, Супровід під час інклюзивного навчання
3	Берегометська громада	Догляд на непрофесійній основі
4	Новодністровська громада	Денний догляд дітей з інвалідністю
5	Недобоївська громада	Не впроваджували
6	Сторожинецька громада	Догляд на непрофесійній основі
7	Вікнянська громада	Програма підтримки внутрішньо переміщених осіб з сільського бюджету Вікнянської громади на 2023 рік.
8	Сокирянська громада	Соціально-психологічна реабілітація Денний догляд дітей з інвалідністю Соціальна інтеграція та реінтеграція Соціальна адаптація Екстрене (кризове) втручання Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування Соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах Соціальна профілактика Представництво інтересів Посередництво Консультування Інформування
9	Острицька громада	Догляд на непрофесійній основі
10	Кам'янецька громада	Не впроваджували
11	Хотинська громада	Надання притулку для осіб, які постраждали від домашнього насильства, Соціально-психологічна реабілітація, Транспортні послуги "Соціальне таксі"
12	Кіцманська громада	Не впроваджували
13	Заставнівська громада	Не впроваджували
14	Герцаївська громада	Не впроваджували
15	Кострижівська громада	Призначення компенсації за догляд фізичній особі, яка надає соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності на непрофесійній основі.
16	Карапчівська громада	Не впроваджували

17	Клішковецька громада	Соціальна послуга з догляду на непрофесійні основи Супровід під час інклюзивного навчання; Догляд на професійній основи
18	Ванчиковецька громада	Не впроваджували
19	Вашковецька громада	Соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування Соціальний супровід сімей / осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах Соціальна профілактика Представництво інтересів Посередництво Консультування Інформування
20	Новоселицька громада	Догляд вдома, Екстренне(кризове) втручання, Консультування, Соціальний супровід, Представництво інтересів, Соціальна профілактика, Інформування, Соціальна адаптація, Посередництво
21	Чернівецька громада	Супровід під час інклюзивного навчання, Денний догляд осіб з інвалідністю, Надання соціальних послуг з догляду на професійній основи
22	Усть-Путильська громада	Не впроваджували
23	Юрковецька громада	Не впроваджували
24	Топорівська громада	Не впроваджували
25	Кам'янська громада	По співфінансуванню: Догляд вдома та Стаціонарний догляд
26	Рукшинська громада	Не впроваджували
27	Великокучурівська громада	Соціальний супровід
28	Веренчанська громада	Інформування, Консультування, Супровід, Посередництво, Представництво інтересів, Адаптація
29	Ставчанська громада	Догляд вдома
30	Кельменецька громада	Не впроваджували
31	Чудейська громада	Догляд стаціонарний, Догляд вдома
32	Магальська громада	Догляд на непрофесійній основи
33	Мамаївська громада	Компенсація за догляд на непрофесійній основи
34	Боянська громада	Не впроваджували
35	Горішньошеровецька громада	Не впроваджували
36	Волоківська громада	Консультування
37	Треблеченська громада	Соціальна послуга на професійній та непрофесійній основи
38	Сучевенська громада	Не впроваджували
39	Неполоковецька громада	Догляд вдома, Соціальний супровід

40	Путильська громада	Не впроваджували
41	Чагорська громада	Не впроваджували
42	Петровецька громада	Не впроваджували
43	Конятинська громада	Догляд вдома, Консультація, Представництво інтересів, Натуральна допомога, Інформування
44	Мамалигівська громада	Не впроваджували
45	Тарашанська громада	Не впроваджували
46	Кадубовецька громада	Не впроваджували
47	Селятинська громада	Не впроваджували
48	Банилівська громада	Не впроваджували
49	Вашківецька громада	Не впроваджували
50	Лівинецька громада	Призначення компенсації за догляд фіз. особі, яка надає соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності на непрофесійній основі
51	Красноільська громада	Не впроваджували

Слід відмітити, в інших 26 громадах, де послуги не впроваджувалися, на кінець 2023 році були відсутні надавачі соціальних послуг, зокрема у Банилівській, Боянській, Вашківецькій, Горішньошеровецькій, Кам'янецькій, Карапчівській, Красноільській, Мамалигівській, Недобоївській, Петровецькій, Рукшинській, Сучевенській, Тарашанській, Чагорській громадах, а в Кіцманській громаді функціонував лише Територіальний центр соціального обслуговування. Результати аналізу показали, що ситуація змінилася. **Станом на 01.02.2024 в Чернівецькій області у 21 громаді відсутні надавачі соціальних послуг.**

Одним з питань в опитуванні громад було питання про нові соціальні послуги, які громади планують впроваджувати у 2024 р. Аналіз відповідей показав, **з 51 громади, що надали інформацію, 19 громад планують впроваджувати нові соціальні послуги, при цьому, переважна більшість, а саме 32 громади заявили що вони не планують взагалі впроваджувати нові соціальні послуги** (див. табл. 1.5.10).

Таблиця 1.5.10. Перелік нових соціальних послуг, які 19 громад планують впроваджувати протягом 2023–2024 років

№	Назва громади	Які нові соціальні послуги, громади планують впроваджувати протягом 2023-2024 років
1	Сокирянська громада	Надання притулку, Транспортні послуги
2	Новоселицька громада	Надання притулку, Натуральна допомога
3	Вижницька громада	Натуральна допомога, «Мобільна соціальна служба»
4	Мамаївська громада	Соціальна адаптація, посередництво (медіація)
5	Юрковецька громада	Кризова кімната
6	Великокучурівська громада	Денний догляд
7	Веренчанська громада	Денний догляд
8	Волоківська громада	Догляд вдома
9	Неполоковецька громада	Денний догляд
10	Банилівська громада	Натуральна допомога
11	Чернівецька громада	Надання послуги соціального супроводу сімей, у яких виховуються діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування
12	Глибоцька громада	Розширити зміст соціальної послуги «Натуральна допомога»
13	Кам'янецька громада	28.09.2023 року створено Центр надання соціальних послуг, в подальшому буде розглядатися та впроваджуватись види соціальних послуг, для осіб які не здатні до самообслуговування та потребують догляду.

14	Ванчиковецька громада	У зв'язку з реєстрацією в липні 2023 року КУ «Центр надання соціальних послуг» Ванчиковецької сільської ради будемо надавати соціальні послуги які затвердженні в положенні центра згідно класифікатора соціальних послуг
15	Кам'янська громада	По співфінансуванню стаціонарний догляд
16	Магальська громада	Після вивчення у першому кварталі 2024 року потреб жителів громади у наданні соціальних послугах
17	Вашківецька громада	Призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі.
18	Лівинецька громада	Призначення компенсації за догляд фіз. особі, яка надає соціальні послуги з догляду без здійснення підприємницької діяльності на професійній основі
19	Сучевенська громада	Тільки планують

Слід зазначити, що серед 32 громад, що не планують впроваджувати нові соціальні послуги у 2024 р. (див. табл. 1.5.11) є лише 5 громад, які вже в своїх громадах реально запровадили оптимальну кількість соціальних послуг для різних категорій вразливих груп населення і протягом 2024 р. можуть працювати над їх удосконаленням і приведенням у відповідність до вимог державних стандартів. До таких громад можна віднести наступні громади: Новодністровську, Хотинську, Кельменецьку, Кіцманську, Стороженецьку. При цьому рекомендуємо Кіцманській та Стороженецькій громадам реорганізувати ТЦСО в ЦНСП.

Таблиця 1.5.11. Перелік громад, що не планують впроваджувати у 2024 р. нові соціальні послуги

Всім іншим громадам, що не планують впроваджувати нові соціальні послуги у 2024 р. а саме: **Берегометській, Вікнянській, Заставнівській, Герцаївській, Топорівській, Клішковацькій, Ставчанській, Кадубовецькій, Селятинській, Путильській**, на початку 2024 р. визначити потреби населення громад у соціальних послугах і запланувати впровадження нових соціальних послуг відповідно до виявлених потреб, в першу чергу вразливих груп населення громад. І в подальшій роботі здійснювати планування розвитку соціальних послуг не лише на короткострокову перспективу, а і на середньо строковий період.

Недобоївській, Острицькій, Кострижівській, Карапчівській, Усть-Путильській, Рукшинській, Чудейській, Боянській, Горішньошеровецькій, Терблеченській, Чагорській, Петровецькій, Конятинській, Тарашанській, Вашковецькій, Мамалигівській, Красноільській громадам по-перше, в найкоротший термін вирішити питання щодо створення у громадах надавача соціальних послуг: ЦНСП, по-друге, визначити потреби населення громад у соціальних послугах і запланувати впровадження соціальних послуг відповідно до виявлених потреб, в першу чергу вразливих груп населення громад.

Висновки:

За результатами кабінетного аналізу можна зробити висновок про вкрай незадовільний стан забезпечення населення громад Чернівецької області соціальними послугами.

Система надання соціальних послуг в громадах є в певній мірі епізодичною та фрагментарною, вона не відображає ідеології та політики розвитку системи надання якісних послуг в громадах з орієнтацією на пріоритетні для громад цільові вразливі групи населення відповідно до їх потреб та забезпечення їх доступності та якості;

Процес організації надання соціальних послуг жителям громад в основному здебільшого залежить від наявного ресурсу (фінансового, кадрового тощо), а не від реальної потреби жителів громад;

Для переважної більшості громад Чернівецької області характерним є низький рівень охоплення вразливих груп населення соціальними послугами.

В 21 громаді, що становить 40 % від загальної кількості громад, відсутні надавачі соціальних послуг.

З 38 соціальних послуг визначених Класифікатором соціальних послуг, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики від 23.06.2020 № 429, **12 соціальних послуг** не надаються в жодній з 52 громад області.

Найбільш поширеними та чисельними для більшості громад області є **лише 3 соціальні послуги**, зокрема: інформування, консультування та натуральна допомога.

Більш доступними та системними в громадах є базові соціальні послуги, що надаються особам похилого віку, особам з інвалідністю.

В громадах практично відсутні сімейно-орієнтовані послуги, що спрямовані на вчасне запобігання виникненню складних життєвих обставин, в першу чергу це стосується послуг для сімей з дітьми.

В громадах практично відсутні послуги для сімей, що виховують дітей з інвалідністю та дітей групи ризику до встановлення інвалідності, зокрема: послуги догляду вдома дітей з інвалідністю; тимчасового відпочинку для батьків або осіб, які їх замінюють, що здійснюють догляд за дітьми з інвалідністю; денного догляду (для дітей з інвалідністю); супроводу під час інклюзивного навчання (для дітей з особливими освітніми потребами).

В громадах відсутні послуги для осіб з числа учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Україні: соціально психологічної реабілітації, консультування психолога, соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці, соціально трудової адаптації, фізичний супровід осіб з інвалідністю.

Практично не охоплені соціальними послугами в громадах такі багаточисельні категорії населення громад як ВІЛ-інфіковані особи; особи, хворі на туберкульоз; особи з розладами психіки та поведінки, пов'язаними з уживанням усіх груп психоактивних речовин; особи, звільнені з місць позбавлення волі; особи, які вчинили домашнє насильство, направлені для проходження програми для кривдників.

1.6. Характеристика кадрового, матеріально-технічного, фінансового забезпечення системи надання соціальних послуг на місцевому та регіональному рівнях

Відповідно до пункту 7 частини першої статті 9 Закону України «Про соціальні послуги» одним із основних напрямів державної політики у сфері надання соціальних послуг є здійснення кадрового забезпечення системи надання соціальних послуг.

Ключовими працівниками в системі надання соціальних послуг в територіальній громаді є фахівці із соціальної роботи.

Пунктом 4.10 Методичних рекомендацій щодо організації та забезпечення діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей, затверджених наказом Мінсоцполітики від 31.07.2023 № 263-Н, рекомендовано забезпечувати проведення соціальної роботи та організацію надання соціальних послуг фахівцями з соціальної роботи, які є працівниками комунального закладу (надавача соціальних послуг) за місцем проживання мешканців територіальної громади, зокрема на віддалених (у тому числі пересувних) робочих місцях.

Для цього рекомендується посади ФСР вводити із розрахунку:

у сільській місцевості 1 штатна одиниця на:

- один або декілька населених пунктів, що входять до складу територіальної громади, з чисельністю населення від 2 до 4 тисяч мешканців (у разі відстані між населеними пунктами до 15 км);
- декілька населених пунктів, що входять до складу територіальної громади, з чисельністю населення не більше ніж 2 тисячі жителів (у разі відстані між населеними пунктами не більше ніж 30 км, за наявності громадського 19 транспортного сполучення чи закріпленого за фахівцем із соціальної роботи транспортного засобу);
- один населений пункт, що входить до складу територіальної громади, у гірській місцевості (незалежно від чисельності населення);

у містах 1 штатна одиниця на:

- 10 тисяч мешканців в обласних центрах та містах з населенням більше ніж 200 тисяч;
- 5–7 тисяч мешканців у містах з населенням від 50 до 200 тисяч;
- 5 тисяч мешканців у містах з населенням менше, ніж 50 тисяч та у приватному секторі

Відповідно до отриманої інформації 26 із 52 (50 %) територіальних громад Чернівецької області не мають взагалі комунального надавача соціальних послуг.

Аналіз стану кадрового забезпечення надавачів соціальних послуг в інших територіальних громадах області показав, що посади ФСР введено у штат комунальних надавачів у 18 громадах, у одній громаді (Усть-Путильська) введено посаду фахівця із соціальної роботи до штату відділу з питань соціального захисту населення, у восьми громадах (*Герцаївська, Кадубовецька, Кам'янецька, Кострижівська, Клішовецька, Непоколовецька, Ставчанська, Юрковецька*) у штаті комунального надавача **не введено жодної посади ФСР**.

Наразі в 33 з 52 територіальних громадах Чернівецької області працює лише 93 ФСР, з яких 24 ФСР у Чернівецькій міській ТГ, 14 – у Сокирянській ТГ, 9 – у Хотинській ТГ, 7 – у Глибоцькій ТГ, по 3 – у Путильській та Мамаївській ТГ, по 2 – у Новоселицькій, Новодністровській, Конятинській, Вікнянській, Вижницькій та Банилівській ТГ, у інших 21 громадах – по 1 ФСР (див. рис. 1.6.1).

В середньому у Чернівецькій області на одного ФСР припадає 10,584 тис. населення.

Найбільше навантаження у Сторожинецькій (42,434 тис. осіб), Кельменській (33,610), Кіцманській (21,171), Берегометській (19,191) територіальних громадах

Найменше навантаження на ФСР припадає у Хотинській (1,978), Конятинській (2,349) Сокирянській (2,585 тис. осіб), Глибоцькій (2,729), Вікнянській (2,933), Банилівській (3,679), Путильській (3,763) територіальних громадах (див. рис. 1.6.2).

Загалом лише у цих громадах і можна говорити про дотримання рекомендацій Мінсоцполітики щодо нормативів введення посад ФСР.

Рисунок 1.6.1. Кількість посад фахівців із соціальної роботи в ТГ Чернівецької області

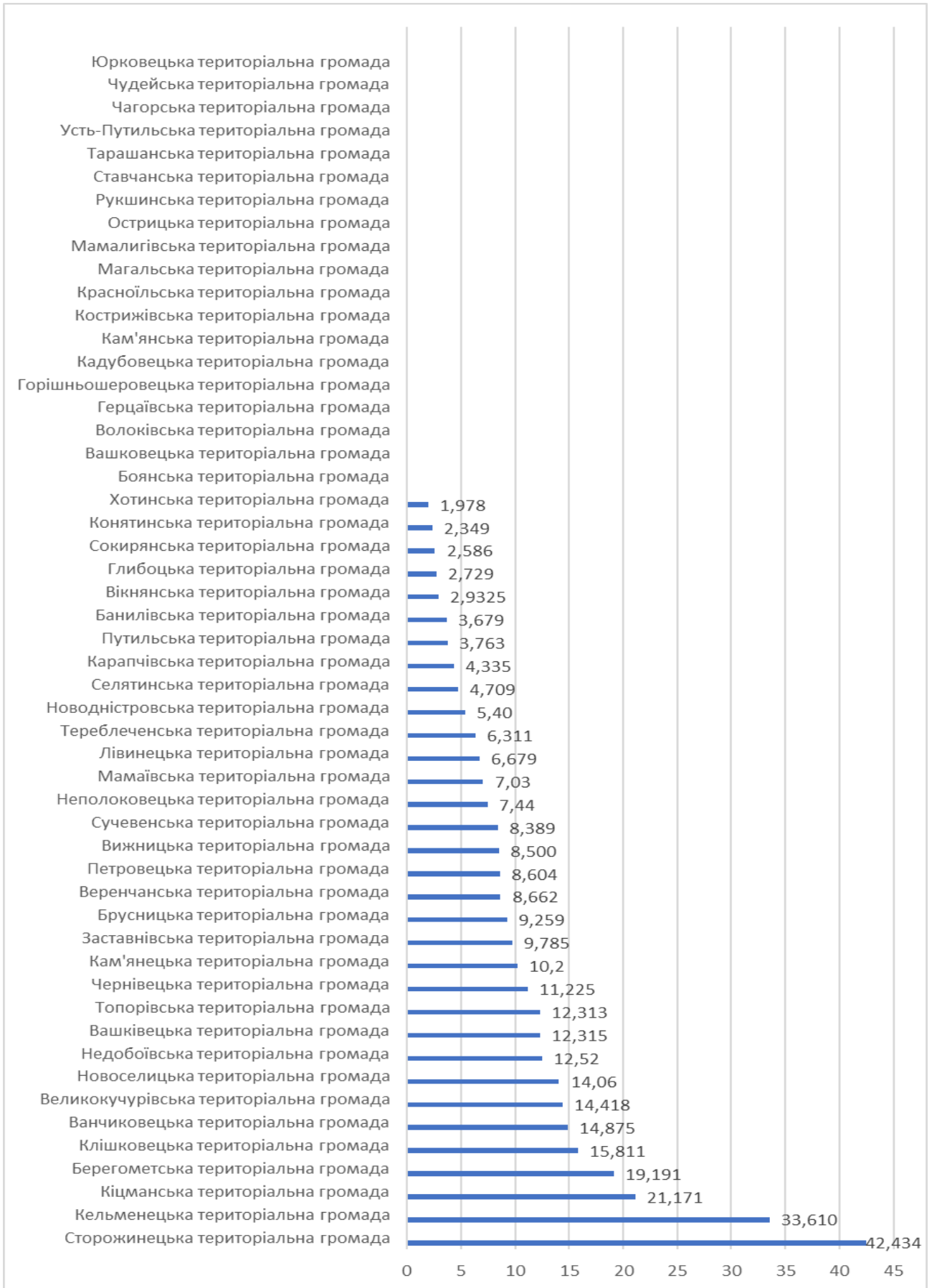

Рисунок 1.6.2. Навантаження на 1 ФСП (тис. осіб)

Аналіз кількості основних працівників, які забезпечують надання соціальних послуг у ТГ Чернівецької області (фахівці із соціальної роботи, соціальні працівники, соціальні робітники,

психологи, медичний персонал та інші), показав, що загальна кількість таких працівників складає 533 особи (див. рис. 1.6.3).

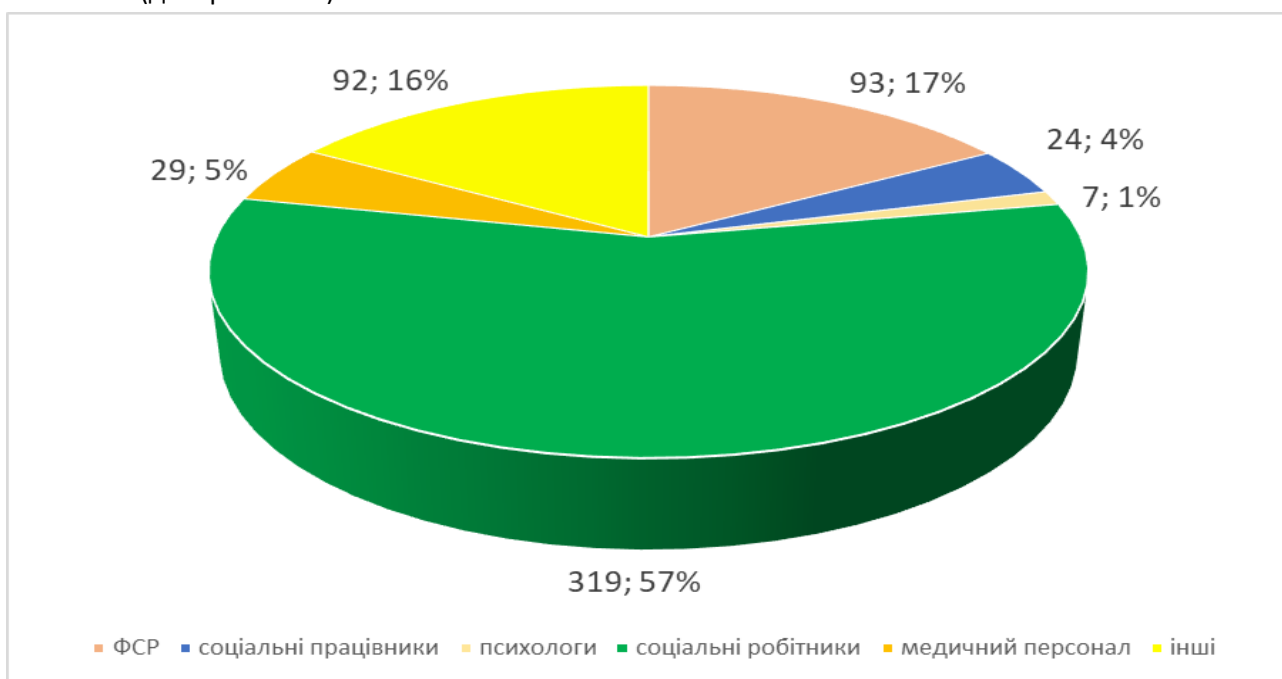

Рисунок 1.6.3. Кадрове забезпечення системи надання соціальних послуг в Чернівецькій області

Кадрове забезпечення надавачів соціальних послуг Чернівецької в розрізі посад та територіальних громад наведено в таблиці 1.6.1.

Таблиця 1.6.1. Кадрове забезпечення надавачів соціальних послуг Чернівецької області в розрізі територіальних громад

Назва громад	Кількість працівників, що надають соціальні послуги	ФСП	соціальних працівників	психологів	соціальних робітників	медичний персонал	інші
Банілівська ТГ*	0	2	0	0		0	0
Берегометська ТГ	13,5	1	0	0	12,5	0	0
Боянська ТГ*	-	-	-	-	-	-	-
Брусницька ТГ*	-	1	-	-	-	-	-
Ванчикувецька ТГ	1	1	0	0	0	0	0
Вашківецька ТГ*	-	1	-	-	-	-	-
Вашковецька ТГ*	-	-	-	-	-	-	-
Великокучурівська ТГ	6	1	0	0	5	0	0
Веренчанська ТГ*	-	1	-	-	-	-	-
Вижницька ТГ	26	2	0	0	13	1	11
Вікнянська ТГ	13,5	2	1,5	0	6,5	4,5	0
Волоківська ТГ*	-	-	-	-	1	-	-

Герцаївська ТГ	13	0	0	0	13	0	0
Глибоцька ТГ	11	7	1	0	8	0	0
Горішньошеровецька ТГ*	-	-	-	-	-	-	-
Заставнівська ТГ	7	1	0	0	6	0	0
Кадубовецька ТГ	3	0	0	0	2	1	0
Кам'янецька ТГ	1	1	0	0	0	0	1
Кам'янська ТГ*	-	-	-	-	-	-	-
Карапчівська ТГ*	-	1	-	-	-	-	-
Кельменецька ТГ	47	1	1	0	27	1	17
Кіцманська ТГ	46,25	1	0,5	0	20,75	0	24
Клішківська ТГ	0	1	0	0	0	0	0
Конятинська ТГ*	-	2	-	-	-	-	-
Кострижівська ТГ**	-	-	-	-	2	-	-
Красноільська ТГ*	-	-	-	-	-	-	-
Лівинецька ТГ**	-	1	-	-	6	-	-
Магальська ТГ**	-	-	-	-	-	-	-
Мамаївська ТГ	13	3	4	0	8	0	0
Мамалигівська ТГ*	-	-	-	-	-	-	-
Недобоївська ТГ*	-	1	-	-	-	-	-
Неполоковецька ТГ	0	1	0	0	0	0	0
Новодністровська ТГ	15	2	1	0,25	5	1,5	6,25
Новоселицька ТГ	9	2	0	1	7	0	0
Острицька ТГ*	-	-	-	-	-	-	-
Петровецька ТГ*	-	1	-	-	-	-	-
Путильська ТГ	18	3	0	0	14	0	1
Рукшинська ТГ**	-	-	-	-	-	-	-
Селятинська ТГ	11	1	0	0	10	0	0
Сокирянська ТГ	58	14	2	0,5	30	11,5	0
Ставчанська ТГ	0	0	0	0	0	0	0
Сторожинецька ТГ	41,5	1	2	0	32,75	2	3,75
Сучевенська ТГ*	-	1	-	-	-	-	-
Таршанська ТГ*	-	-	-	-	-	-	-
Тереблеченська ТГ**	-	1	-	-	3	-	-
Топорівська ТГ	6	1	0	0	5	0	0

Усть-Путильська ТГ**	-	0	-	-	5	-	-
Хотинська ТГ	21,5	9	2	1	13,5	0	1
Чагорська ТГ**	-	-	-	-	3	-	-
Чернівецька ТГ	131	24	8	4	60	8	27
Чудейська ТГ**	-	-	-	-	-	-	-
Юрковецька ТГ	0	0	0	0	0	0	0
РАЗОМ	524,25	93	24	6,75	319	29	92

* Немає надавача соціальних послуг

** Немає надавача соціальних послуг, послуги надає уповноважений орган

Результати проведеного аналізу свідчать про **критичний стан кадрового забезпечення** системи соціальної роботи та надання соціальних послуг в Чернівецькій області, що унеможлиблює задоволення в повному обсязі попиту жителів Чернівецької області на соціальні послуги.

Невід'ємною складовою системи кадрового забезпечення є професійне зростання працівників системи надання соціальних послуг. З цією метою законодавством України (стаття 17 Закону України «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю») передбачено створення обласних центрів соціальних служб до повноважень яких віднесено, зокрема, організація навчання із соціальної роботи, надання соціальних послуг; проведення навчальних заходів для надавачів соціальних послуг, спеціалістів виконавчих органів місцевого самоврядування, які здійснюють управління системою надання соціальних послуг сім'ям та дітям.

У Чернівецькій області створено Чернівецький обласний центр соціальних служб та забезпечено його діяльність.

Аналіз кадрового забезпечення цього закладу показав недостатній рівень спроможності його працівників проводити навчальну та методичну роботу. Так, у штаті обласного центру працює лише 9 працівників, 3 яких 5 – ФСР, 2 психологи, 1 юрист. В штаті немає жодного методиста. Навчальну роботу забезпечують лише 2 підготовлених тренери.

Такий стан справ свідчить про недостатню спроможність центру забезпечувати навчально-методичну роботу в громадах області.

Показники охоплення навчальними заходами працівників, які забезпечують у територіальних громадах організацію та надання соціальних послуг набагато нижчі ніж середні показники по Україні. Така ж ситуація і щодо підготовки кандидатів у сімейні форми виховання (див. рис. 1.6.4).

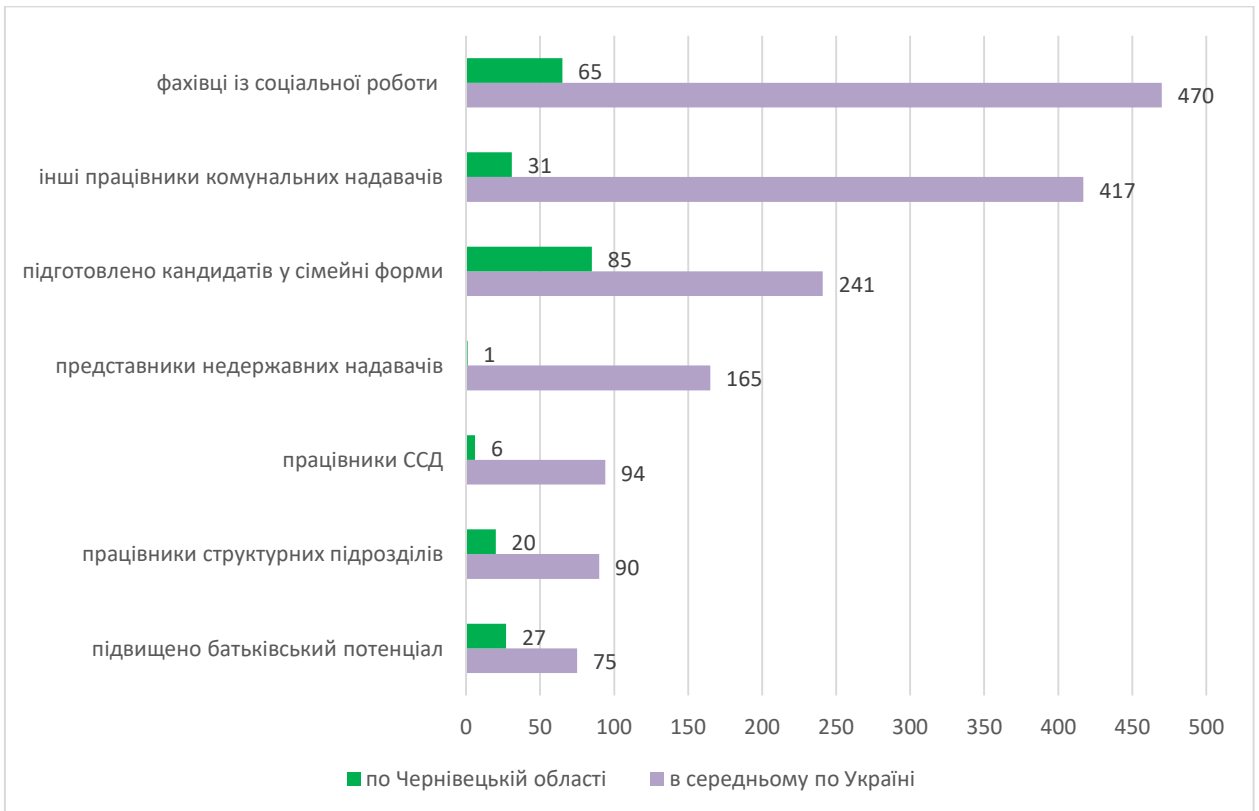

Рисунок 1.6.4. Стан охоплення навчальними заходами

Повноваження щодо організації та забезпечення умов для підвищення професійної компетентності/кваліфікації працівників, які надають соціальні послуги відповідно до статті 11 Закону України «Про соціальні послуги» покладено на місцеві державні адміністрації та виконавчі органи місцевих рад.

Аналіз отриманої інформації показав, що у 14 громадах (26,9 %) є плани підвищення кваліфікації, 11 громад (21,2%) мають плани проведення семінарів, тренінгів. Що стосується супервізійної роботи, то план її проведення має лише 1 – Сторожинецька громада (0,02 %). Проводять атестацію згідно із затвердженими планами 14 громад або 26,9 %.

Основою матеріально-технічного забезпечення системи соціальної роботи та надання соціальних послуг є наявність у надавачів послуг доступного приміщення, що відповідає ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» та достатньої кількості транспортних засобів, у тому числі і для перевезення маломобільних груп населення.

Аналіз стану відповідності приміщень ДБН щодо інклюзивності показав, що із 26 громад, де є комунальні надавачі соціальних послуг лише у 6 територіальних громадах (Вікнянська, Кельменецька, Новоселицька, Путильська, Сокирянська, Сторожинецька) приміщення надавачів соціальних послуг повністю відповідають зазначеним нормативам, у 12 ТГ (Ванчикувецька, Великокучурівська, Вижницька, Герцаївська, Глибоцька, Кадубовецька, Кіцманська, Новодністровська, Селятинська, Хотинська, Чернівецька) – відповідають частково, інші вісім громад зазначену інформацію подали некоректно, через що проаналізувати відповідність приміщень нормам інклюзивності неможливо. (див. рис. 1.6.5).

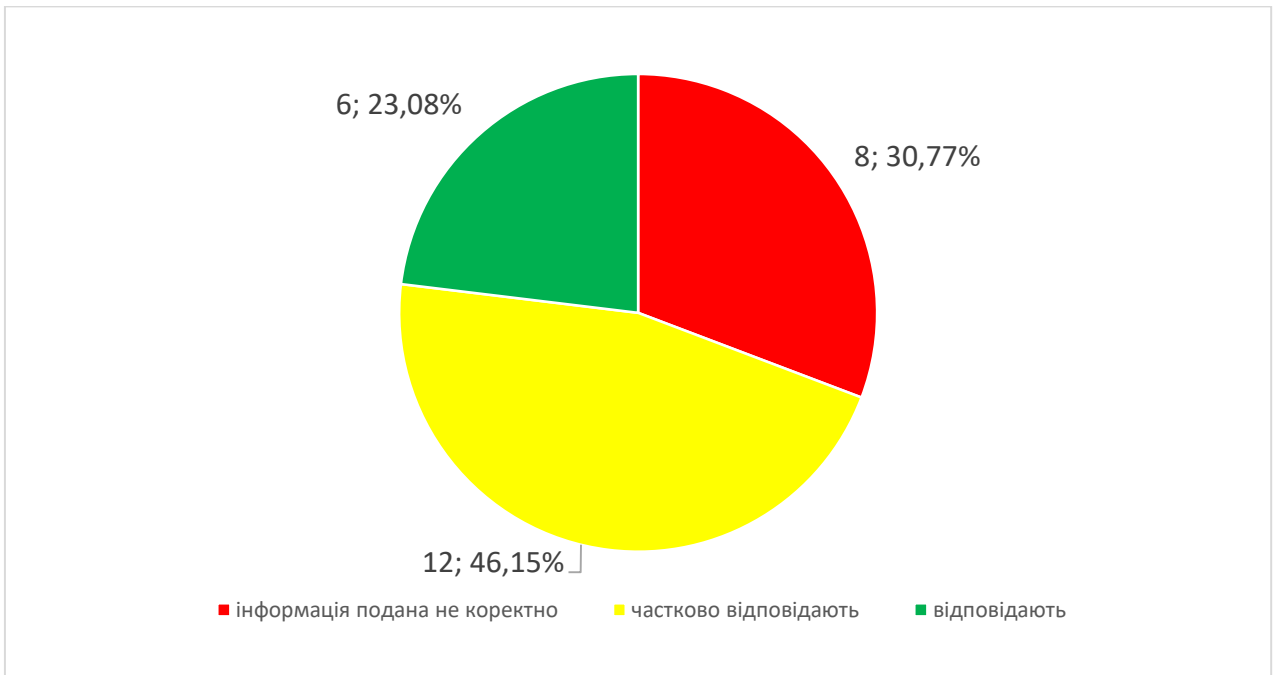

Рисунок 1.6.5. Відповідність приміщень надавачів соціальних послуг ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення»

Результати аналізу свідчать про те, що надавачі соціальних послуг у вище перелічених громадах (ймовірно 77 % усіх громад області) не відповідають критеріям діяльності надавачів соціальних послуг, затвердженим постановою КМУ від 03.03.2020 №185, не можуть бути внесені до Реєстру надавачів соціальних послуг та надавати такі послуги.

Комунальні надавачі соціальних послуг Чернівецької області мають всього 67 транспортних засоби, з яких 7 легкових автомобілів, 2 мікроавтобуси, 56 велосипедів, жодного мопеда чи скутера.

В громадах є лише 2 автотранспортних засоби, спеціально облаштованих для перевезення маломобільних груп населення.

Таблиця 1.6.2. Матеріально-технічне забезпечення надавачів соціальних послуг Чернівецької області в розрізі територіальних громад

№	Перелік територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг) та центрів надання соціальних послуг, засновниками яких є територіальні громади Чернівецької області	Забезпеченість транспортними засобами:					автотранспорт, який спеціально облаштований для перевезення маломобільних груп населення, одиниць
		легкові автомобілі, одиниць	скутери, одиниць	мопеди, одиниць	велосипеди, одиниць	мікроавтобус, одиниць	
1	Кельменецька селищна рада	1	0	0	44	0	0
2	Кіцманська міська рада	1	0	0	0	0	0
3	Сокирянська міська рада	1	0	0	0	0	0
4	Сторожинецька міська рада	-	-	-	-	-	-
5	Чернівецька міська рада	-	-	-	-	-	-
6	Вижницька міська рада	1	0	0	3	1	1

7	Вікнянська сільська рада						
8	Герцаївська міська рада	0	0	0	0	0	0
9	Глибоцька територіальна громада	1	0	0	0	1	0
10	Заставнівська міська рада	0	0	0	0	0	0
11	Мамалигівська сільська рада	-	-	-	-	-	-
12	Новодністровська міська рада	0	0	0	0	0	0
13	Новоселицька міська рада	0	0	0	0	0	0
14	Пutilьська селищна рада	2	0	0	0	0	0
15	Селятинська сільська рада	0	0	0	0	0	0
16	Клішківська сільська рада	0	0	0	0	0	0
17	Берегометська селищна рада	0	0	0	8	0	0
18	Хотинська міська рада	0	0	0	0	0	1
19	Топорівська сільська рада	0	0	0	0	0	0
20	Мамаївська сільська рада	0	0	0	1	0	0
21	Ставчанська сільська рада	-	-	-	-	-	-
22	Неполоковецька сільська рада	0	0	0	0	0	0
23	Ванчиновецька сільська рада	0	0	0	0	0	0
24	Кадубовецька сільська рада	0	0	0	0	0	0
25	Острицька сільська рада	0	0	0	0	0	0
26	Великокучурівська сільська рада	-	-	-	-	-	-
27	Юрковецька сільська рада	-	-	-	-	-	-
28	Петровецька сільська рада	-	-	-	-	-	-
29	Веренчанська сільська рада	-	-	-	-	-	-
30	Кам'янецька сільська рада	0	0	0	0	0	0
	ВСЬОГО	7	0	0	56	2	2

За результатами аналізу стану фінансового забезпечення системи соціального захисту населення, у тому числі системи соціальної роботи та надання соціальних послуг на регіональному рівні слід зазначити, що в період воєнного стану на фоні суттєвого зниження загальних видатків обласного бюджету (1354327,4 тис. гривень у 2022 році проти 1833953,7 тис. гривень у 2020 році)

видатки на соціальний захист населення, включаючи і видатки на соціальні послуги, не тільки не зменшилися, а й суттєво зросли. Так у 2020 році частка видатків на соціальний захист населення складала 8,7 % від загальних видатків обласного бюджету, а видатки на соціальну роботу та надання соціальних послуг – 0,4 % від загальних видатків обласного бюджету. У 2022 році ця пропорція складала відповідно 18,7 % та 0,7 %. Водночас варто зазначити, що таке зростання відбулося фактично за рахунок збільшення видатків на виплату допомог, пільг та інших виплат. Відсоток фінансування на соціальну роботу та надання соціальних послуг збільшився незначною мірою (Див. рис. 1.6.6).

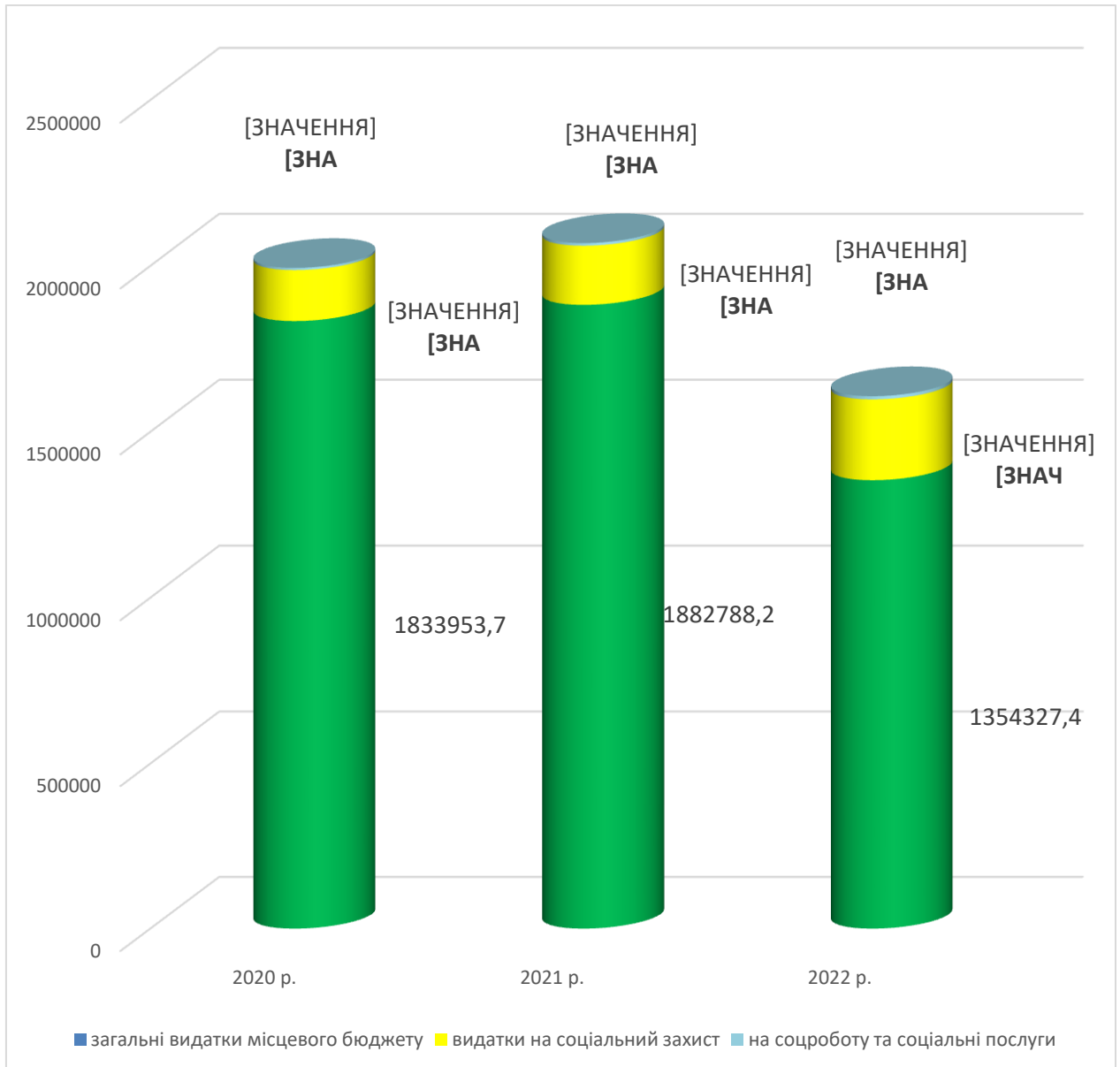

Рисунок 1.6.6. Динаміка видатків обласного бюджету на соціальний захист і соціальні послуги (тис. грн)

Крім того, аналіз динаміки структури видатків обласного бюджету на соціальний захист населення виявив стійку тенденцію до переважання видатків на забезпечення утримання закладів, які надають послуги стаціонарного догляду, в першу чергу осіб, які не можуть вести самостійний спосіб життя через похилий вік, фізичні та розумові вади, психічні захворювання або інші хвороби, а також дітей з вадами фізичного та розумового розвитку (див. рис. 1.6.7).

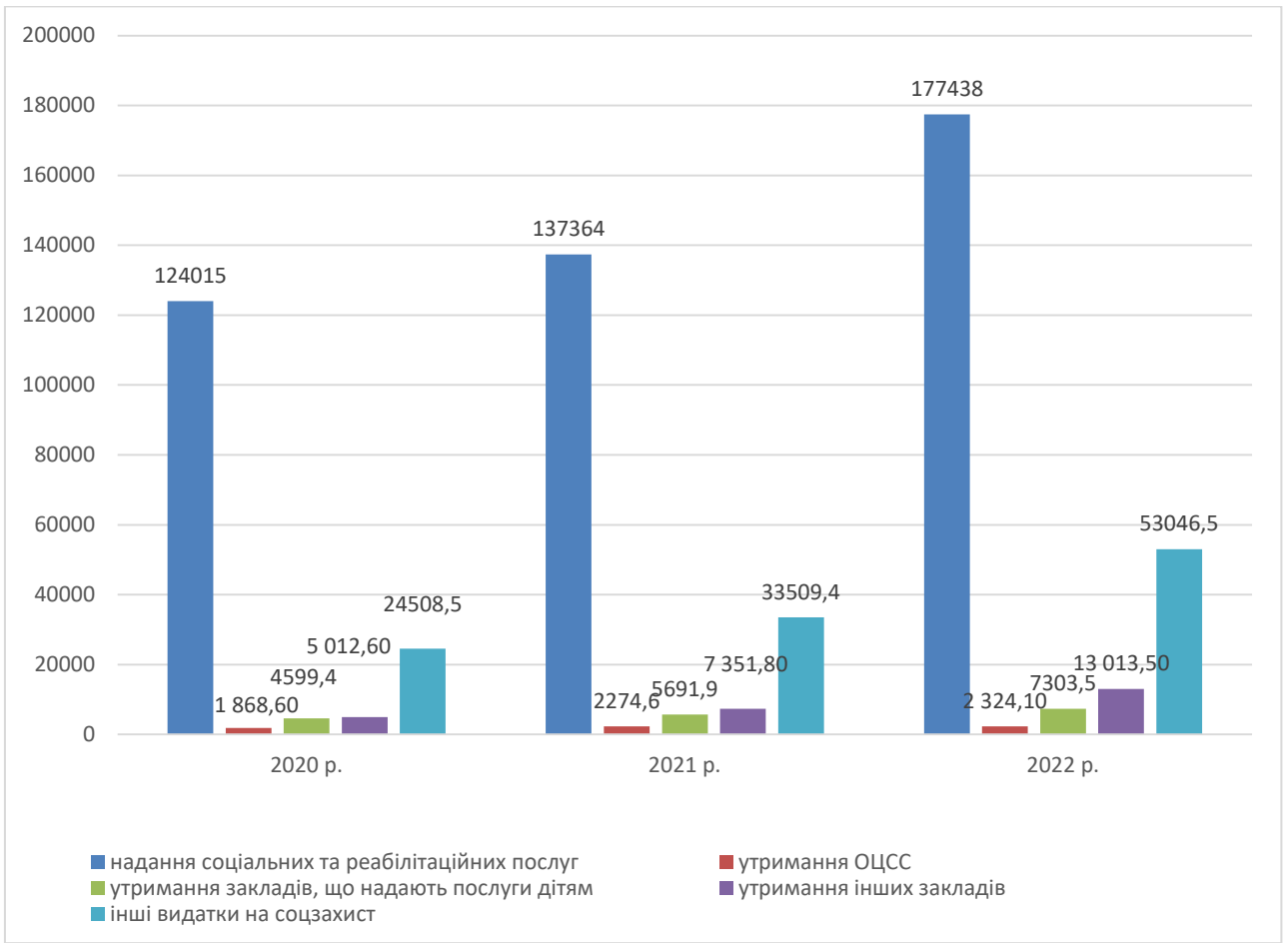

Рисунок 1.6.7. Динаміка структури видатків обласного бюджету на соціальний захист населення

Аналіз стану фінансового забезпечення системи соціального захисту населення, у тому числі системи соціальної роботи та надання соціальних послуг в територіальних громадах провести не вдалося через некоректно подані матеріали територіальними громадами.

Висновки:

- В територіальних громадах Чернівецької області вкрай низький рівень кадрового забезпечення комунальних надавачів соціальних послуг. Комунальні надавачі не забезпечені психологами, юристами, соціальними працівниками.
- В громадах критично не вистачає фахівців із соціальної роботи, внаслідок чого навантаження на такого працівника сягає понад 40 тисяч населення на одну штатну одиницю. Такий стан справ не сприяє впровадженню єдиного уніфікованого підходу до організації надання соціальних послуг. За відсутності ФСР, в громаді не може в повній мірі бути забезпечене надання базових соціальних послуг.
- Потребує удосконалення система підвищення професійних компетентностей/кваліфікації працівників надавачів соціальних послуг. На сьогодні рівень охоплення заходами з підвищення кваліфікації / професійних компетентностей занадто низький в порівнянні з середнім показником по Україні
- Дуже слабка матеріально-технічна база комунальних надавачів соціальних послуг може негативно впливати на якість та доступність соціальних послуг, які вони надають.
- Потребують перегляду підходи до фінансування системи надання соціальних послуг, зокрема, впровадження фінансування соціальних послуг відповідно до визначених потреб жителів територіальних громад, а не утримання надавачів соціальних послуг.
- При складанні проектів бюджету як області, так і територіальних громад недостатня увага приділяється механізмам аутсорсингу соціальних послуг, зокрема, соціальному замовленню.

1.7. Інформування та комунікація з населенням громад у Чернівецькій області

Повноваження виконавчих органів сільських, селищних, міських рад щодо інформування населення про перелік соціальних послуг, їхній зміст і порядок їх надання у формі, доступній для сприйняття особами з будь-яким видом порушення здоров'я передбачено законами України «Про соціальні послуги», «Про місцеве самоврядування», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю».

Разом з тим, Законом України «Про соціальні послуги» встановлено обов'язкове інформування місцевих органів влади про відмову у наданні послуг через відсутність надавача цих послуг.

Крім того практичні рекомендації щодо інформування населення про перелік соціальних послуг, їхній зміст і порядок їх надання у формі, доступній для сприйняття особами з будь-яким видом порушення здоров'я місцевим органам самоврядування затверджено Міністерством соціальної політики України (наказ від 31.07.2023 № 263 «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»). Враховуючи зазначене на законодавчому рівні в повному обсязі визначено весь механізм важливого сегменту діяльності ОМС в частині інформування мешканців громад про наявні соціальні послуги та їх розвиток.

Проведений експертами кабінетний аналіз виконання структурними підрозділами соціального захисту населення функції з інформування та комунікації з населенням громад у Чернівецькій області показав недостатній рівень такої діяльності у багатьох громадах. Зокрема, 37 ТГ не розміщують на сайтах громад перелік соціальних послуг, що передбачено законодавством. Лише 9 громад оприлюднюють звіт за результатами визначення потреб населення громади в соціальних послугах (див. рис. 1.7.1, 1.7.2).

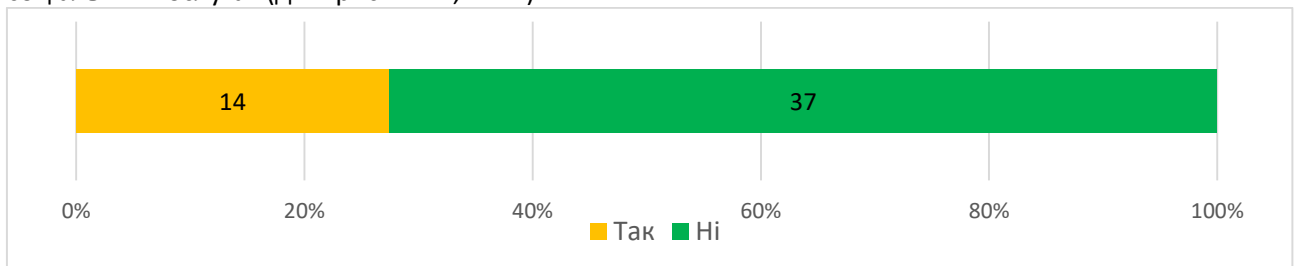

Рис. 1.7.1. Частка громад області, що розміщують перелік соціальних послуг на офіційних сайтах громад

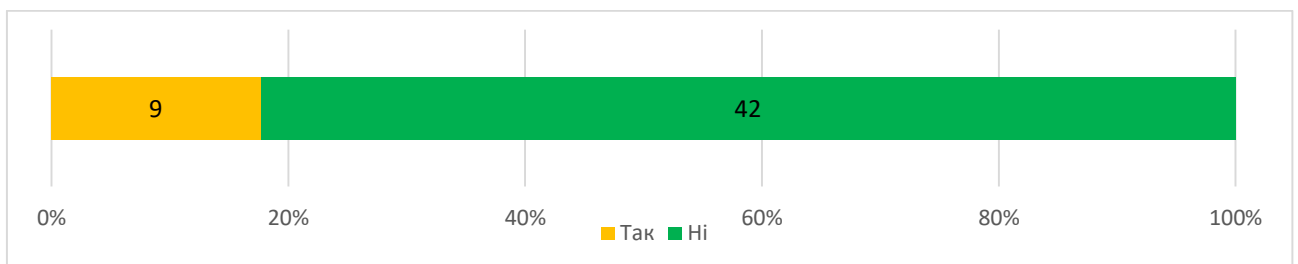

Рис. 1.7.2. Частка громад області, що оприлюднюють звіти за результатами визначення потреб у соціальних послугах на офіційних сайтах громад

Аналіз показав, що такий результат з інформування та комунікацію з населенням обумовлений тим, **лише у 10 ТГ у Положенні про структурний підрозділ соціального захисту населення передбачені функції з інформування населення про перелік соціальних послуг, їх зміст і порядок надання у формі, доступній для сприйняття особами з будь-якими видом порушення здоров'я, у 37 ТГ Перелік соціальних послуг взагалі не затверджується головою громади.**

Аналіз змісту наявної інформації на сайтах громад показав, що інформація про перелік надавачів соціальних послуг, графіки їх роботи, контакти наявна у 37 громадах перелік соціальних послуг, які надають надавачі соціальних послуг у 27 громадах, перелік та назва державних стандартів соціальних послуг у 10 громадах, загальний обсяг видатків місцевого бюджету на

соціальні послуги 13 громадах , звіти за результатами моніторингу та оцінки якості 5 громади (див. рис. 1.7.3).

Рис. 1.7.3. Перелік наявної інформації (змісту) на сайтах ТГ

Загальна інформація у розрізі громад Чернівецької області щодо інформування та комунікації з населенням подано у таблиці 1.7.1, зокрема затвердження переліку соціальних послуг за результатами визначення потреби населення громади у соціальних послугах, розміщення переліку соціальних послуг на сайтах ТГ, та оприлюднення звітів за результатами визначених потреб населення громади у соціальних послугах.

Таблиця 1.7.1. Інформація щодо виконання повноважень структурними підрозділами соціального захисту населення повноважень щодо інформування та комунікації з населенням про визначення потреб у соціальних послугах на рівні громад області*

№	Назва громади	Затвердження переліку соціальних послуг за результатами визначення потреби населення громади в соціальних послугах	Розміщення переліку соціальних послуг на сайті громади	Оприлюднення звіту за результатами визначення потреб населення громади в соціальних послугах
1	Глибоцька громада	Ні	Так	Ні
2	Вижницька громада	Ні	Так	Ні
3	Берегометська громада	Так	Ні	Ні
4	Новодністровська громада	Ні	Ні	Ні
5	Недобоївська громада	Ні	Ні	Ні
6	Сторожинецька громада	Ні	Ні	Ні
7	Вікнянська громада	Так	Ні	Ні
8	Сокирянська громада	Так	Так	Ні
9	Острицька громада	Ні	Ні	Ні
10	Кам'янецька громада	Ні	Ні	Ні
11	Хотинська громада	Так	Ні	Так
12	Кіцманська громада	Так	Так	Так
13	Заставнівська громада	Ні	Ні	Ні
14	Герцаївська громада	Ні	Ні	Ні
15	Кострижівська громада	Ні	Ні	Ні
16	Карапчівська громада	Ні	Ні	Ні
17	Клішківська громада	Ні	Ні	Ні
18	Чернівецька громада	Ні	Ні	Ні
19	Ванчиновецька громада	Ні	Ні	Ні

20	Банилівська громада	Так	Так	Так
21	Новоселицька громада	Так	Так	Так
22	Вашківецька громада	Так	Ні	Ні
23	Усть-Путильська громада	Так	Так	Ні
24	Юрковецька громада	Ні	Ні	Ні
25	Топорівська громада	Ні	Ні	Ні
26	Вашковецька громада	Так	Так	Ні
27	Рукшинська громада	Ні	Ні	Ні
28	Великокучурівська громада	Так	Так	Так
29	Веренчанська громада	Ні	Ні	Ні
30	Ставчанська громада	Так	Так	Ні
31	Кельменецька громада	Ні	Ні	Ні
32	Чудейська громада	Так	Ні	Ні
33	Магальська громада	Так	Так	Так
34	Мамаївська громада	Ні	Ні	Ні
35	Боянська громада	Ні	Ні	Ні
36	Горішньошеровецька громада	Ні	Так	Ні
37	Волоківська громада	Так	Так	Так
38	Тереблеченська громада	Так	Так	Так
39	Сучевенська громада	Ні	Ні	Ні
40	Неполоковецька громада	Ні	Ні	Ні
41	Красноільська громада	Ні	Ні	Ні
42	Чагорська громада	Ні	Ні	Ні
43	Петровецька громада	Ні	Ні	Ні
44	Конятинська громада	Ні	Ні	Ні
45	Лівинецька громада	Ні	Ні	Так
46	Кам'янська громада	Ні	Ні	Ні
47	Тарашанська громада	Ні	Ні	Ні
48	Кадубовецька громада	Ні	Ні	Ні
49	Селятинська громада	Ні	Ні	Ні
50	Мамалигівська громада	Ні	Ні	Ні
51	Путильська громада	Ні	Ні	Ні

*Дані наведені по 51 громаді області, що надали інформацію

Аналіз отриманої інформації щодо виконання повноважень Департаментом Чернівецької ОВА. повноважень стосовно інформування населення регіону про розвиток соціальних послуг показав, що положенням про Департамент затверджено функції щодо узагальнення визначених виконавчими органами міських рад міст обласного значення, міських, сільських, селищних територіальних громад потреб в соціальних послугах, оприлюднення відповідних результатів а також інформування населення області про перелік соціальних послуг, їх зміст і порядок надання у формі, доступній для сприйняття особами з будь-яким видом порушення здоров'я. **Проте, протягом 2022–2023 рр. визначення потреб у соціальних послугах не здійснювалось. Інформація не оприлюднювалась. Перелік соціальних послуг в ОДА не затверджувався. Сайт ОВА не містить інформації про наявні в області соціальні послуги.**

Що стосується отриманої для аналізу інформації Головного управління Національної соціальної сервісної служби у Чернівецькій області (далі - ГУНССС) варто зауважити, що **питання контролю за дотримання законодавства в частині повноважень щодо інформування та комунікації з населенням не плануються і не здійснюються.**

Таким чином, діяльність громад Чернівецької області в частині інформування та комунікації з населенням за напрямком розвитку соціальних послуг та соціальної роботи потребує приведення у відповідність до законодавства та має бути передбачена у стратегічних та короткотермінових програмних документах громад області.

Офіційний сайт області потребує суттєвого доопрацювання в частині інформування мешканців регіону про соціальні послуги та умови їх отримання.

Висновки

Повноваження структурних підрозділів соціального захисту населення громад та Департаменту ОВА щодо інформування та комунікації не забезпечено на належному рівні. Більшість громад області не здійснюють інформування та комунікації з населенням у сегменті розвитку соціальних послуг.

Офіційний сайт ОВА потребує змістовного наповнення інформації про наявні соціальні послуги та перспективи розвитку соціальної роботи /надання соціальних послуг для населення.

Діяльність Головного управління Національної соціальної сервісної служби Чернівецької області не приділяє належної уваги контролю за діяльністю структурних підрозділів та надавачів соціальних послуг в частині виконання законодавства про інформування та комунікацію з населенням області.

1.8. Стан проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг у громадах Чернівецької області

Проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг у громадах передбачено постановою КМУ від 01.06.2020 № 449 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу надання та оцінки якості соціальних послуг» та наказом Мінсоцполітики від 27.12.2013 № 904 «Про затвердження методичними рекомендаціями з проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг».

Зазначеними постановами Уряду визначено суб'єкти моніторингу надання соціальних послуг, зокрема:

- Нацсоцслужба;
- Регіональний орган соціального захисту населення;
- Місцевий орган соціального захисту населення;
- Надавачі соціальних послуг незалежно від форми власності (крім надавачів соціальних послуг, що надають такі послуги на непрофесійній основі).

Разом з цим, визначено завдання моніторингу, зокрема:

- визначення кількості осіб в громаді, які потребують соціальних послуг;
- кількості надавачів соціальних послуг;
- забезпечення якісними послугами, що відповідають їх потребам;
- підготовка звітів про надання послуг;
- аналіз дотримання державних стандартів;
- планування роботи з розвитку системи надання соціальних послуг.

Законодавством також передбачено і терміни проведення Моніторингу надання соціальних послуг – один раз на рік. При цьому, надавачі соціальних послуг ведуть облік та аналіз показників діяльності і щорічно до 1 лютого подають місцевим органам соціального захисту населення дані обліку показників діяльності з надання соціальних послуг, а місцеві органи соціального захисту населення до 1 березня подають регіональним органам соціального захисту дані моніторингу, які до 1 квітня подають дані моніторингу Нацсоцслужбі.

Що стосується оцінки якості соціальних послуг варто зазначити, що Метою оцінки якості соціальних послуг вищезазначені нормативними актами Уряду визначено **встановлення рівня відповідності наданих соціальних послуг затвердженим державним стандартам соціальних послуг**

Законодавчо також визначені етапність (терміни) проведення оцінки якості:

Внутрішня оцінка якості соціальних послуг проводиться Надавачем соціальних послуг один раз на рік не пізніше ніж 31 липня.

Зовнішня оцінка якості соціальних послуг проводиться Засновником/Замовником послуг один раз на рік до 30 червня. При цьому зовнішню оцінку якості соціальних послуг варто проводити наступного року після проведення внутрішньої оцінки.

Також визначені послідовні дії при здійсненні ОЦІНКИ, зокрема:

- 1) Планування та проведення оцінки якості соціальних послуг;
- 2) Проведення аналізу результатів оцінки якості соціальних послуг;
- 3) Розміщення результатів проведеної оцінки якості соціальних послуг в офіційних друкованих виданнях, на офіційному веб-сайті, на єдиному державному веб-порталі відкритих даних, на інформаційних стендах надавача соціальних послуг або в будь-який інший спосіб;**
- 4) Розроблення заходів, спрямованих на підвищення якості надання соціальних послуг;
- 5) Моніторинг здійснення заходів, спрямованих на підвищення якості надання соціальних послуг.

Також законодавством передбачено як використовувати результати Оцінки, зокрема для підготовки пропозицій щодо :

- Удосконалення діяльності надавача соціальних послуг;
- Підвищення рівня професійної компетенції персоналу надавача соціальних послуг;
- Шляхів вирішення проблем, що гальмують розвиток надання соціальних послуг;
- Виправлення недоліків надання соціальних послуг надавачем соціальних послуг;
- Підвищення якості соціальних послуг.

Для проведення оцінки якості соціальних послуг визначено показники якості цих послуг, зокрема: адресність та індивідуальний підхід; результативність; своєчасність; доступність та відкритість; зручність; повага до отримувача соціальної послуги; професійність.

У кожному державному стандарті соціальних послуг зазначено кількісні та якісні показники оцінки якості.

Аналіз інформації стосовно проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг в громадах Чернівецької області показав, що **виконання функції щодо здійснення моніторингу надання соціальних послуг, оцінки їх якості, оприлюднення на сайтах включенні до Положення про структурний підрозділ організації надання соціальних послуг лише у 19 ТГ.**

Результати опрацювання отриманої інформації від 52 громад області показало, що у 20 громад структурні підрозділи з питань соціального захисту населення не проводять моніторинг надання соціальних послуг (див. рис. 1.8.1), як передбачено законодавством.

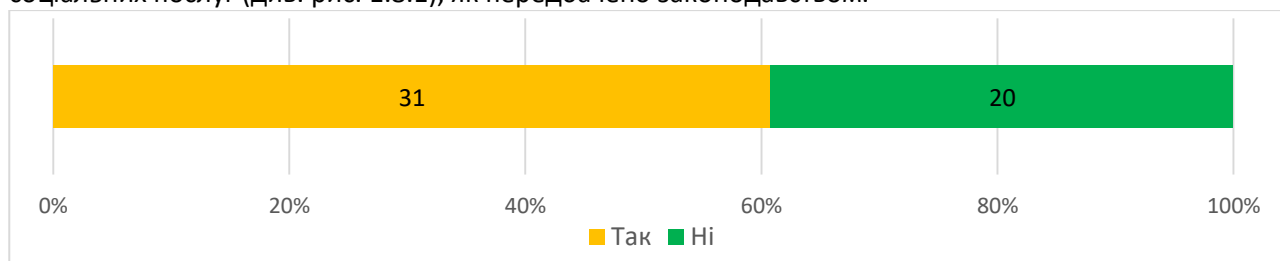

Рис. 1.8.1 Співвідношення громад Чернівецької області щодо проведення структурним підрозділом соціального захисту населення моніторингу надання соціальних послуг.

Разом з тим, 35 структурних підрозділів соціального захисту подають щороку регіональним органам соціального захисту населення узагальнені дані моніторингу надання соціальних послуг (див. рис. 1.8.2) і 16 громад не виконують такої функції.

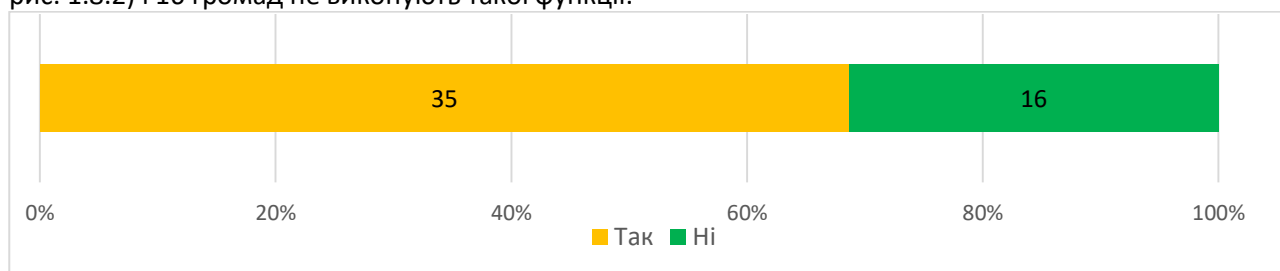

Рис. 1.8.2. Частка громад Чернівецької області, що подаються щороку регіональним органам соціального захисту населення узагальнені дані моніторингу надання соціальних послуг.

Разом з тим, аналіз інформації щодо соціальних послуг, що надаються у громаді, змісту та умов їх надання на сайті громади показав, що **звіти щодо моніторингу та оцінки якості соціальних послуг розміщують лише 5 з 52 ТГ.**

Така ситуація може говорити про формальний підхід деяких громад, не розуміння необхідності та суті виконання визначених законодавством функцій щодо проведення моніторингу надання соціальних послуг та інформування про його результати, а також про відсутність належного контролю Департаменту ОВА за якістю поданої інформації від громад.

Аналогічна ситуація з **проведенням зовнішньої оцінки надання соціальних послуг громадами області, таку функцію виконують лише 15 ТГ і 36 ТГ не забезпечують проведення такої оцінки** (див. рис. 1.8.3)

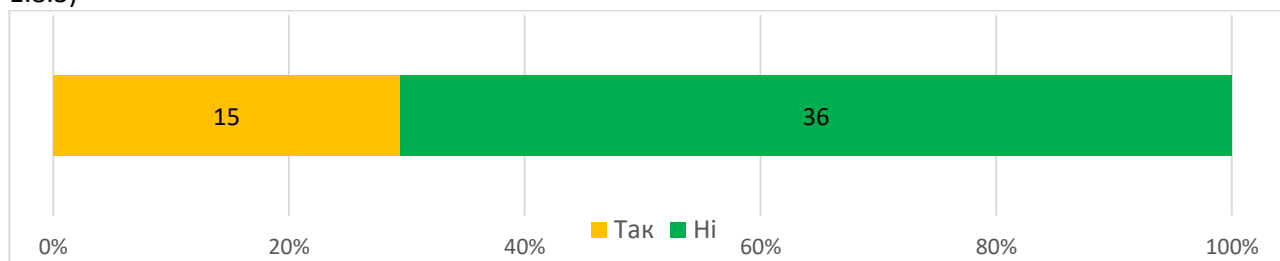

Рис. 1.8.3. Проведення структурними підрозділами соціального захисту населення зовнішньої оцінки надання соціальних послуг.

Узагальнена інформація щодо виконання повноважень структурними підрозділами соціального захисту населення моніторингу надання соціальних послуг та зовнішньої оцінки надання соціальних послуг у розрізі кожної громади подано у таблиці 1.8.1.

Таблиця 1.8.1. Стан виконання повноважень структурними підрозділами соціального захисту населення громад Чернівецької області*

№	Назва громади	Проведення моніторингу надання соціальних послуг	Подання регіональним органам соціального захисту населення узагальнених даних щодо проведеного моніторингу надання соціальних послуг	Наявність Звіту щодо моніторингу та оцінки якості соціальних послуг на сайті громади	Проведення структурним підрозділом соціального захисту зовнішньої оцінки надання соціальних послуг
1	Глибоцька громада	Ні	Ні	Ні	Так
2	Вижницька громада	Ні	Ні	Ні	Ні
3	Берегометська громада	Так	Так	Ні	Ні
4	Новодністровська громада	Ні	Ні	Ні	Так
5	Недобоївська громада	Так	Так	Ні	Ні
6	Сторожинецька громада	Так	Так	Ні	Ні
7	Вікнянська громада	Так	Так	Ні	Так
8	Сокирянська громада	Ні	Ні	Ні	Ні
9	Острицька громада	Так	Так	Ні	Ні
10	Кам'янецька громада	Ні	Ні	Ні	Так
11	Хотинська громада	Ні	Так	Ні	Ні
12	Кіцманська громада	Так	Так	Так	Ні
13	Заставнівська громада	Ні	Ні	Ні	Ні
14	Герцаївська громада	Так	Так	Ні	Ні
15	Кострижівська громада	Так	Так	Ні	Ні
16	Карапчівська громада	Так	Так	Ні	Так
17	Клішківська громада	Ні	Так	Ні	Так
18	Чернівецька громада	Так	Так	Ні	Ні
19	Ванчиковецька громада	Ні	Так	Ні	Ні
20	Банилівська громада	Ні	Ні	Ні	Ні
21	Новоселицька громада	Так	Так	Ні	Ні
22	Вашківська громада	Так	Так	Ні	Так

23	Усть-Путильська громада	Так	Так	Ні	Ні
24	Юрковецька громада	Так	Так	Так	Ні
25	Топорівська громада	Так	Так	Ні	Так
26	Вашковецька громада	Ні	Ні	Ні	Ні
27	Рукшинська громада	Так	Так	Так	Ні
28	Великокучурівська громада	Так	Так	Так	Ні
29	Веренчанська громада	Так	Так	Ні	Ні
30	Ставчанська громада	Так	Так	Ні	Ні
31	Кельменецька громада	Так	Так	Ні	Ні
32	Чудейська громада	Ні	Ні	Ні	Ні
33	Магальська громада	Так	Так	Ні	Так
34	Мамаївська громада	Так	Так	Ні	Ні
35	Боянська громада	Ні	Ні	Ні	Так
36	Горішньошеровецька громада	Так	Так	Ні	Ні
37	Волоківська громада	Так	Так	Так	Ні
38	Тереблеченська громада	Ні	Так	Ні	Ні
39	Сучевенська громада	Ні	Ні	Ні	Ні
40	Неполоковецька громада	Ні	Ні	Ні	Ні
41	Красноільська громада	Так	Так	Ні	Так
42	Чагорська громада	Ні	Так	Ні	Так
43	Петровецька громада	Так	Так	Ні	Ні
44	Конятинська громада	Так	Ні	Ні	Ні
45	Лівинецька громада	Так	Так	Ні	Так
46	Кам'янська громада	Ні	Ні	Ні	Ні
47	Тарашанська громада	Ні	Ні	Ні	Ні
48	Кадубовецька громада	Так	Ні	Ні	Так
49	Селятинська громада	Так	Так	Ні	Ні
50	Мамалигівська громада	Ні	Так	Ні	Ні
51	Путильська громада	Так	Так	Ні	Так

*Дані наведені по 51 громаді області, що надали інформацію

Не стало практикою для громад області інформувати регіональний рівень (ОВА/ Департамент ОВА, ГУНССС) про неможливість задовольнити потреби мешканців громад необхідними соціальними послугами. Аналіз показав, що лише чотири громади – Старожинецька, Рукшинська, Волоківська, Комарівська інформували Департамент про незадоволену потребу у таких соціальних послугах: денний догляд, інформування, консультування, догляд на непрофесійній основі.

Разом з тим, **аналіз даних щодо проведення моніторингу надання соціальних послуг надавачами соціальних послуг у Чернівецькій області показав інші тенденції.** Так, опитування показало, що 30 громад здійснюють проведення моніторингу надання соціальних послуг і 21 ТГ не забезпечують такої діяльності (див. рис. 1.8.4)

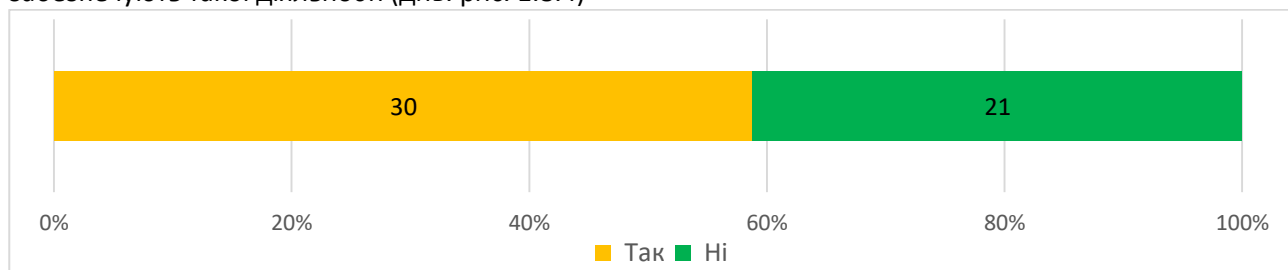

Рис. 1.8.4. Здійснення надавачем моніторингу надання соціальних послуг у громаді

Дані щодо проведення надавачами соціальних послуг внутрішньої оцінки якості соціальних послуг, де 27 ТГ виконують таку функцію і 24 навпаки не здійснюють такої діяльності (див. рис 1.8.5)

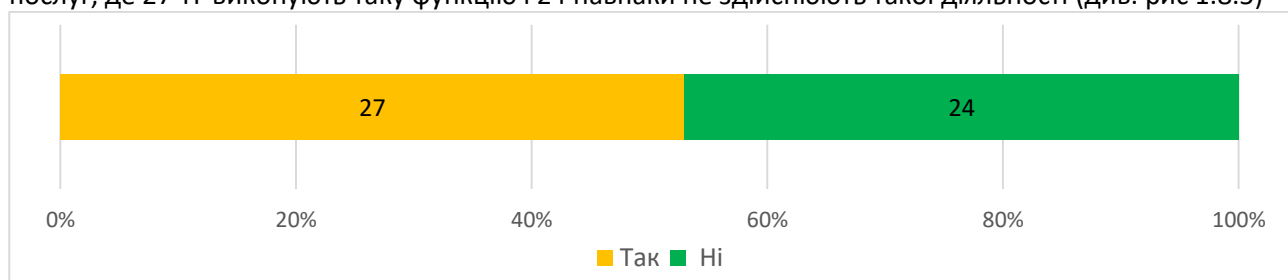

Рис. 1.8.5. Проведення внутрішньої оцінки якості соціальних послуг надавачами соціальних послуг

При цьому лише у 11 ТГ надавачі соціальних послуг оприлюднюють результати внутрішньої оцінки якості соціальних послуг і 40 ТГ не оприлюднюють результати громадськості про проведену оцінку якості (див. рис. 1.8.6).

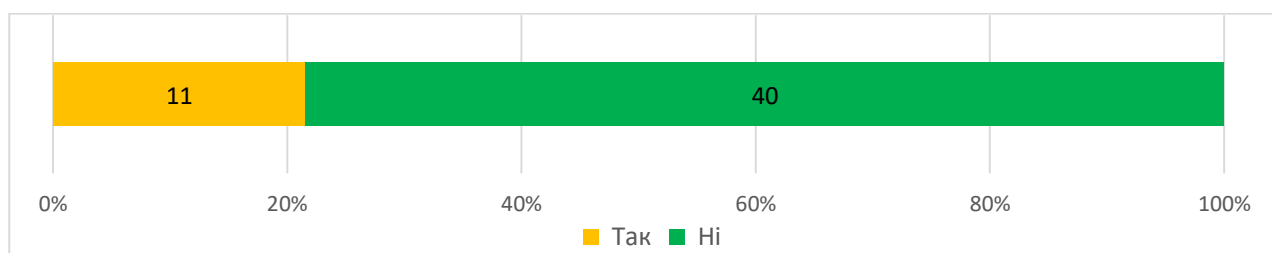

Рис. 1.8.6. Оприлюднення результатів внутрішньої оцінки якості соціальних послуг надавачами Чернівецької області.

Що стосується здійснення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг на обласному рівні, слід зауважити, що у положенні про Департамент передбачено проведення на регіональному рівні моніторингу надання соціальних послуг, оцінювання їх якості та оприлюднення відповідних результатів.

Опитування показало, що у 2022–2023 роках Департаментом на регіональному рівні не здійснюється моніторинг надання соціальних послуг, оцінювання їх якості у зв'язку із воєнним часом.

Проте відповідно до отриманої для аналізу інформації Департамент постійно здійснює моніторинг надавачів соціальних послуг, результати розглядаються на нарадах, колегіях, на виїзних засіданнях в ТГ за участі керівництва ОВА. ТГ отримують відповідні доручення. Результати такого моніторингу не оприлюднювалися.

Висновки:

Проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг на регіональному рівні та громадах Чернівецької області не стало системною роботою і не розглядаються з метою удосконалення діяльності надавачів соціальних послуг, підвищення рівня професійної компетенції персоналу надавача соціальних послуг та якості соціальних послуг.

Ігнорування органами місцевого самоврядування, структурними підрозділами соціального захисту населення проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг, як правило, призводить до управлінських помилок при вирішенні проблем, що гальмує розвиток соціальних послуг та виправлення недоліків при наданні соціальних послуг надавачем соціальних послуг.

Виконання повноважень щодо проведення моніторингу та зовнішньої оцінки якості соціальних послуг у ТГ області залишилися поза увагою діяльності ГУНСС і потребує актуалізації, перегляду змісту своєї діяльності у цьому напрямку.

РОЗДІЛ 2. Рекомендації щодо впровадження інноваційних рішень для підвищення рівня та різноманітності послуг, що надаються у відповідь на кризу та відповідно до потреб ТГ, спрямованих на покращення соціальної роботи та розвиток системи надання соціальних послуг для Чернівецької області в цілому, з урахуванням потреб мешканців 52 ТГ Чернівецької області

№	Назва напрямку	Перелік заходів	Строк	Виконавці
2.1.	Удосконалення місцевих політик			
2.1.1.	Створити в Департаменті соціального захисту населення Чернівецької ОВА окремий структурний підрозділ з питань розвитку системи надання соціальних послуг та здійснення соціальної роботи з метою реалізації державної політики у сфері надання соціальних послуг на регіональному рівні;	2024 р.	Департамент соціального захисту населення	
2.1.2.	Зібрати, узагальнити та здійснити аналіз соціально-демографічних даних щодо кількості осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах в розрізі старостинських округів з гендерно дезагредованими даними.	2024 р.	Сучевенська сільська територіальна громада	
2.1.3.	Доповнити соціально-демографічні дані щодо кількості осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах територіальним громадам	2024 р.	Банилівська, Берегометська, Боянська, Брусницька, Ванчиковецька, Вашківецька, Вашковецька, Великокучурівська, Веренчанська, Вижницька, Вікнянська, Волоківська, Герцаївська, Глибоцька, Горішньошеровецька, Заставнівська, Кадубовецька, Кам'янецька, Кам'янська, Карапчівська, Кельменецька, Кіцманська, Клішківецька, Конятинська, Кострижівська, Красноільська, Лівинецька, Магальська, Мамаївська, Мамалигівська, Недобоївська, Неполоковецька, Новодністровська, Новоселицька, Острицька, Петровецька, Путильська, Рукшинська, Селятинська, Сокирянська, Ставчанська, Сторожинецька, Тарашанська, Терблеченська, Топорівська, Усть-Путильська, Хотинська, Чагорська, Чернівецька, Чудейська, Юрковецька ТГ	

2.1.4.	Завершити збирання, узагальнення та аналіз даних соціально-демографічного паспорту у територіальних громадах щодо кількості осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення. (Відповідно до вимог наказу Міністерства соціальної політики від 19.04.2023 № 130-Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах»)	2024 р.	Органи місцевого самоврядування
2.1.5.	Забезпечити оновлення даних щодо соціально-демографічної ситуації у територіальній громаді та кількості осіб/сімей, які належать до вразливих груп населення за відповідною формою рекомендованою Міністерством соціальної політики	Один раз на три роки у період з 01 січня до 15 червня	Органи місцевого самоврядування
2.1.6	Доповнити, у разі відсутності розробити та затвердити Паспорт громад; Забезпечити його оприлюднення на офіційному сайті відповідних рад.	2024 р.	Органи місцевого самоврядування
2.1.7	Внести зміни до стратегічних документів ТГ стосовно надання соціальних послуг	2024 р.	Органи місцевого самоврядування, Боянська, Герцаївська, Глибоцька, Заставнівська, Кам'янецька, Карапчівська, Лівинецька, Мамаївська, Новодністровська, Острицька, Селятинська, Сучевенська, Тарашанська, Топорівська, Усть-Путильська, Хотинська, Чагорська, Чудейська ТГ
2.1.8	Забезпечити проведення оцінки потреб населення ТГ області в соціальних послугах відповідно до наказу Міністерства соціальної політики України відповідно до наказу Мінсоцполітики від 19.04.2023 № 130-Н «Про затвердження Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах», із широким залученням представників вразливих груп населення, громадських об'єднань, благодійних організацій з метою формування соціального бюджету та розвитку соціальної інфраструктури	2024 р.	Органи місцевого самоврядування
2.1.9	Затвердити Порядок взаємодії надавачів соціальних послуг,	2024 р.	Департамент соціального захисту населення

	органів, установ, закладів, фізичних осіб-підприємців, які в межах компетенції надають на регіональному рівні допомогу вразливим групам населення		
2.1.10	Забезпечити в ТГ Чернівецької області виконання власних повноважень у сфері соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг в громадах визначених законами України «Про соціальні послуги», «Про місцеве самоврядування в Україні»	2024 р.	Органи місцевого самоврядування
2.1.11	Привести Положення про Службу у справах дітей з метою врахування норми щодо координації Служби Нацсоцслужбою в межах повноважень, визначених Положенням про Національну соціальну сервісну службу України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26.08.2020 № 783 «Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України» (зі змінами)	2024 р.	Служба у справах дітей Чернівецької обласної державної адміністрації
2.1.12	Здійснити моніторинг в ТГ Чернівецької області щодо створення комісій з питань охорони дитинства	2024 р.	Органи місцевого самоврядування
2.1.13	Здійснити заходи щодо налагодження міжвідомчої взаємодії з метою розвитку в ТГ Чернівецької області сімейно-орієнтованих соціальних послуг, замовником яких може бути Служба у справах дітей	2024 р.	Органи місцевого самоврядування
2.1.14	Запровадити в громаді систему планування та фінансування соціальних послуг на підставі визначення реальних потреб громади в соціальних послугах з урахуванням статі, віку, місця проживання вразливих категорій осіб/сімей, пріоритетних потреб цільових аудиторій	2024 р.	Органи місцевого самоврядування
2.1.15	Розробити та затвердити місцеві програми забезпечення потреб населення у соціальних послугах	2024 р.	Берегометська, Боянська, Ванчиковецька, Вашківська, Вашковецька, Вишницька, Волоківська, Глибоцька, Горішньошеровецька, Заставнівська, Кадубовецька, Карапчівська, Кельменецька, Клішківська, Лівинецька, Магальська, Мамалигівська, Неполоковецька, Петровецька, Путильська, Рукшинська,

			Селятинська, Сокирянська, Сторожинецька, Сучевенська, Тарашанська, Терблеченська, Топорівська, Усть-Путильська, Хотинська, Чагорська, Чудейська, Юрковецька ТГ
2.2.	Удосконалення системи управління та адміністрування у сфері надання соціальних послуг у громадах		
2.2.1.	Привести у відповідність систему управління та адміністрування у сферах соціального захисту населення, забезпечення прав дітей та надання соціальних послуг ТГ Чернівецької області до наказу Мінсоцполітики від 31.07.2023 № 263-Н «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення положень про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення місцевих державних адміністрацій та організації діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей»	2024 р.	Департамент соціального захисту населення
2.2.2.	Створити у структурі виконавчого органу сільської, селищної, міської ради ТГ Чернівецької області населення структурний підрозділ з питань соціального захисту	2024 р.	Органи місцевого самоврядування, Конятинська, Кострижівська, Лівинецька, Магальська, Рукшинська, Терблеченська, Усть-Путильській, Чагорська, Волоківська, Кам'янецька, Тарашанська, Терблеченська, Хотинська ТГ
2.2.3.	Ввести в штат структурних підрозділів з питань соціального захисту населення виконавчого органу сільських, селищних, міських рад ТГ Чернівецької області посади соціального менеджера.	2024 р.	Органи місцевого самоврядування
2.2.4.	Внести зміни до положення про структурні підрозділи з питань соціального захисту населення ТГ Чернівецької області (щодо ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг	2024 р.	Великокучурівська, Кадубовецька, Сторожинецька, Терблеченська, Юрковецька, (Волоківська, Кам'янецька сільська, Хотинська ТГ
2.2.5.	ТГ області здійснити аудит надавачів соціальних послуг, які діють в ТГ Чернівецької області та внесені/не внесені до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг*	2024 р.	Органи місцевого самоврядування

	Реєстр: https://www.ioc.gov.ua/analyticsRNCP/		
2.2.6.	Запровадити в ТГ Чернівецької області надання через ЦНАП усіх обов'язкових послуг відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.05.2014 № 523-р «Деякі питання надання адміністративних послуг через центри надання адміністративних послуг»	2024 р.	Органи місцевого самоврядування
2.2.7.	Структурним підрозділам з питань соціального захисту населення ТГ Чернівецької області, - планувати соціальні послуги і видатки на їх надання, розробляти відповідні пропозиції до проектів місцевих програм соціального розвитку, проекту бюджету ТГ; проводити контроль, моніторинг, оцінку якості надання соціальних послуг	Щорічно /раз на 3 роки	Органи місцевого самоврядування громад
2.2.8.	Запровадити в ТГ Чернівецької області автоматизацію процесів обробки та передавання документів заявників з питань соціального захисту населення (провести навчання по роботі з основними офісними комп'ютерними програмами для відповідальних/уповноважених осіб з метою покращення навичок використання інформаційних технологій у щоденній роботі, зокрема, для обробки і передавання документів заявників, що стосуються питань соціального захисту, захисту прав дітей та надання соціальних послуг	2024 р.	Департамент соціального захисту населення
2.2.9.	Запровадити в ТГ Чернівецької області механізму створення та функціонування інтегрованої моделі надання соціальних послуг, яка має забезпечуватись через фахівців із соціальної роботи, зокрема на відділених робочих місцях в старостинських округах	2024 р.	Банилівська, Берегометська, Боянська, Брусницька, Вашківська, Ванчиновецька, Вашковецька, Великокучурівська, Веренчанська, Вижницька, Волоківська, Глибоцька, Горішньошеровецька, Заставнівська, Кадубовецька, Кам'янецька, Кам'янська, Карапчівська, Кельменецька, Кіцманська, Клішковацька, Конятинська, Кострижівська, Красноільська, Лівинецька, Магальська, Мамаївська, Мамалигівська, Недобоївська, Неполоковецька, Новодністровська, Новоселицька, Острицька, Петровецька, Путілівська, Рукшинська, Селятинська, Сокирянська, Сторожинецька, Сучевенська, Тарашанська,

			Тереблеченська, Усть-Путильська, Хотинська, Чагорська, Чернівецька, Чудейська, Юрковецька ТГ
2.2.10.	Затвердити план діяльності структурного підрозділу, як уповноваженого органу, що реалізує політику у сфері організації соціальних послуг у громаді, на середньостроковий період (звітній та два наступних роки)	2024 р.	Банилівська, Боянська, Брусницька, Вашківецька, Ванчикувецька, Вашковецька, Веренчанська, Вижницька, Вікнянська, Волоківська, Герцаївська, Глибоцька, Горішньошеровецька, Заставнівська, Кадубовецька, Кам'янецька, Кам'янська, Карапчівська, Кельменецька, Кіцманська, Клішковецька, Кострижівська, Красноільська, Лівинецька, Магальська, Мамаївська, Мамалигівська, Недобоївська, Неполоковецька, Новодністровська, Острицька, Петровецька, Путілівська, Рукшинська, Сокирянська, Ставчанська, Сторожинецька, Сучевенська, Тарашанська, Тереблеченська, Топорівська, Усть-Путильська, Хотинська, Чагорська, Чудейська ТГ
2.3.	Розвиток мережі надавачів соціальних послуг усіх форм власності та підпорядкування		
2.3.1.	Активізувати роботу щодо використання механізмів аутсорсингу соціальних послуг, зокрема: соціального замовлення, державно-приватного партнерства, конкурсу соціальних проектів тощо. Передбачати щорічно кошти на впровадження цих механізмів	2024 р.	Департамент соціального захисту населення Органи місцевого самоврядування
2.3.2	Розглянути можливість (за потреби) в ТГ Чернівецької області (щодо укладення договорів про співробітництво ТГ у сфері надання соціальних послугах	2024 р.	Берегометська, Боянська, Ванчикувецька, Вашківецька, Великокучурівська, Волоківська, Глибоцька, Горішньошеровецька, Заставнівська, Кадубовецька, Кам'янецька, Клішковецька, Красноільська, Конятинська, Кострижівська, Мамалигівська, Неполоковецька, Новоселицька, Рукшинська, Путильська, Селятинська, Сучевенська, Тарашанська, Тереблеченська, Топорівська, Усть-Путильська, Чернівецька, Юрковецька ТГ
2.3.3	Створити у громадах комунальних надавачів соціальних послуг: центри надання соціальних послуг, центри соціальних служб, територіальні центри соціального обслуговування. Налагодити міжвідомчу взаємодію та співробітництва ТГ Чернівецької області відповідно до Закону України «Про співробітництво територіальних громад»;	2024 р.	Банилівська, Боянська, Брусницька, Вашківецька, Вашковецька, Волоківська, Горішньошеровецька, Кам'янська, Карапчівська, Конятинська, Кострижівська, Красноільська, Лівинецька, Магальська, Мамалигівська, Недобоївська, Сучевенська, Тарашанська, Тереблеченська, Усть-Путильська, Чудейська ТГ
2.3.4	Створити у громадах додатково ЦСС, або реорганізувати ТЦСО у ЦНСП	2024 р.	Сторожинецька, Кіцманська ТГ
2.3.5	Розглянути можливість (за потреби) в ТГ Чернівецької області щодо	2024 р.	Банилівська, Боянська, Ванчикувецька, Вашківецька, Вашковецька, Великокучурівська,

	затвердження Порядку міжвідомчої взаємодії суб'єктів надання соціальних послуг ТГ		Веренчанська, Вижницька, Вікнянська, Герцаївська, Глибоцька, Горішньошеровецька, Заставнівська, Кадубовецька, Кам'янецька, Кам'янська, Карапчівська, Кельменецька, Клішковицька, Конятинська, Кострижівська, Красноільська, Лівинецька, Мамалигівська, Недобоївська, Неполоковецька, Новодністровська, Острицька, Петровецька, Путильська, Рукшинська, Сокирянська, Сторожинецька, Сучевенська, Тарашанська, Терблеченська, Топорівська, Усть-Путильська, Чагорська, Чернівецька ТГ
2.3.6	Вжити заходів щодо приведення приміщень комунальних надавачів соціальних послуг у відповідність до вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення»	2024 р.	
2.3.7	Вжити заходів щодо забезпечення комунальних надавачів соціальних послуг спеціально облаштованим транспортом для перевезення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	2024–2025 р.	Органи місцевого самоврядування
2.4.	Розвиток пріоритетних видів соціальних послуг для жителів регіону, в тому числі комплексних спеціалізованих соціальних послуг (з урахуванням результатів визначення потреб		
2.4.1.	Запровадити у громадах базову соціальну послугу догляд вдома	2024 р.	Боянська, Ванчиковецька, Вашковецька, Волоківська, Кам'янецька, Мамалигівська, Петровецька, Сучевенська, Таращанська ТГ
2.4.2.	Запровадити у громадах базову соціальну послугу інформування	2024 р. Щорічно	Берегометська, Боянська, Брусницька, Ванчиковецька, Вашковецька, Великокучурівська, Волоківська, Заставнівська, Кам'янецька, Кам'янська, Карапчівська, Красноільська, Мамаївська, Мамалигівська, Неполоковецька, Петровецька, Рукшинська, Селятинська, Сучевенська, Таращанська, Терблеченська, Чагорська, Чернівецька, Чудейська ТГ
2.4.3.	Запровадити у громадах базову соціальну послугу консультування	2024-2025 рр.	Берегометська, Боянська, Ванчиковецька, Вашківська, Вашковецька, Великокучурівська, Вижницька, Волоківська, Заставнівська, Кам'янецька, Кам'янська, Карапчівська, Красноільська, Мамаївська, Мамалигівська, Неполоковецька, Недобоївська, Петровецька, Рукшинська, Сучевенська, Таращанська, Терблеченська, Чагорська, Чудейська, Юрковецька ТГ

2.4.4.	Запровадити у громадах базову соціальну послугу соціального супроводу сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах	2024-2025 рр.	Берегометська, Боянська, Брусницька, Ванчиковецька, Вашковецька, Веречанська, Волоківська, Горішньошеровецька, Кадубовецька, Кам'янецька, Кам'янська, Карапчівська, Конятинська, Кострижевська, Красноільська, Лівинецька, Мамаївська, Мамалигівська, Неполоковецька, Недобоївська, Новодністровська, Петровецька, Рукшинська, Путильська, Сокирянська, Сучевенська, Таращанська, Усть-Путильська, Чагорська, Вікнянська, Чудейська, Юрковецька ТГ
2.4.5.	Запровадити у громадах базову соціальну послугу соціальний супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування	2024 р. постійно	Берегометська, Боянська, Брусницька, Ванчиковецька, Вашковецька, Вижницька, Волоківська, Герцаївська, Горішньошеровецька, Кадубовецька, Кам'янецька, Кам'янська, Карапчівська, Кіцманська, Конятинська, Кострижевська, Красноільська, Лівинецька, Мамаївська, Мамалигівська, Магальська, Неполоковецька, Петровецька, Рукшинська, Путильська, Острицька, Селятинська, Сучевенська, Таращанська, Топорівська, Усть-Путильська, Чагорська, Чернівецька, Чудейська, Юрковецька ТГ
2.4.6.	4.6. Запровадити у громадах базову соціальну послугу натуральна допомога	2024 р.	Берегометська, Боянська, Брусницька, Ванчиковецька, Вашковецька, Веречанська, Великокучурівська, Вікнянська, Волоківська, Герцаївська, Горішньошеровецька, Заставнівська, Кадубовецька, Кам'янецька, Кам'янська, Карапчівська, Клішковецька, Кострижевська, Лівинецька, Мамаївська, Мамалигівська, Магальська, Неполоковецька, Новоселицька, Острицька, Петровецька, Рукшинська, Селятинська, Сучевенська, Таращанська, Топорівська, Терблеченська, Чагорська, Чудейська, Юрковецька ТГ
2.4.7.	Вивчити потребу у всіх громадах області та за результатами вивчення потреб запровадити послугу денного догляду дітей з інвалідністю	2024 р.	Органи місцевого самоврядування
2.4.8.	Вивчити потребу у всіх громадах області та за результатами вивчення потреб запровадити послугу догляду та виховання дітей в умовах, наближених до сімейних	2024 р.	Органи місцевого самоврядування
2.4.9.	Вивчити потребу у всіх громадах області та за результатами вивчення потреб запровадити послугу супроводу під час інклюзивного навчання	2024 р. Постійно	Органи місцевого самоврядування
2.4.10.	Запровадити систему планування соціальних послуг за результатами визначених потреб населення громад у соціальних послугах	2024–2025 рр.	Берегометська, Вікнянська, Заставнівська, Герцаївська, Топорівська, Клішковецька, Ставчанська, Кадубовецька, Селятинська, Путильська, Недобоївська, Острицька,

			Кострижівська, Карапчівська, Усть-Путильська, Рукшинська, Чудейська, Боянська, Горішньошеровецька, Терблеченська, Чагорська, Петровецька, Конятинська, Тарашанська, Вашковецька, Мамалигівська, Красноільська ТГ
2.4.11.	Вивчити потребу у всіх громадах області для осіб з числа учасників антитерористичної операції та осіб, які здійснювали заходи із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Україні, зокрема: <ul style="list-style-type: none"> • соціально психологічної реабілітації, • консультування психолога, • соціального супроводу при працевлаштуванні та на робочому місці, • соціально трудової адаптації, • фізичний супровід осіб з інвалідністю 	2024 р.	Органи місцевого самоврядування Надавачі соціальних послуг у громадах
2.4.12.	Забезпечити охоплення соціальною роботою та соціальними послугами пріоритетні для громад цільові вразливі групи населення відповідно до їх потреб	2024-2025 рр.	Органи місцевого самоврядування Надавачі соціальних послуг у громадах
2.4.13.	Привести надання соціальних послуг у громадах області у відповідність до вимог державних стандартів соціальних послуг	2024-2025 рр.	Органи місцевого самоврядування Надавачі соціальних послуг у громадах
2.5.	Кадрове забезпечення системи надання соціальних послуг		
2.5.1.	Ввести посади фахівців із соціальної роботи, у тому числі на віддалені робочі місця	2024 р.	Герцаївська, Кадубовецька, Кам'янецька, Кострижівська, Клішковецька, Неполоковецька, Ставчанська, Юрковецька ТГ
2.5.2.	Вжити заходів щодо введення додаткових посад ФСР у штат комунальних надавачів соціальних послуг відповідно до нормативів, рекомендованих пунктом 4.10 Методичних рекомендацій щодо організації та забезпечення діяльності територіальної громади у сферах соціального захисту населення та захисту прав дітей, затверджених наказом Мінсоцполітики від 31.07.2023 р. № 263-Н	2024–2026 рр.	Органи місцевого самоврядування області
2.5.3	Забезпечити введення додаткових посад психологів, соціальних		Органи місцевого самоврядування області

	працівників, соціальних робітників, медичного та іншого персоналу у кількості, достатній для задоволення потреб населення територіальних громад у соціальних послугах (враховуючи нормативи, визначені державними стандартами соціальних послуг)		
2.6.	Підвищення кваліфікації працівників, які надають соціальні послуги		
2.6.1.	Забезпечити практику методичного супроводу місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, надавачів соціальних послуг усіх форм власності щодо організації в територіальних громадах системної соціальної роботи та організації надання доступних і ефективних соціальних послуг	Щорічно	Чернівецький обласний центр соціальних служб
2.6.2.	Продовжити роботи щодо проведення навчальних заходів для місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності з метою вдосконалення знань і навичок для ефективного управління сферою соціального захисту населення, захисту прав дітей та надання соціальних послуг, використання можливостей, які надаються децентралізованою системою управління	2024 р.	Чернівецький обласний центр соціальних служб
2.6.3.	Забезпечити організацію та систематичне проведення навчальних заходів для підвищення кваліфікації/професійних компетентностей фахівців із соціальної роботи, психологів, інших працівників надавачів соціальних послуг	2024 р.	Чернівецький обласний центр соціальних служб
2.6.4.	Активізувати роботу щодо проведення навчальних заходів для працівників структурних підрозділів з питань соціального захисту населення, служб у справах дітей	2024 р.	Чернівецький обласний центр соціальних служб

2.6.5	Розробити та затвердити регіональні програми навчання, підвищення компетентностей для тренерів	2024 р.	Чернівецький обласний центр соціальних служб
2.6.6	Запровадити проведення навчальних заходів для представників недержавних надавачів соціальних послуг	2024 р.	Чернівецький обласний центр соціальних служб
2.6.7	Вжити заходів щодо зміцнення кадрового потенціалу обласного центру соціальних служб шляхом посад методистів, психологів, соціолога та соціальних менеджерів	2024 р.	Департамент з питань соціального захисту населення Чернівецької обласної державної адміністрації, Чернівецький обласний центр соціальних служб
2.7.	Посилення комунікації з жителями територіальних громад щодо переліку соціальних послуг, їх змісту, порядку та умов отримання		
2.7.1.	Забезпечити затвердження переліку соціальних послуг, що надаються у громаді на календарний рік відповідно до вимог законодавства	Щорічно	Органи місцевого самоврядування
2.7.2.	Оновити офіційні сайти ОВА та Департаменту соціального захисту в частині змістовного наповнення інформацією про наявні соціальні послуги та перспективи розвитку соціальної роботи /надання соціальних послуг для населення	2024 р.	Органи місцевого самоврядування
2.7.3.	Забезпечити оприлюднення звіту структурного підрозділу соціального захисту населення про проведену роботу на сайтах сільських, селищних, міських рад з метою оприлюднення результатів визначення потреб населення громади у соціальних послугах	Щорічно	Органи місцевого самоврядування
2.7.4.	Забезпечити розміщення переліку соціальних послуг на сайтах ТГ з метою інформування мешканців про соціальні послуги, що надаються у громаді	Щорічно	Органи місцевого самоврядування

2.8.	Цифровізація процесу визначення потреб населення у соціальних послугах та надання соціальних послуг, зокрема, шляхом запровадження та використання Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг на місцевому, регіональному та національному рівнях		
2.8.1.	Завершити автоматизацію процесів обробки і передавання документів заявників з питань соціального захисту населення від віддалених старостинських округів	2024–2025 рр.	
2.8.2.	Здійснити роботу щодо ведення Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг	2024 р.	
2.9.	Матеріально-технічне забезпечення комунальних надавачів соціальних послуг		
2.9.1.	Удосконалити матеріально-технічну базу комунальних надавачів соціальних послуг	2024 р.	Органи місцевого самоврядування
2.9.2.	Здійснити аналіз підходів до фінансування системи надання соціальних послуг, зокрема, впровадження фінансування соціальних послуг відповідно до визначених потреб жителів територіальних громад, а не утримання надавачів соціальних послуг (зазвичай по остаточному принципу)	2024 р.	Органи місцевого самоврядування